

Krajská knihovna Karola Kmet'ka v Nitre

Kalendár výročí

**osobností a udalostí
okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce
na rok 2016**

Nitriansky samosprávny kraj
Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre

KALENDÁR VÝROČÍ

osobností a udalostí okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce na rok 2016

Súpis jubilujúcich osobností a udalostí okresov Nitra, Šaľa
a Zlaté Moravce

Nitra 2015

OBSAH

Úvod	4
Menný register	5
Miestny register	8
I. Osobnosti	12
II. Udalosti	86

ÚVOD

Vážení čitatelia,

Kalendár výročí okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce na rok 2016, ktorý Vám prekladáme, je výberovým súpisom osobností životom a dielom spätých s týmito okresmi. Nájdete v ňom mená významných vedcov, umelcov, lekárov, pedagogických a kultúrnych pracovníkov, národných dejateľov a cirkevných predstaviteľov jubilujúcich v tomto roku. Jeho súčasťou sú aj výročia udalostí, ktoré sa udiali v spomínaných okresoch.

Heslá osobností obsahujú priezvisko a meno, dátum a miesto narodenia, úmrtia, stručnú charakteristiku osobnosti, základné životopisné údaje vo vzťahu k regiónu a výročie. Pri nejednotnosti prameňov o dátach narodenia alebo úmrtia sme použili údaje uvádzané v Slovenskom biografickom slovníku zv. I-VI (1986-1944). Heslá udalostí obsahujú dátum, ich stručnú charakteristiku a výročie. U obidvoch typov hesiel sú uvedené literárne pramene, umožňujúce používateľovi získať podrobnejšie informácie o osobnosti alebo udalosti, ktorá ho zaujíma.

Záznamy o osobnostiach sú uvádzané chronologicky podľa mesiacov a dní. Heslá osobností, ktorí majú výročie narodenia aj úmrtia v tomto roku sú zaradené do príslušného mesiaca v ktorom sa narodili. Udalosti sú radené chronologicky podľa rokov.

Pri spracovaní tohto súpisu bola použitá elektronická databáza regionálnych osobností a udalostí a ďalšie kartotéky Oddelenia metodiky, bibliografie a koordinácie Krajskej knižnice Karola Kmeťka v Nitre, fond regionálnej literatúry a všeobecné i špecializované encyklopedické diela. Prehľad o nich poskytuje bibliografia použitej literatúry, ktorá je súčasťou tohto kalendára. Všetky v nej uvedené informačné pramene sú záujemcom k dispozícii na oddelení metodiky, bibliografie a koordinácie.

Pre ľahšiu orientáciu je kalendár doplnený menným a miestnym registrom. V registroch sa uvádzajú čísla záznamov o príslušnej osobnosti a údaje o miestach, ktoré sa vzťahujú k jej životu.

Materiál je určený kultúrno-osvetovým pracovníkom, pedagógom, študentom a všetkým tým, ktorí sa zaujímajú o dejiny okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce.

Zostavovateľka

MENNÝ REGISTER

(číslo uvedené pri mene znamená číslo záznamu)

ADALRAM	90	ĎATEL (Gyattel), Anton	50
AGOSTON, Emil	245	ĎURIŠ, Ľudovít	26
ALBINIOVÁ-JANOŠKOVÁ, Oľga	130	ENGLISCHOVÁ, Gabriela	7
ALFÖLDI, Karol	157	ENHOFF, Štefan	122
ALMÁŠI (Almássy), Štefan	250	ERDŐDI, Ladislav Adam	97
ANDRAŠČÍK, Michal	166	ESTERHÁZY, Ján	54
ARNOLD, Jozef	115	ESTERHÁZY, Lujza	68
BAGAR, Andrej	142	FABRI, František	146
BAJLA, Ján	52	FAHRMANN, František	75
BAJZA, Jozef Ignác	236	FARMADIN, Rudolf	10
BALAZSOVICS, Gyula	269	FÁNDLY, Juraj	47
BALIŠ, Ján	119	FESZTORÁCZY (Festoráci), Július	268
BARTOŇ, Jozef	24	FILKORN, Eugen	220
BATEL, Milan	22	FORGÁCH, Karol III.	60
BATELOVÁ-Michalčeková, S.	45	FORMÁNEK, Augustín Gustáv	167
BENDE, Imrich	63	FORRÓ, P. Juraj	202
BERZENECI, Juraj	261	FRANKO, Mikuláš	51
BIRINGER, František	79	FRIČOVSKÝ, František	224
BLOKŠAI, Štefan	88	GAZDA, Jozef	80
BOBOK, Jozef	161	GENČI, Ladislav	102
BOHÁČ, Jozef	215	GLOCK-GALÁNTHAY, Teodor	243
BOKROŠ, Koloman	155	GLONČÁK, Alojz	134
BOLFA, Ján	195	GRAGGER, Róbert	222
BOŠANSKÝ, Vojtech	86	GRASALKOVIČ, Anton	235
BOŠIANSKY, Jozef	237	GREGUŠ, Michal	248
BOŠANI, Farkaš	169	GRESNÁRYK (Gresznárik), L.	228
BRAXÁTOR, František	254	GREŠŠO, Ľudovít	1
BUZALKA, Michal	240	GUDERNA, Eugen	69
CAGÁŇ (Czagányi), Matej	28	GUDERNA, Ladislav	110
CARO-VYHNALOVSKÝ, Bernard	189	GUNIŠ, Cyril Marián	77
CSÓSZ, Michal Imrich	108	HÁBEL, František Xavér	199
CZAMBELOVÁ, Anna	208	HALASI, Leopold	126
ČÁDY, Pavol	145	HANKO, Milan (Elemír)	29
ČERNÁK, Ján	72	HERMAN, František	171
ČUPKA, Václav	123	HERODEK, Július	120
DALLOŠ, Štefan	253	HEVESSYOVÁ, Šarlota	140
DEMIAN, Ladislav	106	HLAVÁČ, Ľudovít	70
DEMO, Milan	174	HLAVATÝ, Jozef	91
DIDI, Ľudovít	12	HOLZSCHUCH, František	15
DOBIŠ, Andrej	184	HORHI (Horhy), Michal	25
DOBROVODSKÝ, Ján	93	HORVÁTH, Pavol	225
DODOKAY, Alexander	263	HULJAK, Peter Andrej	154
DOMBAY, Hugo	266	HUSZÁR, Štefan	164
DRUG, Štefan	229	CHLEBO, Ján	109
DUALSKÝ, Ján	59	CHOMKOVIČ, Gregor	81
DUBRAVICKÝ, Jozef	85	CHOVANEC, Michal	194
DUDEK, Ján	82	IVANOVÁ, Anna	76
DUDEŠEK, Jan	96	JAMRICH, Ján	252
DUŠEK, Bohumil	124	JANSKÝ, František Vojtech	49
DUŠINSKÝ, Leopold	129	JARÁBEK, Karol	13

JÁSZAI, Rudolf	67	MÉSZAROS (Mésároš), Ondrej	206
JESENSKÝ, Alojz	9	MIČÍK, Miloš Jozef	61
JUHARI, Karol	83	MIGAZZI, Viliam	165
JURINA, Michal	181	MIGAZZIOVÁ-Marczibányiová, Antónia	104
JURÍK, František	128	MIHALOVIČ, Eduard	138
JUSKOVÁ (Danišová), Maruša	107	MIKŠÍK, Imrich	231
KABINA, František	226	MIŠÁK, Jozef	74
KALIX, Vojtech	151	MIŠKÓCI, Matej	34
KAPSZ, Viktor Karol	244	MOJMÍR I.	259
KAUZÁL, Gejza	43	MOJTO, František	8
KAZÍK, Rudolf	16	MURÁNI-NEŽATICKÝ, Jozef	103
KÁKOŠ, Ján	176	MÜLLER, Vlado	55
KEGLEVIČ, Ján	98	NEJEDLÝ, Jozef	160
KELLNER, Juraj	3	NEMEC, František	191
KIČKA (Kicska), Emil	218	NEMRAVA, František	27
KIŠ (Kiss, Ilméri), Štefan	147	NEUGEBAUER, Eduard	23
KLAUS, Alojz	32	NYULASSY, Ľudovít	232
KLIMENT Ochridský	137	OSTROVSKÝ, Jozef	125
KLUCH, Jozef	256	OSTROVSKÝ, Juraj	78
KOCEL	260	OSZTÉNYI, Leander	139
KOMPÁNEK, Jozef	178	OZÁBAL, Ján	209
KONKOLY-THEGE, Július	246	PALMER, Alojz	221
KÓŇA, Imrich	159	PAVELEKOVÁ, Magda	112
KORČEK, Ladislav	185	PAVLOVIČ, Michal	186
KOREC, Rudolf	30	PETRIK, František	241
KORODA, Teofil Andrej	144	PÉTER, Jozef	39
KOSOVIC, Karol	116	POCKODY, Alexander	158
KOSPER, Andrej	5	POLÓNYOVÁ-ŽALUDOVÁ, Ružena	114
KOVÁČ, Michal	71	PORUBSKÝ, Štefan	175
KOŽUCH, Michal	214	POZDIŠOVSKÝ, Štefan	251
KRASNOVSKÝ, Blažej	2	PRIBINA	57
KRÁL, Janko	105	PRÍLESKÝ, Tadeáš	17
KRIŠTOF, Štefan	192	PRUŽINSKÝ, Dominik	141
KROŠLÁKOVÁ, Ema	56	PULLMANN, Ján	95
KRPELEC, Juraj	132	RADOŠIANSKY, Ladislav	37
KRÚZY, Martin František	200	RAJČÁNI, Ján	118
KUBÍK, Dionýz Ignác	182	RAJNIAK, Ondrej	187
KUBOLKA, Aurel	31	RAKOVSKÝ, Štefan	131
LACO, Jozef	170	RÉSÓ, Zoltán E.	11
LATKÓCI, Michal	152	RIBOTICKÝ, Leonard	262
LENCI, Dušan	101	RIMKO, Andrej	193
LÓSY, Gejza	264	RINTEL (Maróti), Gejza	92
LUKNIŠ, Michal	41	RIPPA, Blažej Konštantín	14
LYKA, Ján	265	ROMANOVSKÝ, Ján	4
MACUDZIŇSKA-HALMOŠOVÁ, Silvia	223	ROSINSKÝ, Ján Nepomuk	247
MADVA, František	179	RUMANOVSKÝ, Ivan	238
MAGIN, Ján Baltazár	6	SALGÓ, Karol	197
MAGNUSEK, Vojtech	196	SATIN, Jozef	66
MAGYAR, Viktor	180	SAUBEREROVÁ-NITRAYOVÁ, Alica	234
MANDELÍK, Štefan	257	SELLYEI - Miškovič, Jozef	46
MARTINEC, Alojz	42	SCHREIER, Norbert	207
MASSÁNYI, Edmund	230	SCHRONK, Alojz	58
MAŤO, Michal	177		

SCHWARZ, Štefan	156	TAKÁČ, Pavol	213
SIDOR, Viktor	205	TOMBOR, Eugen	135
SLAMKA, Ľudovít	163	TÓT, Ján	136
SMIDA, Karol	21	TÓTH, František	183
SOLTRA, Alajos	18	TÓTH, Peter	242
SOMMER, Alexander	198	TRUHLÍKOVÁ, Viola	35
SOMOS, Elemér	162	TURBA, Ján	89
SPIŠÁK, Karol	153	TURČIANSKY (Thuróczy), Viliam	113
STAUD, Ľudovít	64	TYRŠEL, Dušan	111
STUDENÝ, František	121	URMÍNSKY, Jozef	239
SULOVSÝ (Szulyovszky), Štefan	212	UŽOVIČ, Ján	100
SVÁTOKRÍŽNY, Peter	227	VALACH, Vladimír	44
SVITAČ, Jozef	188	VALÁŠEK, Pavel (Pavol)	19
SVOBODA, Fraňo	117	VALKOVIČ, Gustáv	168
SVOBODOVÁ, Etela	143	VAŠKO, Alexander	40
SVOBODOVÁ, Marie	94	VAVRICA, Ján	73
SZAKÁLL, František	38	VÁJLOK, Sándor	258
SZENTIVÁNYI, Zsigmond	267	VÁMOŠ, Gejza	249
SZONDI, Leopold	20	VELECKÝ, Vladimír	219
ŠAFÁR, Emil Pavol	217	VENCEL, Vojtech	33
ŠAFÁR, Ignác	87	VITTEK, Ján	150
ŠAFAROVIC, Anton Daniel	133	VOJDA, Ľudovít	255
ŠALÁT, Tibor	99	VOJENČIAK, Juraj	203
ŠAPOŠNIKOVOVÁ-Aujeská, Ľudmila (Nataša)	36	VYSOČANI (Viszochani, Wisocsani), František	173
ŠEVČÍK, Štefan	172	ZÁBREDSKÝ, Andrej	233
ŠIKULA, Vincent	204	ZÁHOREC, Emil	210
ŠÍMA, Anton	65	ZELENÁK, Ján	201
ŠÍŠKA, Stanislav	127	ZELNÍK, Jaroslav	53
ŠTĚTKA, Bohumil	148	ZRUBEC, Laco	190
ŠUMNÝ, Ján	149	ZRUBEC, Severín	216
ŠUPČÍK, Ernest	62	ZÚRIK, Koloman	84
TAGÁNI, Fraňo	211	ŽATKO (Bor Ján), Ernest	48

MIESTNY REGISTER

(číslo uvedené pri mieste znamená číslo záznamu, resp. záznamov)

Alekšince	62,279	Čakajovce	284
Argenteui	210	Častá	47
Babindol	287	Čápor	95,268
Baja	63	Červený Hrádok	92,289
Banská Bystrica	43,79,101,186,	Čierne Kľačany	42
	208	Debrecín	18,67,200
Banská Štiavnica	15,143	Detvianska Huta	203
Bardoňovo	64	Dévabánya	249
Báb	158,274	Diakovce	130,258
Bánovce nad Bebravou	50,82,86,129,	Dlhá nad Váhom	263
	247	Dobrá Voda u Hořic	124
Beckov	59	Dolná Súča	170
Beladice	282	Dolný Kubín	51
Belá	215	Doľany	47
Belehrad	110	Dražovce	191
Bělotín	207	Dubnica nad Váhom	6
Berehovo	88	Dubová pri Modre	204
Berlín	222,245	Dyčka	25
Békásmegyer	226	Gáčov (obec Neverice)	171
Bobot	149	Golianovo	281
Bohdanovce nad Trnavou	194	Gorizia	136
Bojnice	29,228	Gottwaldov	96
Bolešov	170	Graz	173,202
Branč	275	Győr	60
Bratislava	1,7,14,17,22,	Eger	147
	23,25,26,29,35,36,41,42,43,44,45,52,5	Hamilton	66
	5,56,61,62,65,69,70,74,75,77,87,91,93,	Háj	130
	94,97,99,101,110,112,115,116,117,12,	Hájničky (dnes Sliač)	3
	128,134,139,142,145,147,150,153,158,	Heřmanův Městec	32
	159,162,165,167,168,170,172,173,175,	Hlohovec	185,262
	176,177,184,186,187,188,190,201,204,	Hnúšťa	84
	208,209,216,219,223,224,227,229,231,	Holíč	76
	234,236,238,240,241,248,249,251,253,	Horná Súča	62
	254,263	Horné Lefantovce	136
Brno	45,81,223	Horné Obdokovce	218,253
Brodzany	120	Horné Orešany	91
Budapešť	20,25,33,40,	Horný Vinodol (dnes Vinodol)	217
	64,67,73,75,82,83,92,95,98,122,126,	Hořice	74
	136,151,152,155,162,163,180,222,226,	Hradište	71,178
	237,243,245,246,258,265	Hranice na Morave	40,115
Budín	47	Hronský Beňadik	13
Bunkovce	2	Hrušky	219
Bušince	255	Hybe	187
Bytča	172	Chicago	107
Bzenica	226	Chrenová (dnes miestna časť Nitry)	229
Bzince pod Javorinou	19	Čhtelnica	125
Cabaj (pri Nitre)	227	Chynorany	196
Cabaj-Čápor	56,95,195,276	Chyzerovce (časť Zlatých Moraviec)	43
Cleveland	66	Ivanka pri Nitre	113,116,
Csömör	235		159,221,266
Čadca	43		

Jarok	6,132,133	Matejovce (súčasť Popradu)	198
Jasenica	76	Mauthausen	69
Jasenová	130	Minneapolis	167
Jáger	200	Mníchov	18,75,151,230
Jelenec	60,140,155	Močenok	63,161,
Jelšovce	58,76,162,288		220,251,256
Kalisza	202	Modra	13,117,
Kamenica nad Torysou	166		159,204
Kapince	186,286	Mohelnice – Mírov	54
Kecskemét	108,200	Mojmírovce	38,65,107,
Kladno	94		147,180,223,235,239,280
Klasov	277	Mošovce	34
Klášťor pod Znievom	226,256	Mödling pri Viedni	60,86
Klíž	30	Muriaé-Minas	249
Kluž	118	Mužla	174
Kokava nad Rimavicou	109	Nadlice	85
Kolíňany	12	Nagy Károly	200
Komárno	43	Nagybánhegyes	214
Komjatice	49,93	Naháč	47
Kostoľany pod Tribečom	40	Neded	139
Košice	2,51,53,	Nemšová	179
	102,115,134,146,169,205,249,258	Nežatice-Malé Ripňany	103
Kovalovice	80	Nitra	1,3,4,5,8,9,
Kovarce	224		10,12,13,14,16,19,20,22,23,25,26,
Krakov	202,229		27,28,29,32,33,34,35,36,37,38,40,
Križovany nad Dudváhom	231		45,48,49,50,51,52,53,55,56,57,58,
Krupina	106		59,61,62,63,66,67,69,71,72,73,75,
Krušovce	224		77,78,79,80,81,82,83,84,85,86,87,
Kyjov	195		88,89,90,91,93,94,95,97,101,102,
Kynek	100		103,106,107,108,109,110,111,112,
Lanus Oeste (Buenos Aires)	48		114,115,116,118,120,122,123,124,
Leopoldov-Mestečko	35		126,127,129,132,133,135,136,137,
Letohrad	129		138,140,142,144,145,147,148,150,
Levice	13,22,35,40,82,112,146,251		151,152,153,154,155,156,160,161,
Levoča	257		162,163,164,166,167,168,169,171,
Liptovský Mikuláš	105,130,251		172,174,176,177,178,179,180,182,
Londýn	72		183,184,185,186,187,188,189,190,
Lovce	67		191,192,193,196,197,198,199,203,
Lučenec	103		204,205,206,207,208,209,211,212,
Lukáčovce	47		213,214,215,217,219,220,221,224,
Lúčnica nad Žitavou	70,99		225,226,227,229,230,231,232,233,
Ľuborča (dnes súčasť Nemšovej)	170		234,235,237,241,244,245,247,249,
Majk	37		252,253,254,255,256,259,260,261,
Malacky	41,55		264,265,266,268,270,293,294,295,
Malá Čausa	29		296,298,299,302,303,306,307
Malé Krškany (Krškany)	192	Nitra – Dolné Krškany	113
Malé Vozokany-Nové Vozokany	168	Nitra – Dražovce	191,201
Marcelová	56	Nitra – Ivanka	159
Martin	105,132	Nitra – Janíkovce	9
Martin – Jahodník	61	Nitrianske Hrnčiarovce	10

Nitrianske Pravno	220,237	Rožňava	93
Nitrianske Rudno	179	Rumanová	119,200,252,272
Nitrianske Sučany	179	Salzburg	90
Norinberg	151	Saratov	36
Nová Baňa	221	Sarnia	40
Nová Rola	139	Sedmohradsko	202
Nová Ves nad Žitavou	121	Segedín	150
Nové Mesto nad Váhom	158	Selice	11,139
Nové Sady	257,271	Senica	59,111,237
Nové Zámky	11,46,93,99,162	Sereď	47,134
Nýrovce	207	Skačany	132,150
Obyce	128	Skalica	179
Olomouc	202	Skýcov	240
Ompitál-Dofany	47	Sľažany	273
Opatová nad Váhom	150	Sľažany-Horné Sľažany	218
Oslany	138,211	Slopná	133
Ostratice	178	Slovenská Ľupča	31,161,208
Ostrava	241	Slovenské Ďarmoty	127
Ostrihom	100,250,256,263	Spišská Stará Ves	123
Paríž	44,68,75,125,222,	Stará Turá	78
245		Stari Bečej	147
Pešť	18,24,88,147,212,	stolica Dodoka	263
224,250		Stuttgart	151
Pezinok	175	Súľov	132,212
Pécs	122,250	Svätoplukovo	234,290
Piešťany	49,122,217,249	Svätoplukovo-Šalgov	26
Plavecký Mikuláš	58	Svätý Antol	240
Pohranice	161,231	Svätý Anton	107
Polný Kesov	213	Šaľa	11,18,24,31,39,
Popudinské Močidlany	257	46,47,91,117,130,134,143,157,168,	
Porostov	205	173,181,226,228,250,262,263,267,	
Praha	11,44,66,99,114,	269,292,301,304,305	
115,121,129,139,148,149,155,162,		Šaľa-Veča	243
163,223,230,241,249		Šaľa nad Váhom	202
Predmier	179,236	Šaštín	47
Prievidza	29,138,182,184,	Široké	233
200,220		Štiavnické Bane	15
Prílepy (súčasť Zl. Moraviec)	171	Štiavnik	225
Prostějov	115	Štúrovo	125
Pruské	8,160	Šurany	99,136,190
Przegonina	81	Šurianky	194
Příbram	114	Tajná	242
Púchov	12	Tábor	240
Raabs	156	Tekovské Nemce	44
Radošina	191	Tesárske Mlyňany	74
Radošovce	209	Tešedíkovo	39
Rajec	154	Tisovec	21,121
Rakovnica	102	Topoľčany	4,75, 120,192
Ráckeve	18	Topoľčianky	16,64,98,141,
Rím	66,75,86,91,203	225,297	

Trenčianska Teplá	179	Veszprém	200
Trenčianska Turná	225	Veprovac	250
Trenčianske Teplice	142,144	Viedeň	24,25,33,60,79,81, 92,98,122,138,146,155,156,161,173,178, 226,230,236,240,252,263,265
Trenčianske Teplice (Teplička nad Váhom)	5	Vieska nad Žitavou	291
Trenčín	28,30,73,77,79, 81,95,106,115,138,144,154,158, 170,179,199,208,251	Vinodol	87,175,217
Trnava	15,24,47,75,101, 117,118,126,143,160,173,202,234, 235,240,250,256,262	Vígľaš	123
Trnovec nad Váhom	7,14,170	Vlčany	139
Turec	263	Voderady	40
Turzovka	225	Vráble	12,58,96,219,242
Uhorské Hradište	96	Vrbové	6
Vacov	154	Vysočany	173
Vadičov	225	Vysoká	15
Vajka	99	Výčapy-Opatovce	76
Vajka nad Žitavou (časť obce Lúčnice nad Žitavou)	216	Winston-Salem	167
Vancouver	110	Záhreb	202,263
Varín	206	Zbehy	236,248,278
Vál	239	Zlaté Moravce	2,13,21,30,41, 42,43,44,64,70,82,104,105,121,125,128, 131,149,165,171,175,190,209,210,222, 225,245,246,254
Velica	137	Zlatno	41
Veľká Čausa	184	Zlín	96
Veľká Dolina	238,300	Zohor	24
Veľká Morava	259	Zrenjanin	108
Veľké Borové	134	Zurich	20,254
Veľké Chlievany	77	Zvolen	1,101
Veľké Chyndice	15	Žabokreky nad Nitrou	48
Veľké Janíkovce	17	Ženeva	254
Veľké Zálužice (súčasť Zalužíc)	193	Žiar nad Hronom	43
Veľké Zálužie (Ujlak)	54,68,197,285	Žihárec	146,283
		Žilina	43,236,255

I. OSOBNOSTI

JANUÁR

1.

GREŠŠO, Ludovít - 100. výročie narodenia

3. január 1916 Zvolen - 8. február 1982 Nitra, poch. v Bratislave

Divadelný a filmový herec. V rokoch 1965 - 82 herec Divadla Andreja Bagara v Nitre. Vynikajúci predstaviteľ charakterových postáv klasických i súčasných hier. Vytvoril vyše 120 javiskových a takmer 80 filmových a televíznych postáv.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 426.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 227.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 49-50.
Štefko, Vladimír : Divadelná Nitra. - Bratislava : Obzor, 1989. - 426 s.: Fotogr. príloha. 168 s.

2.

KRASNOVSKÝ, Blažej - 65. výročie narodenia

3. január 1951 Bunkovce - 17. august 1999 Zlaté Moravce

Básnik, spisovateľ pre deti, ekonóm, politik. V rokoch 1972 - 96 pracovník Slovenskej poisťovne v Košiciach, od 1996 sa profesionálne venoval politike, podpredseda Kresťanskodemokratického hnutia. Autor zbierok duchovnej lyriky, básní pre deti, autor rozhlasových literárnych pásiem a kompozícií, najmä však televíznych scenárov. Zostavil a vydal viacero antológií, zborníkov poézie, prózy a drámy východoslovenských spisovateľov, najmä mladých autorov.

Literatúra:

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Zost. Augustín Maťovčík... [et al.] - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 255-256.

Rezník, Jaroslav : Túry do literatúry : po literárnych stopách Slovenska. - Bratislava : Slovart, 2001. - S. 275.

3.

KELLNER, Juraj - 105. výročie narodenia

4. január 1911 Hájniky (dnes Sliač) - 9. júl 1992 Nitra

Tanečník, učiteľ tanca. V rokoch 1940 - 50 viedol tanečnú školu v Nitre a od roku 1961 spolu s manželkou dlhé roky viedli kurzy spoločenského tanca a spoločenskej výchovy v PKO v Nitre.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 173.

4.

ROMANOVSKÝ, Ján - 100. výročie narodenia

4. január 1916 Topoľčany - 8. máj 1989 Nitra

Spisovateľ pre deti a mládež, dramatik, prozaik, režisér. Študoval na Obchodnej akadémii v Nitre a od roku 1951 tu pôsobil najprv ako umelecký vedúci, v rokoch 1964 - 71 ako riaditeľ Bábkového súboru Krajového divadla v Nitre, 1971- 76 riaditeľ činoherného súboru Krajového divadla v Nitre.

Zaslúžil sa o vysokú profesionálnu úroveň nitrianskych divadelných scén. Autor literatúry pre mládež, poviedok, bábkových hier. Venoval sa aj prekladaniu bábkových hier najmä z češtiny a ruštiny.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 258-259.
Slovník slovenských spisovateľov pre deti a mládež / zostavovateľ a vedecký redaktor Ondrej Sliacky. - Bratislava : Literárne informačné centrum, 2005. - S. 291.
Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 121.

5.

KOSPER, Andrej - 175. výročie úmrtia

5. máj 1788 Nitra - 5. január 1841 Trenčianske Teplice (Teplička nad Váhom)

Ľudovýchovník, šľachtiteľ, propagátor ovocinárstva a včelárstva, pedagóg. Teológiu študoval pravdepodobne v Nitre a neskôr pôsobil ako profesor teológie v biskupskom lýceu v Nitre. Pôsobil ako farár v Trenčianskej Teplej a zároveň bol aj tabulárnym sudcom Trenčianskej stolice. Zaoberal sa aj pestovaním a šľachtením pšenice. Organizoval nedeľné prednášky a večerné školenia, šíril slovenskú tlač a usporadúval divadelné predstavenia.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 727.
Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 190.
Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 174.

6.

MAGIN, Ján Baltazár - 335. výročie narodenia

6. január 1681 Vrbové - 27. marec 1734 Dubnica nad Váhom

Kňaz, historik, básnik. V rokoch 1709 - 1712 bol katolíckym farárom v Jarku, od 1731 titulárny kanonik Nitrianskej kapituly. Bol znalcom cirkevného a svetského práva, antickej vzdelanosti a literatúry. Autor niekoľkých latinských básní.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 855-856.
Reprezentatívny biografický lexikón Slovenska / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Martin : Matica slovenská, 1999. - S. 207.
Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 19-20.

7.

ENGLISCHOVÁ, Gabriela - 35. výročie úmrtia

17. november 1937 Trnovec nad Váhom - 7. január 1981 Bratislava

Maliarka, reštaurátorka. V rokoch 1957 - 63 študovala na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave u prof. K. Veselého. V rokoch 1963 - 64 reštaurátorka SNG, 1964 - 1967 odborná asistentka na Vysokej škole výtvarných umení, 1968 - 79 reštaurátorka Slovenského ústavu pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody, 1979 - 81 reštaurátorka a vedúca ateliéru reštaurovania tabuľových malieb a polychrómovaných drevorezieb v Ústredí umeleckých remesiel v Bratislave.

Literatúra:

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ludmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Táborecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 57.
Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 18.

8.

MOJTO, František - 45. výročie úmrtia

10. október 1885 Pruské - 11. január 1971 Nitra

Učiteľ, školský pracovník, verejný činiteľ. Pôsobil v Nitre od roku 1922 ako učiteľ, v rokoch 1935 - 1945 riaditeľ ľudovej školy na Zobore. Autor viacerých učebníc a príručiek, redaktor odborných pedagogických periodík. V rokoch 1929 - 35 poslanec Národného zhromaždenia. Ako starosta Nitry v rokoch 1932 - 1945 významne sa zaslúžil o výstavbu a modernizáciu mesta.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Veda, 1984.- S. 590.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 210.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 101-102.

9.

JESENSKÝ, Alojz - 95. výročie úmrtia

17. november 1849 Nitra - Janíkovce - 13. január 1921 Nitra

Cirkevný hodnostár, numizmatik. Študoval na piaristickom gymnáziu v Nitre. Od roku 1876 pôsobil na Biskupskom úrade v Nitre, 1898 sídelný kanonik Nitrianskej kapituly, 1901 titulárny opát, 1908 komisár pre nitrianske gymnáziá.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1989. - S. 68-69.

10.

FARMADIN, Rudolf - 60. výročie narodenia

14. január 1956 Nitra - 24. december 2010 Nitra, poch. v Nitrianskych Hrnčiarovciach

Športovec, karatista, reprezentačný tréner. V rokoch 1979 - 1981 majster Československa v karate. Od roku 1991 bol prezidentom a trénerom Karate klubu Farmex Nitra. Klub získal striebornú medailu na Majstrovstvách sveta klubov v Budapešti v roku 1997. Počas svojej trénerskej činnosti vychoval v dorasteneckých a juniorských kategóriách niekoľko úspešných pretekárov. Jeho zverenci dosahovali vynikajúce výsledky doma i v zahraničí.

Literatúra:

Najúspešnejší športovci okresu - 81' //dž/. In: Nitriansky hlas. - Roč. 23, č. 6 (1982), s. 6.

Smútok medzi karatistami : odišiel Rudolf Farmadín / (SITA, R). In: My Nitrianske noviny. - Roč. 20, č. 1 (2011), s. 22.

11.

RÉSŐ, Zoltán E. - 20. výročie úmrtia

5. august 1912 Selice - 15. január 1996 Šaľa

Spisovateľ, básnik. Strednú školu absolvoval v Nových Zámkoch, farmakológiu študoval v Prahe. Pracoval v cukrovare ako inžinier, potom ako lekárnik. Poézii sa venoval už počas študentských rokov. Jeho prvú zbierku básní čs. úrady skonfiškovali. V románoch Újvári gimnazisták (Novozámockí gymnazisti, 1991) a Prágai egyetemisták (Pražskí vysokoškoláci, 1995) spracoval svoju mladosť a študentské roky.

Literatúra:

A cseh/szlovákiai magyar irodalom lexikona 1918-2004 / Főszerkesztő Fónod Zoltán. - Bratislava : Madách-Posonium, 2004. - S. 348.

12.

DIDI, Ľudovít - 85. výročie narodenia

16. január 1931 Púchov - 15. september 2013 Vráble

Pedagogický pracovník, učiteľ, spisovateľ. Prvý slovenský tvorca autentického rómskeho románu. Román *Príbehy svätené vetrom*, publikoval ako sedemdesiatročný v roku 2004. Vyštudoval Vysokú školu pedagogickú v Nitre. Pôsobil ako učiteľ, v roku 1966 vedúci vychovávateľ v osobitnej škole vo Vrábľoch, po politickej a občianskej rehabilitácii, v rokoch 1990 - 1998 riaditeľ Detského domova v Kolíňanoch. V roku 2014 mu bola udelená Cena mesta Vráble In memoriam za literárnu tvorbu, celoživotný občiansky postoj a dôstojnú reprezentáciu mesta Vráble.

Literatúra:

Výnimočný Ľudovít Didi / Eva Dóriová. In: *Naše Vráble*. - Roč. XI, č. 7 (2014), s. 1.

Zomrel tvorca autentického rómskeho románu / red. In: *Literárny týždenník*. - Roč. XXVI, č. 33-34 (2013), s. 15.

13.

JARÁBEK, Karol - 95. výročie narodenia

17. január 1921 Modra - 25. apríl 1988 Nitra, poch v Hronskom Beňadiku

Učiteľ, vysokoškolský pedagóg. Po absolvovaní učiteľskej akadémie v Modre učil na viacerých základných školách (v Rišnovciach, Hronskom Beňadiku, vo Veľkých Vozokanoch) na Pedagogickej škole v Zlatých Moravciach a v Leviciach, v rokoch 1961 - 1981 pôsobil na Pedagogickej fakulte v Nitre. Zaoberal sa otázkami pedagogickej teórie a praxe, postgraduálnemu štúdiu učiteľov a dejinám pedagogiky. Autor viacerých odborných článkov a štúdií a spoluautor učebnice *Teória vyučovania*.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Veda, 1984. - S. 364.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 67.

14.

RIPPA, Blažej Konštantín - 35. výročie úmrtia

1. február 1912 Trnovec nad Váhom - 17. január 1981 Bratislava

Lekár, publicista. Študoval na gymnáziu v Nitre, medicínu na Lekárskej fakulte UK v Bratislave. Zakladateľ a vedúci interného oddelenia Železničnej polikliniky v Bratislave. Zaoberal sa ochoreniami kardiovaskulárneho systému a diabetes mellitus. Venoval sa aj histórii medicíny, problematike pracovného lekárstva a zdravotno-osvetovej činnosti. Spoluzakladateľ Národnej transfúznej služby, jeden zo zostavovateľov štatútu darcovstva krvi s kritériami na dobrovoľných darcov, aktívny pracovník Československého červeného kríža.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 95.

15.

HOLZSCHUCH, František - 145. výročie úmrtia

20. február 1813 Banská Štiavnica - 17. január 1871 Veľké Chyndice

Hudobný skladateľ, kňaz. Filozofiu a teológiu študoval v Trnave. Pôsobil ako kaplán v Štiavnických Baniach a v Banskej Štiavnici, od roku 1843 farár vo Vysokej, neskôr vo Veľkých Chyndiciach. V chudobnej obci Dekýš (filiálka Vysokej) s pomocou farníkov postavil kostol. Venoval sa hudobnej kompozícii a bol autorom viacerých chrámových skladieb.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 505.
Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 372.

16.

KAZÍK, Rudolf - 85. výročie narodenia

18. január 1931 Topoľčianky - 26. máj 2008 Topoľčianky

Dramaturg, dramatik. Debutoval veselohrou Chvost v Krajevom divadle v Nitre (1955). Pôsobil v Slovenskej televízii ako dramaturg kultúrno-zábavnej redakcie, neskôr dramaturg literárno-dramatickej redakcie. Spolupracoval so Slovenským rozhlasom, písal poviedky, rozhlasové hry detektívneho žánru, ale aj historicko-dokumentárne relácie.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv.1: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 562.

17.

PRÍLESKÝ, Tadeáš - 190. výročie narodenia

18. január 1826 Veľké Janíkovce - 12. november 1895 Bratislava

Verejný činiteľ, podnikateľ. Spoluzakladateľ, člen, resp. predseda správnych rád Trenčianskej sporiteľne, Kupeckej a Priemyselnej banky a poisťovne Hungária v Bratislave, Hypotečnej banky v Budapešti a i.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 544.

18.

SOLTRA, Alajos - 190. výročie narodenia
125. výročie úmrtia

20. január 1826 Šaľa - 8. júl 1891 Ráckeve (Maďarsko)

Lekár, kalvínsky farár. Študoval v Debrecíne, Pešti a v Mníchove. Od roku 1854 až do smrti pôsobil v obci Ráckeve.

Literatúra:

Magyar életrajzi lexikon. - Zv. 2.: L-Z. - Budapest : Akadémiai Kiadó, 1969. - S. 639.

19.

VALÁŠEK, Pavel (Pavol) - 100. výročie narodenia

22. január 1916 Bzince pod Javorinou - 19. február 1989 Nitra, poch. v Bzinciach pod Javorinou

Evanjelický farár, stúpenec ekumenizmu, účastník protifašistického odboja. V rokoch 1949 - 89 pôsobil ako farár v Nitre, 1958 - 64 senior nitrianskeho seniorátu. Zakladateľ samostatného evanjelického cirkevného zboru v Nitre, v rokoch 1946 - 48 podpredseda Okresného národného výboru v Nitre za Demokratickú stranu.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 210.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 158-159.

Evanjelici v dejinách slovenskej kultúry. - Zv. 2.: M-Z. - Liptovský Mikuláš : Tranoscius, 1997. - S. 131-132.

20.

SZONDI, Leopold - 30. výročie úmrtia

11. marec 1893 Nitra - 27. január 1986 Zürich (Švajčiarsko)

Lekár, významný vedec v odbore psychológie a psychiatrie. Študoval a pôsobil v Budapešti a v Zürichu, kde z jeho iniciatívy v r. 1958 vzniklo medzinárodné vedecké centrum pre analýzu osudu a v r. 1969 nadačný ústav "Szondiho inštitút". Popri Freudovi, Jungovi a Adlerovi patrí k zakladateľom modernej psychiatrie.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 142.

21.

SMIDA, Karol - 100. výročie narodenia

28. január 1916 Tisovec - 1. október 2003 Zlaté Moravce

Stredoškolský profesor, športovec. V rokoch 1941 - 1983 pôsobil na Gymnáziu J. Kráľa v Zlatých Moravciach. Bol vynikajúcim voľnoštyliarom, venoval sa loptovým hrám a ľahkej atletike. Reprezentant Slovenska v ľadovom hokeji, účastník zimných športových Európskych hier v Garnisch-Partenkirchene v roku 1940, kde sa po prvýkrát predstavila slovenská hokejová reprezentácia na medzinárodnej scéne.

Literatúra:

Bátora, M. : Za prof. Karolom Smidom. In: Tekovské noviny. - Roč. 13, č. 20 (2003), s. 7.

Rozlúčka s profesorom / (mt-r). In: Požitavské noviny. - Roč. 8, č. 18 (22. 10. 2003), s. 3.

FEBRUÁR

22.

BATEL, Milan - 10. výročie úmrtia

25. september 1949 Levice - 1. február 2006 Nitra

Výtvarný teoretik, historik umenia, maliar. Študoval v Bratislave na umeleckej priemyslovke a na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského odbor veda o výtvarnom umení. Od roku 1985 pôsobil v Nitre, v rokoch 1985 - 1992 v Nitrianskej štátnej galérii.

Literatúra:

Zoznam členov Západoslov. krajskej organizácie ZsVU ; Zoznam kandidátov Západoslov. krajskej organizácie ZsVU. - Bratislava : Západoslovenská krajská organizácia ZsVU, 1989.

23.

NEUGEBAUER, Eduard - 190. výročie narodenia

3. február 1826 Bratislava - 20. október 1865 Nitra

Kníhtlačiar. Syn Jozefa Neugebauera, zakladateľa prvej známej remeselnej tlačiarne v Nitre.

Pôsobil ako vedúci, od roku 1857 majiteľ tlačiarne v Nitre. Tlačil knihy, noviny, drobné tlače v slovenčine, latinčine, maďarčine a nemčine.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 284.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 106.

24.

BARTOŇ, Jozef - 195. výročie narodenia

5. február 1821 Zohor - 16. apríl 1877 Šaľa

Kňaz, učiteľ, školský inšpektor. Filozofiu študoval v Trnave, teológiu vo Viedni. Pôsobil ako rímskokatolícky kaplán, katechéta, riaditeľ základnej školy v Pešti, titulárny opát, hlavný škôldozorca bratislavského školského dištriktu a od roku 1876 farár v Šali.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 254.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 64.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 157-158.

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 193-194.

25.

HORHI (Horhy), Michal - 160. výročie úmrtia

25. september 1780 Dyčka - 5. február 1856 Budapešť (Maďarsko)

Poľnohospodársky odborník. Priekopník mechanizácie poľnohospodárstva v Uhorsku. Gymnázium vyštudoval v Nitre a Bratislave, poľnohospodárstvo a prírodné vedy na univerzite vo Viedni. V roku 1852 doviezol ako prvý z Anglicka mláťačky a žacie stroje. Publikoval mnohé odborné články v Uhorskom gazdovi.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 380.

26.

ĎURIŠ, Ľudovít - 95. výročie narodenia

6. február 1921 Svätoplukovo-Šalgov - 30. júl 1967 Bratislava

Organizátor hudobného života, hudobník. Do 1940 študoval v Nitre, lesnícky odbor na SVŠT v Bratislave. V rokoch 1949 - 56 bol členom miešaného zboru Československého rozhlasu, 1954 - 57 Koncertnej a divadelnej kancelárie, od 1958 riaditeľ sekretariátu Zväzu slov. skladateľov, 1967 krátko riaditeľ Slovenskej filharmónie v Bratislave. Organizátor hudobného života v Nitre a v Bratislave, kde bol jedným zo zakladateľov a súčasne riaditeľom Bratislavskej lýry. Bol známy predovšetkým prekladáním textov zborových skladieb a oratórií.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 386.

Československý hudební slovník. - Zv. 1.: A-L. - Praha : Štátní hudební vyd., 1963. - S. 270.

Keresteš, Peter : História obce Svätoplukovo : historický Šalgov. - Nitra : Enars, 2010. - S. 241.

27.

NEMRAVA, František - 125. výročie narodenia

6. február 1891 Nitra - 22. apríl 1970 Nitra

Hudobník, skladateľ. Skladal piesne šansónového štýlu - tanečné melódie, skeče a kuplety.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 176.

28.

CAGÁŇ (Czagányi), Matej - 230. výročie narodenia

12. február 1786 Trenčín - 12. september 1860 Nitra

Bernolákovec, člen Tatrína. V rokoch 1809-15 pôsobil v Nitre, aktívne sa zúčastňoval na bernolákovskom hnutí. Bol horlivým šíriteľom slovenských a českých kníh.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 168.

29.

HANKO, Milan (Elemír) - 50. výročie úmrtia

8. november 1905 Malá Čausa - 12. február 1966 Nitra

Literárny historik, publicista, stredoškolský profesor. Študoval na gymnáziách v Prievidzi a v Nitre, v rokoch 1926 - 1930 na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Ako stredoškolský profesor pôsobil na rôznych miestach, neskôr redaktor a šéfredaktor denníkov a Slovenskej tlačovej kancelárie. Od roku 1949 archivár v Bojniciach a v Nitre. Literárne činný od roku 1926. Publikoval básne, poviedky a recenzie.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 281-282.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 135-136.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 57.
Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 146-147.

30.

KOREC, Rudolf - 95. výročie narodenia

13. február 1921 Klíž - 23. február 2003 Trenčín, poch. v Zlatých Moravciach

Lekár, zakladateľ experimentálnej diabetológie, prvý predseda Slovenskej diabetickej spoločnosti. V rokoch 1932 - 1940 študoval na Gymnáziu Janka Kráľa v Zlatých Moravciach. Po ukončení lekárskej fakulty sa venoval vedeckej činnosti. Bol zakladateľom a čestným predsedom Slovenskej diabetologickej spoločnosti a členom odborných komisií. Vedecky sa orientoval na oblasť experimentálnej patológie a fyziológie.

Literatúra:

Mondočková, A.: Konferencia s medzinárodnou účasťou : prvá vedecká konferencia na počesť MUDr. Rudolfa Korca, DrSc. In: Tekovské noviny. - Roč. 14, č. 7 (7. 4. 2004), s. 3.

Posledná rozlúčka s prof. R. Korcom. In: Požitavské noviny. - Roč. 8, č. 5 (2003), s. 4.

31.

KUBOLKA, Aurel - 70. výročie narodenia

14. február 1946 Slovenská Ľupča - 3. august 2013 Šaľa

Propagátor skautingu. Dlhoročný aktívny vedúci Slovenského skautingu v Šali. Od roku 1972 žil a pôsobil v Šali. Pracoval v podniku Duslo, a.s. Šaľa, potom na Strednom odbornom učilišti chemickom. Sedemnást' rokov pripravoval a realizoval skautské tábory, uskutočňoval a mal záštitu nad šírením Betlehemskeho svetla a organizoval poznávacie expedície do zahraničia.

Literatúra:

Spomienka na Ing. Aurela Kubolku. - Fotogr. 1. In: Slovo Šaľanov. - Roč. XVIII, č. 9 (2013), s. 22.

Aľakša, Milan : ... a budú nám chýbať : odišli na iný svet. In: Slovo Šaľanov. - Roč. XIX, č. 1 (2014), s. 23.

32.

KLAUS, Alojz - 85. výročie úmrtia

28. november 1872 Heřmanův Městec (Česká republika) - 14. február 1931 Nitra

Učiteľ, vlastivedný pracovník. V rokoch 1921 - 31 pôsobil ako riaditeľ Obchodnej akadémie v Nitre. Spoluzakladateľ Národného domu v Nitre v r. 1929. Autor učebníc, zostavovateľ monografií, turistických sprievodcov, redaktor českých zábavných časopisov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 92.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 75.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 169.

33.

VENCEL, Vojtech - 135. výročie narodenia

17. február 1881 Nitra - 17. november 1945 Budapešť (Maďarsko)

Operný spevák. Študoval na gymnáziu v Nitre, spev vo Viedni. V rokoch 1900 - 1932 pôsobil v opere v Budapešti. Koncertoval v Nemecku a v Taliansku. Ako herec sa uplatnil v nemých filmoch.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 256-257.

34.

MIŠKÓCI, Matej - 130. výročie narodenia

17. február 1886 Mošovce - 29. október 1952 Nitra

Národný dejateľ, školský pracovník, redaktor. Od roku 1920 pôsobil ako učiteľ, v rokoch 1923 - 39 a 1945 - 48 ako školský inšpektor v Nitre. Založil a v rokoch 1921 - 23 redigoval časopis Národná stráž. Spracoval s J. Karvašom vlastivedné dielo "Nitra - kolíska kresťanskej kultúry a dávnej slávy Slovenska", ktoré vyšlo v roku 1938. Aktívne pôsobil v rôznych oblastiach kultúrneho a verejného života.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Veda, 1984. - S. 582-583.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 197.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 99-100.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 199-200.

35.

TRUHLÍKOVÁ, Viola - 95. výročie narodenia

17. február 1921 Leopoldov - Mestečko - 29. jún 1973 Bratislava

Spisovateľka pre deti a mládež, redaktorka. V rokoch 1936 - 38 študovala na Odbornej škole pre ženské povolania v Nitre, 1938 - 1939 na učiteľskom ústave v Leviciach, 1939 - 1942 v Bratislave. Autorka lyricko-subjektívnych básní. Venovala sa fejtónistike a reportáži, neskôr sa zamerala na rozhlasovú dramatinizáciu románov, rozhlasové hry a rozprávky.

Literatúra:

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ľudmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Tábovecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 252. Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 131.

36.

ŠAPOŠNIKOVOVÁ-Aujeská, Ľudmila (Nataša) - 110. výročie narodenia

19. február 1906 Saratov (Rusko) - 13. júl 1985 Nitra

Pilotka, prvá slovenská letkyňa, majsterka športu v leteckej akrobacii. Po absolvovaní meštianskej školy v Nitre pôsobila v Bratislave, potom v Nitre. Letecký výcvik a skúšky zo športového lietania zložila v roku 1930 v Bratislave. Športovému lietaniam sa venovala do roku 1939.

Literatúra:

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ľudmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Tábovecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 233. Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 142-143.

37.

RADOŠIANSKY, Ladislav - 320. výročie narodenia

19. február 1696 Nitra - 1764 Majk (Rakúsko)

Cirkevný spisovateľ. Bol kamaldulským mníchom v kláštore na Zobore, začas zastával funkciu predstaveného i ďalšie vyššie funkcie v reholi a iných kláštoroch. Bol publicisticky činný, v knihe Epitome tripartiti principii et progressus Romualdi (Krátky výpis o trojitom počiatku a rozvoji Romualda, prenesene - o začiatkoch kamaldulskej rehole), ktorá vyšla v roku 1726 píše o zakladateľovi kamaldulov - o sv. Romualdovi, o vzniku rehole a opisuje aj život zoborského svätca Andreja Svorada.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 118.

38.

SZAKÁLL, František - 10. výročie úmrtia

13. február 1937 Mojmirovce - 19. február 2006 Mojmirovce

Šachista. Bol zakladateľom a predsedom klubu YMCA na Slovensku, spoluzakladateľom a hráčom šachového oddielu TJ Sokol Mojmirovce, zakladateľom a dlhoročným predsedom Lokomotívy Nitra, v rokoch 1972 - 1982 predsedom komisie rozhodcov Šachového zväzu ČSTV v Prahe, v rokoch 1992 - 2000 na úrovni kraja predsedom KŠZ. Popri praktickom šachu sa venoval aj kompozičnému šachu.

Literatúra:

Kukan, Štefan : Zomrel významný šachista - náš rodák František Szakáll. In: Mojmirovčan. - Roč. 12, č. 4 (2006), s. 14.

39.

PÉTER, Jozef - 160. výročie narodenia

22. február 1856 Tešedíkovo - 14. august 1925 Šaľa

Pedagóg, organista. V rokoch 1874 - 1879 pôsobil ako pedagóg v Tešedíkove, od roku 1883 v Šali hlavný učiteľ vtedajšej dvojtriednej ľudovej školy, od roku 1904 riaditeľ a kantor miestnej školy.

Zaslúžil sa o rozvoj spoločenského a kultúrneho života v Šali. Bol zástupcom veliteľa, neskôr veliteľom dobrovoľného hasičského zboru, založil a viedol mužský spevokol, režíroval divadelné hry. Bol predsedom Maďarskej kresťansko-socialistickej strany v Šali.

Literatúra:

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 157, 207-208.

40.

VAŠKO, Alexander - 115. výročie narodenia

24. február 1901 Budapešť (Maďarsko) - 5. apríl 1978 Sarnia (Kanada)

Spisovateľ, prozaik, dôstojník slovenskej armády. Študoval na gymnáziu v Nitre, na vojenskej akadémii v Hraniciach na Morave a na učiteľskom ústave v Leviciach. Pôsobil v Nitre ako dôstojník v delostreleckom pluku, od roku 1934 ako učiteľ v Kostolnoch pod Tribečom a vo Voderadoch. Zúčastnil sa bojov na východnom fronte, bojoval v československej jednotke generála L. Svobodu. Autor slovenskej sci-fi, detektívno-dobrodružných próz a dobrodružných románov pre mládež.

Literatúra:

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 496.

Slovník slovenských spisovateľov pre deti a mládež / zostavovateľ a vedecký redaktor Ondrej Sliacky. - Bratislava : Literárne informačné centrum, 2005. - S. 368-369.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 255-256.

41.

LUKNIŠ, Michal - 100. výročie narodenia
30. výročie úmrtia

26. február 1916 Zlatno - 20. september 1986 Malacky, poch. v Bratislave

Geograf, vysokoškolský profesor. Študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach a na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. V rokoch 1947 - 59 vedúci Katedry fyzickej geografie Prírodovedeckej fakulty UK, 1950 - 70 predseda Slovenskej zemepisnej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied. Zaoberal sa geomorfológiou, pozornosť venoval aj regionálnej geografii a problematike životného prostredia. Autor a spoluautor vedeckých prác.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Veda, 1984. - S. 523.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 440-441.

MAREC

42.

MARTINEC, Alojz - 20. výročie úmrtia

26. august 1917 Čierne Kľačany - 2. marec 1996 Bratislava, poch. v Čiernych Kľačanoch

Kňaz, pedagóg, vedec-orientalista, prekladateľ. Študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach, teológiu na Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte v Bratislave. Pôsobil ako správca farnosti, univerzitný profesor na Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte v Bratislave, správca farnosti v Bratislave, šéfredaktor Katolíckych novín, kanonik bratislavskej kapituly, cirkevný sudca. Autor odborných prác.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 888-889.

Bajaník, Stanislav : Náš rodák prof. ThDr. Alojz Martinec. - Čierne Kľačany : Miestny odbor Matice slovenskej ; Obecný úrad ; Rímskokatolícky farský úrad, 2007. - 55 s.

43.

KAUZÁL, Gejza - 110. výročie narodenia

5. marec 1906 Chyzerovce (časť Zlatých Moraviec) - 25. september 1964 Banská Bystrica

Lekár - chirurg. Študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach a na Lekárskej fakulte UK v Bratislave. V rokoch 1935 - 38 pôsobil ako primár chirurgického oddelenia nemocnice v Komárne, 1938 - 53 vedúci chirurgického oddelenia Štátnej nemocnice, potom pôsobil v Žiline, Žiari nad Hronom a Čadci. Venoval sa prevažne brušnej chirurgii, z tejto oblasti i publikoval odborné články.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 53.

44.

VALACH, Vladimír - 10. výročie úmrtia

26. apríl 1937 Tekovské Nemce - 5. marec 2006 Bratislava

Ekonom, diplomat, vysokoškolský pedagóg, publicista. Študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach a na Vysokej škole ekonomickej v Prahe. V roku 1976 v Paríži založil prvú reprezentáciu Československej obchodnej banky, v rámci ktorej pôsobil vo Francúzsku až do roku 1981. Bol zakladateľom šiestich bankových inštitúcií a Slovenskej asociácie podnikových finančníkov. Od augusta 1997 do konca októbra 2001 pôsobil ako mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Slovenskej republiky vo Francúzsku. Napísal viacero diel s ekonomickou tematikou.

Literatúra:

Tekovské Nemce : monografická historicko - národopisná publikácia o obci / Zost. Vincent Janček, Angela Havranová. - Tekovské Nemce : Obecný úrad, 2008. - S. 252.

Tekovské Nemce : pozoruhodnosti / Alexander Reško. - Komárno : Vydavateľstvo KT, 2005. - S. 16.

45.

BATELOVÁ-Michalčková, Stanislava - 60. výročie narodenia

6. marec 1956 Nitra - 24. december 2009 Nitra

Textilná výtvarníčka, akademická maliarka. Študovala na Strednej umeleckej škole v Brne,

v rokoch 1976 - 1982 na Vysokéj škole výtvarných umení v Bratislave. Venovala sa tvorbe gobelínu, komornej maľbe, kresbe a šperkárskej tvorbe. Už počas štúdií získala niekoľko ocenení za textilnú tvorbu. Najmä ručne tkané tapisérie jej získali uznanie nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí.

Literatúra:

Malý slovník slovenských výtvarných umelcov. - 1. diel.: A-K. - Bratislava : Slovenský fond výtvarných umení, 1988. -

S. 31.

Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 - 2002 - 8.: Man-Miž. - Ostrava : Výtvarné centrum Chagall, 2002. - S. 267.

46.

SELLYEI - Miškovič, Jozef - 75. výročie úmrtia

1. január 1909 Šaľa - 6. marec 1941 Šaľa (alebo Budapešť)

Spisovateľ maďarskej národnosti na Slovensku, autodidakta. Základnú školu navštevoval v Šali, štúdium na gymnáziu v Nových Zámkoch nedokončil. Od roku 1922 pracoval ako roľník na rodinnom hospodárstve v Šali, neskôr spisovateľ z povolania. Písal poéziu, prózu, najmä poviedky a novely, autor románu i viacerých rozhlasových hier. Spolupracoval s rozhlasom a v dokumentárnej tvorbe zachycoval zvyky, obyčaje obyvateľov Šale i okolia. Bol členom hnutia Sarló, od roku 1933 člen korešpondent Masarykovej akadémie (Maď. vedecká a umelecká spoločnosť v Československu).

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 200.

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 204-206.

Vágsellye 1002-2002 / Novák Veronika ... [et al.] - [Vágsellye] : Vágsellye és Vidéke Polgári Társulás, 2002. - S. 204-205.

47.

FÁNDLY, Juraj - 205. výročie úmrtia

21. október 1750 Častá - 7. marec 1811 Ompitál-Doľany

Spisovateľ, katolícky kňaz, kultúrny pracovník, národný buditeľ. Spoluzakladateľ a organizátor Slovenského učeného tovarišstva. Navštevoval kláštornú školu v Šaštíne, študoval v seminári v Budíne a v Trnave. Pôsobil ako kaplán v Seredi, v rokoch 1776 - 1780 farár v Lukáčovciach, do 1807 v Naháči a na odpočinku žil v Doľanoch. Často chodieval do Šale za svojím priateľom. Gymnázium v Šali je nositeľom jeho mena.

Literatúra:

Encyklopédia slovenských spisovateľov. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Obzor, 1984. - S. 129-131.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 322-323.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 53-54.

48.

ŽATKO (Bor Ján), Ernest - 25. výročie úmrtia

6. február 1907 Žabokreky nad Nitrou - 7. marec 1991 Lanus Oeste (Buenos Aires)

Literárny historik, kritik, esejista, publicista, univerzitný profesor. V rokoch 1920-26 študoval na gymnáziu v Nitre. Publikoval v časopise nitrianskych stredoškôľakov Svojeť. Patril medzi najaktívnejších literárnych a žurnalistických pracovníkov slovenského exilu.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 489-490.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 181.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 265-266.

49.

JANSKÝ, František Vojtech - 125. výročie narodenia

8. marec 1891 Komjatice - 16. marec 1963 Piešťany

Osvetový pracovník, prekladateľ. Ľudovú školu absolvoval v Komjaticiach a v Nitre. V rokoch 1903 - 15 študoval v Nitre na gymnáziu a potom teológiu v kňazskom seminári. Organizátor a herec ochotníckeho divadla, zakladateľ a funkcionár športových a sociálnych spolkov, predseda Jednoty katolíckych žien. Bol literárne činný ako publicista a prekladateľ. Písal články z oblasti cirkevnej a náboženskej, sociálnej, spoločenskej a pod.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 595.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 533.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 172.

50.

ĎATEĽ (Gyattel), Anton - 210. výročie úmrtia

25. marec 1733 Bánovce nad Bebravou - 8. marec 1806 Nitra

Cirkevný hodnostár, mecén. Študoval a pôsobil v Nitre, od roku 1770 ako kanonik nitrianskej kapituly, 1771 - 81 riaditeľ kňazského seminára a predseda konzistória, 1782 generálny vikár, od 1803 veľprepošť sídelnej kapituly. Podporoval bernolákovské hnutie a bol spoluzakladateľom a vedúcou osobnosťou nitrianskeho pobočného stánku Slovenského učeného tovaríšťa. V roku 1781 založil v Nitre národnú školu.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 280.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 448.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 35-36.

51.

FRANKO, Mikuláš - 95. výročie narodenia

40. výročie úmrtia

12. marec 1921 Dolný Kubín - 19. marec 1976 Nitra

Herec. Roku 1942 absolvoval obchodnú akadémiu v Nitre. V rokoch 1945 - 46 člen Slovenského ľudového divadla v Nitre, 1946 - 54 činohry Národného divadla v Košiciach, 1954 - 56 a 1958 - 76 Krajového divadla v Nitre. Účinkoval v klasických inscenáciách slovenských autorov i v hrách ruských a svetových klasikov, vo viacerých slovenských filmoch, v televízii a rozhlase.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 635.

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 396-397.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 170.

Štefko, Vladimír : Divadelná Nitra. - Bratislava : Obzor, 1989. - 426 s. : Fotogr. príl. 168 s.

52.

BAJLA, Ján - 95. výročie narodenia

12. marec 1921 Nitra - 28. december 1985 Bratislava

Diplomat, spisovateľ science fiction pre mládež, publicista. Študoval na obchodnej akadémii v Nitre, 1950 popri zamestnaní Vysokú školu ekonomickú v Bratislave. Zastával rad organizačných funkcií vo viacerých inštitúciách, bol ministrom kultúry SR, roku 1969 prešiel do diplomatických služieb. Inšpiráciu pre vedecko-fantastické diela nachádzal v letoch do vesmíru a v kozmických výskumoch. Pobyt v zahraničí ho inšpiroval aj k vytvoreniu niekoľkých cestopisných televíznych filmov.

Literatúra:

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 17.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 167.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 104-105.

53.

ZELNÍK, Jaroslav - 30. výročie úmrtia

16. november 1925 Košice - 12. marec 1986 Nitra

Genetik, zootechnický výskumník. Od roku 1952 pôsobil na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre, od 1968 vedecký pracovník Výskumného ústavu živočíšnej výroby v Nitre. Vyšľachtil plemeno Nitriansky králik a Zoborský králik. Autor 8 knižných publikácií, 6 učebných textov, množstva vedeckých prác a odborných článkov, orientovaných hlavne na chovateľskú verejnosť. Vo vedeckej práci sa venoval rozvoju poznania v oblasti fenogenetiky hospodárskych zvierat.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 432-433.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 181.

54.

ESTERHÁZY, Ján - 115. výročie narodenia

14. marec 1901 Veľké Zálužie (Ujlak) - 8. marec 1957 Mohelnice-Mírov (Česká republika)

Veľkostatkár, buržoázny politik. Hospodáril na rodinnom veľkostatku vo Veľkom Záluží. Predstaviteľ triednych a nacionálnych záujmov maďarskej šľachty, zakladateľ a predseda Zjednotenej maďarskej strany na Slovensku, po mníchovskom diktáte Slovenskej maďarskej strany. V rokoch 1936 - 1938 poslanec Národného zhromaždenia, 1939 - 45 poslanec Slovenského snemu, ktorý ako jediný poslanec hlasoval v máji 1942 proti protižidovským zákonom.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 459-460.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 29.

55.

MÜLLER, Vlado - 80. výročie narodenia
20. výročie úmrtia

19. marec 1936 Bratislava - 20. jún 1996 Malacky, poch. v Bratislave

Divadelný a filmový herec. V rokoch 1954 - 56 a 1958 - 66 pôsobil v Krajevom divadle

v Nitre, potom v Bratislave. Bol predstaviteľom psychologicko-realistického herectva, ktoré obohatil o nové podoby a dimenzie moderného prejavu. Pôsobil aj v muzikáli, výrazným spôsobom sa uplatnil (presadil) vo filme, dabingu, televízii a v rozhlase.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 82-83.

Reprezentačný biografický lexikón Slovenska / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Martin : Matica slovenská, 1999. - S. 236.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 176.

Štefko, Vladimír : Divadelná Nitra. - Bratislava : Obzor, 1989. - 426 s. : Fotogr. príf. 168 s.

56.

KROŠLÁKOVÁ, Ema - 80. výročie narodenia

21. marec 1936 Marcelová - 16. február 2002 Nitra

Vysokoškolská profesorka, lingvistka. Študovala na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, odbor slovenský jazyk. V rokoch 1959 - 60 pôsobila ako učiteľka v Cabaji - Čápure, 1960 - 70 na Strednej zdravotníckej škole v Nitre, od roku 1970 asistentka, odborná asistentka na Vysokej škole pedagogickej, (dnes UKF) v Nitre. Venovala sa historicko-jazykovedným disciplinám - slavistike a staroslovienu. Autorka a spoluautorka niekoľkých publikácií, učebníc, vysokoškolských skript a pracovných zošitov, štúdií a článkov v domácich a zahraničných časopisoch.

Literatúra:

Dvonč, Ladislav : Slovenskí jazykovedci. - Martin : Matica slovenská, 1998. - S. 303-307.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 182-183.

57.

PRIBINA - 1155. výročie úmrtia

okolo 800 - pred 21. marec 861 ?

Slovanské knieža. Prvý menom známy vladár z územia Slovenska. Jeho sídlom bola Nitra, kde dal v roku 827 - 28 vysvätiť salzburským arcibiskupom Adalrámom kostol, hoci sám bol v tom čase ešte pohanom. Po vyhnaní Mojzírom I. z Nitry (832 - 833) sa so synom Kocelom usadil v Panónii. Na území obývanom Slovanmi vytvoril rozsiahle kniežatstvo so sídlom v Blatnohrade. Zaslúžil sa o kristianizáciu, na zverenom území dal postaviť 13 kostolov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 537-538.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 115.

Kučera, Matúš : Postavy veľkomoravskej histórie. - Martin : Osveta, 1986. - 274 s.

58.

SCHRONK, Alojz - 50. výročie úmrtia

8. august 1883 Plavecký Mikuláš - 21. marec 1966 Nitra

Hudobník, učiteľ, organista, osvetový pracovník. Pôsobil ako učiteľ na ľudových školách v Jelšovciach, 1908 - 26 vo Vrábľoch. Zakladateľ a dirigent vrábeľskej dychovky, autor drobných skladieb.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 2.: P-Ž. - Bratislava : Veda, 1985. - S. 222.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 239.

Trubíni, Jozef : Vráble. - Vráble : Mesto Vráble, 1994. - S. 104.

59.

DUALSKÝ, Ján - 135. výročie úmrtia

6. január 1808 Senica - 22. marec 1881 Nitra

Regionálny historik, cirkevný hodnostár, národovec. Študoval na gymnáziu v Nitre, kde roku 1830 absolvoval i štúdium teológie. Dlhé roky pôsobil v Beckove, kde bol v roku 1862 nitrianskym biskupom A. Roškoványim vymenovaný za čestného kanonika. Od roku 1871 sídelný kanonik v Nitre a hradniansky archidiakon. Zaoberal sa miestnymi dejinami a v roku 1875 vydal knihu " Nyitra vár és város történelmi vázlata (Historický náčrt hradu a mesta Nitry), v ktorej podal stručné dejiny hradu i mesta a profily viacerých svätcov.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 262.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 508.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 33-34.

60.

FORGÁCH, Karol III. - 105. výročie úmrtia

4. september 1825 Mödling pri Viedni (Rakúsko) - 22. marec 1911 ?, poch. v Jelenci

Ghymešský gróf, publicista, cestovateľ, poľovnícky hospodár. Študoval na gymnáziu v Nitre, filozofiu a fyziku vo Viedni, právnické vedy v Győri. Zakladateľ chovu muflónej zveri v Tribečskom pohorí. Bol priekopníkom v zazverovaní revírov a vo svojich publikáciách písal o potrebe uzákonenia ochrany muflónej zveri. Ako poľovník absolvoval viaceré zahraničné cesty. O svojich cestách písal hlavne v časopise Poľovník a Súťažný list (Vadász és Versenylap).

Literatúra:

Eliáš, Miroslav : Forgáčovci : šľachtický rod z Gymeša. - Trenčín : Občianske združenie Forgach de Ghymes, 2010. - 216 s.

Molnár, Ladislav : Priekopník : spomíname na grófa Karola Forgácha (1825-1911). In: Poľovníctvo a rybárstvo. - Roč. 52, č. [9], s. 20-21.

61.

MIČÍK, Miloš Jozef - 95. výročie narodenia

26. marec 1921 Martin - Jahodník - 17. máj 1994 Nitra

Letecký konštruktér, športový pilot, učiteľ, priekopník športového motorizmu. Študoval na Vysoké škole technickej v Bratislave. V roku 1944 navrhol a zostrojil svoje prvé miniatúrne motorové lietadlo. Spolupracoval na konštrukcii dvojsedadlového vetroňa KSM - 1. Neskôr sa preorientoval na rýchlostné športové vozidlá a stal sa niekoľkonásobným víťazom mnohých rýchlostných cestných motocyklových pretekov. Zostrojil vlastný závodný automobil označený MiaMi s ktorým v roku 1954 štartoval na Veľkej cene Československa. Patril k prvým iniciátorom cestných motocyklových pretekov v Nitre, rozvinul motoristický šport v našom regióne a pričínal sa o úspechy nitrianskych pretekárov.

Literatúra:

Košovan, Štefan : Životný príbeh Miloša Mičíka : letecký konštruktér, učiteľ a priekopník športového motorizmu. In: Nitra. - Roč. 29, č. 11 (2004), s. 28-29.

62.

ŠUPČÍK, Ernest - 90. výročie narodenia
45. výročie úmrtia

26. marec 1926 Horná Súča - 30. január 1971 Bratislava, poch. v Nitre

Poľnohospodársky odborník, agronóm, šľachtiteľ. Študoval na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre. Pôsobil ako praktikant na hospodárstve v Alekšinciach. V Nitre pracoval ako zástupca riaditeľa Štátnych majetkov a ako riaditeľ Šľachtiteľského a semenárskeho podniku. Prispieval článkami do odborných časopisov a propagoval šľachtiteľstvo a semenárstvo v rozhlase a televízii.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 547.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 179.

63.

BENDE, Imrich - 105. výročie úmrtia

28. august 1824 Baja (Maďarsko) - 26. marec 1911 Nitra

Náboženský spisovateľ, cirkevný hodnostár. Od roku 1893 nitriansky biskup. Autor pastierskych listov a kázní, prispieval do náboženských a i. časopisov. V Nitre dal vybudovať vyššiu dievčenskú školu, v Močenku kláštor vincentiek s dievčenskou školou.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 342.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 87.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 206.

64.

STAUD, Ľudovít - 75. výročie úmrtia

14. február 1855 Topoľčianky - 28. marec 1941 Budapešť (Maďarsko), poch. v Bardoňove

Právnik, člen korešpondent MAV. Pôsobil ako advokát v Zlatých Moravciach, sudca vo viacerých mestách, od roku 1917 pracovník ministerstva spravodlivosti v Budapešti. Zúčastnil sa na vypracovaní súkromnoprávneho zákonníka a vydal zbierku pravidiel súkromného práva, prispieval aj do odborných časopisov. Od roku 1929 člen korešpondent Maďarskej akadémie vied.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 341.

65.

ŠÍMA, Anton - 40. výročie úmrtia

19. október 1908 Mojmirovce - 29. marec 1976 Bratislava

Geograf, vysokoškolský profesor. Od roku 1946 pôsobil na Vysokej škole obchodnej v Bratislave. Vo vedecko-výskumnej práci sa zamerával na lokalitu Vysokých Tatier a Žitného ostrova. Autor vysokoškolských učebných textov pre poslucháčov geografie, z češtiny preložil učebnicu Hospodárskeho zemepisu, 1953 - 54 hlavný redaktor Geografického časopisu.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 2.: P-Ž. - Bratislava : Veda, 1985. - S. 351.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 449.

66.

SATIN, Jozef - 60. výročie úmrtia

9. január 1913 Nitra - 29. marec 1956 Hamilton (Kanada), poch. v Clevelande

Akademický maliar. V rokoch 1937 - 1939 študoval na Akadémii výtvarných umení v Prahe a na Kráľovskej akadémii vied a umení v Ríme. Venoval sa sakrálnemu umeniu, maľovaniu portrétov, figurálnych kompozícií a krajínok. Za novými námetmi precestoval celé Slovensko a rad európskych i zámorských krajín. Od roku 1946 žil a pôsobil v USA ako umelec a vyučoval výtvarné umenie. Tragicky zahynul v Kanade.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 181-182.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 126-127.

67.

JÁSZAI, Rudolf - 145. výročie narodenia

30. marec 1871 Lovce - 14. december 1952 Budapešť (Maďarsko)

Historik, stredoškolský profesor, publicista. Študoval na gymnáziu, v rokoch 1891 - 93 na rehoľnom teologickom učilišti v Nitre. V Segedíne pôsobil ako profesor gymnázia, v Debrecíne bol rektorom rehoľného domu a gymnázia. Od 1911 pôsobil v Budapešti ako provinciálny sekretár Rehole piaristov, rektor rehoľného domu, bibliotekár, provinciálny archivár, škôldozorca rehoľných škôl, hlavný inšpektor katolíckych škôl. Prispieval do odborných a náboženských časopisov.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 599.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 540.

68.

ESTERHÁZY, Lujza - 50. výročie úmrtia

7. máj 1899 Veľké Zálužie - 30. marec 1966 Paríž (Francúzsko)

Spisovateľka, publicistka. Sestra grófa Jána Esterházyho. Pracovala v ženskom katolíckom a mládežníckom hnutí. Po roku 1945 emigrovala do Paríža, kde pracovala ako prekladateľka. Vynaložila veľké úsilie na ochranu svojho brata.

Literatúra:

A cseh/szlovákiai magyar irodalom lexikona 1918-2004 / Főszerkesztő Fónod Zoltán. - 2. opr., rozš. vyd. - Bratislava : Madách-Posonium, 2004. - S. 100.

69.

GUDERNA, Eugen - 95. výročie narodenia

31. marec 1921 Nitra - 1945 Mauthausen (Rakúsko)

Robotník, účastník protifašistického odboja. Po neúplných stredoškolských štúdiách odišiel do Bratislavy, kde od roku 1941 pracoval ako robotník v továrni Kablo. Angažoval sa v protifašistickom hnutí mládeže, hlavný organizátor a vedúci činiteľ ilegálnej organizácie Slobodýmilovná mládež Slovenska. Podieľal sa na tvorbe novín Mor ho!

Literatúra:

Dejiny Slovenského národného povstania 1944 : Encyklopédia odboja a SNP. - Zv. 5. - Bratislava : Pravda, 1984. - S. 144.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 241.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 53.

APRÍL

70.

HLAVÁČ, Ľudovít - 95. výročie narodenia

1. apríl 1921 Lúčnica nad Žitavou - 18. február 2007 Bratislava

Teoretik výtvarného umenia, redaktor, publicista. Študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach. V rokoch 1942 - 48 redaktor Katolíckych novín, neskôr časopisu Výtvarný život. Od konca 50. rokov 20. storočia sa zaoberal dejinami a teóriou fotografie, špecializoval sa na dejiny slovenskej fotografie, koncepcne pripravil množstvo fotografických výstav a katalógov. Spoluzakladateľ (1969) komornej galérie fotografie Profil v Bratislave.

Literatúra:

Encyclopaedia Beliana. - Zv. 6.: His - Im. - Bratislava : Encyklopedický ústav Slovenskej akadémie vied, 2010. - S. 31.

71.

KOVÁČ, Michal - 80. výročie narodenia
20. výročie úmrtia

1. apríl 1936 Hradište - 6. január 1996 Nitra

Zootechnik, vysokoškolský pedagóg, člen korešpondent SAV a ČSAV. Študoval a pôsobil ako vysokoškolský profesor na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre, v rokoch 1970 - 1980 prorektor, 1980 - 1990 rektor. Vo vedeckovýskumnej činnosti sa venoval otázkam výživy a kŕmenia hospodárskych zvierat, špeciálne výživy hydiny v intenzívnych veľkochovoch. Autor a spoluautor vysokoškolských učebníc, vedeckých a populárno-odborných článkov.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Veda, 1984. - S. 450.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 84.

72.

ČERNÁK, Ján - 95. výročie narodenia
20. výročie úmrtia

2. apríl 1921 Nitra - 27. december 1996 Londýn (Anglicko)

Účastník čs. zahraničného odboja. Po prvej svetovej vojne sa jeho rodičia usadili v Nitre. Počas druhej svetovej vojny pôsobil v armáde vo Veľkej Británii. Po vojne sa vrátil do vlasti, ale znova emigroval do Anglicka. V roku 1994 ho povýšili na kapitána a od prezidenta SR prevzal pamätnú medailu generála Milana Rastislava Štefánika I. stupňa.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 29.

73.

VAVRICA, Ján - 125. výročie narodenia

6. apríl 1891 Nitra - 28. december 1938 Trenčín

Politický pracovník, funkcionár robotníckeho hnutia, úradník. Základnú a meštiansku školu vychodil v Nitre. Pracoval ako stolársky pomocník, stolár, neskôr v Budapešti ako obchodný cestujúci. V rokoch 1923 - 33 pôsobil ako úradník Okresnej nemocenskej poisťovne v Nitre. Člen Sociálno- demokratickej strany Uhorska, v roku 1918 predseda jej organizácie v Nitre. Bojoval v Červenej armáde, v roku 1919 ľudový komisár vojenstva Slovenskej republiky rád.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 245.
Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 161.

74.

MIŠÁK, Jozef - 150. výročie narodenia

7. apríl 1866 Hořice (Česká republika) - 29. december 1939 Bratislava

Dendrológ. V rokoch 1893 - 1929 pracoval ako záhradný inšpektor v Tesárskych Mlyňanoch (Arborétum Mlyňany), najbližší spolupracovník zakladateľa arboréta grófa Š. Ambrózy-Migazziho. Po roku 1914 viedol výsadbu bez účasti zakladateľa arboréta a podarilo sa mu aklimatizovať množstvo cudzích rastlín z Číny, Japonska, Ameriky. Vykonával dozor aj nad štátnym arborétom v Topoľčiankach. Autor vyše 40 článkov, návodov v časopisoch na pestovanie rozličných druhov vždy zelených rastlín.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 196.
Tábor, Ivo - Pavlačka, Radek : Arborétum Mlyňany : Sprievodca po Arboréte. - Bratislava : Veda, 1992. - 62 s.

75.

FAHRMANN, František - 120. výročie narodenia

8. apríl 1896 Nitra - 3. december 1952 Nitra

Maliar. Študoval v Budapešti, Mníchove, Ríme a v Paríži a podnikal študijné cesty po Európe. Pôsobil v Tmave, od 1934 v Topoľčanoch, potom v Bratislave, od 1939 v Nitre. Autor portrétov, oltárnych obrazov a zátiší. Jeho prejav charakterizovalo impresívno-realistické videnie objektov stvárňované jasnými farebnými tónmi.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 482-483.
Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 48.
Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 39.

76.

IVANOVÁ, Anna - 55. výročie úmrtia

26. február 1899 Jasenica - 9. apríl 1961 Holíč

Spisovateľka pre deti, hudobná skladateľka, učiteľka. V rokoch 1944 - 1946 pôsobila ako učiteľka a riaditeľka ľudovej školy vo Výčapoch - Opatovciach, v rokoch 1946 - 50 v Jelšovciach. Písala výchovne a nábožensky motivované verše, prozaické i dramatické útvary pre deti. Autorka viacerých piesní a mnohých hudobných pásiem pre školské slávnosti, napísala niekoľko chrámových piesní a piesní zábavného žánru, operety.

Literatúra:

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia :

Ludmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Tábořecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 105.
Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo
Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 185-186.

77.

GUNIŠ, Cyril Marián - 115. výročie narodenia

10. apríl 1901 Veľké Chlievany - 24. august 1974 Nitra

Kňaz, jazykovedec-italista, pedagóg. V rokoch 1941- 43 pôsobil na Univerzite v Bratislave, roku 1943 v Nitre, od 1944 v Trenčíne, od roku 1972 v Nitre. Snažil sa o zreštaurovanie kostolíka sv. Štefana z 10. stor. na Párovskej ulici a zavedenie pravidelných bohoslužieb v ňom. Autor učebníc taliančiny, náboženský publicista, redaktor saleziánskeho mesačníka Don Bosco. Účastník protifašistického odboja a Slovenského národného povstania.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 428.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 243-244.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 53-54.

Pažitný, Anton : Realie a personalie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 142-143.

78.

OSTROVSKÝ, Juraj - 90. výročie narodenia

15. apríl 1926 Stará Turá - 2. september 1985 Nitra

Organizátor poľnohospodárskej veľkovýroby. Študoval a dlhé roky pôsobil v Nitre. Ako prvý riaditeľ Majetku stálej celoštátnej poľnohospodárskej výstavy v rokoch 1962 - 1971 sa zaslúžil o budovanie výstavného areálu Agrokomplexu v Nitre. Od roku 1978 pracoval ako vedúci technik Poľnohospodárskeho kooperačného združenia Jednotného roľníckeho družstva Družba Šaľa.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q.- Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 354.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 176-177.

79.

BIRINGER, František - 85. výročie úmrtia

7. január 1859 Trenčín - 15. apríl 1931 Nitra

Lekár, organizátor zdravotníctva, publicista. Študoval na gymnáziu v Banskej Bystrici, medicínu na univerzite vo Viedni. Od roku 1909 hlavný lekár Nitrianskej župy. Do nitrianskej nemocnice nastúpil v roku 1884. Zaslúžil sa o rozšírenie priestorov a založenie nových oddelení v nitrianskej nemocnici. Vybudoval školu pre pôrodné asistentky, experimentálne zaviedol ošetrovanie duševne chorých v rodinnej opatere v obciach Pohranice a Čeladice, počas 1. svetovej vojny viedol nemocnicu Červeného kríža. Publikoval a redigoval odborné publikácie. Zakladateľ a tajomník Župného spolku lekárov, lekárníkov a prírodovedcov v Nitre.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 427-428.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 253-254.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 20.

80.

GAZDA, Jozef - 115. výročie narodenia

17. apríl 1901 Kovalovice (Česká republika) - 10. máj 1989 Nitra

Vysokoškolský pedagóg, ochrana prírody. Pôsobil ako učiteľ na viacerých miestach, od roku 1935 pôsobil ako stredoškolský profesor na reálnom gymnáziu v Nitre. V rokoch 1960 - 70 vysokoškolský učiteľ na Pedagogickej fakulte v Nitre, prvý vedúci Katedry biológie a geológie. Venoval sa problematike ochrany prírody v Nitre a jej okolí, zaslúžil sa o zachovanie a zriadenie prírodných rezervácií v Zoborských vrchoch - Lupky, Zoborskej lesostepi (Svorad) a Žibrice.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Veda, 1984. - S. 273.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 44-45.

81.

CHOMKOVIČ, Gregor - 125. výročie narodenia

19. apríl 1891 Przegonina (Poľsko) - 11. október 1968 Trenčín

Zootechnik, vysokoškolský profesor, člen korešpondent SAV, poľnohospodársky odborník. Študoval na Vysokej škole poľnohospodárskej vo Viedni, od roku 1919 na Vysokej škole zemédskej v Brne. V rokoch 1952-68 pôsobil ako profesor na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre, v rokoch 1956-58 bol jej rektorom. Vo vedeckovýskumnej činnosti sa zaoberal hydinárstvom, výživou a kŕmením ošípaných a hovädzieho dobytká. Napísal vyše 300 vedeckých prác z odboru biológie a typológie hospodárskych zvierat, autor učebných textov a odborných článkov.

Literatúra:

Encyclopaedia Beliana. - Zv. 6.: His-Im. - Bratislava : Encyklopedický ústav Slovenskej akadémie vied, 2010. - S. 531.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 468.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 64.

82.

DUDEK, Ján - 100. výročie úmrtia

22. júl 1858 Zlaté Moravce - 19. apríl 1916 Budapešť (Maďarsko)

Náboženský spisovateľ, univerzitný profesor. Študoval na gymnáziu v Leviciach a v Nitre, teológiu v Budapešti. Pôsobil ako kaplán v Bánovciach nad Bebravou, učiteľ v kňazskom seminári, 1900 riaditeľ Dievčenskej školy v Nitre, od 1906 profesor teológie na univerzite v Budapešti. Autor knižných prác teologického charakteru, prispieval štúdiami a článkami do cirkevných a miestnych časopisov, redigoval Nyitramegyei Szemle, od 1906 Religió.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 271.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 517.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 169.

Zlaté Moravce / Zost. Marián Batora a Michal Zaťko. - Zlaté Moravce : Mestský úrad Zlaté Moravce, 1998. - S. 249-250.

83.

JUHARI, Karol - 145. výročie narodenia

21. apríl 1871 Nitra - 22. august 1922 Budapešť (Maďarsko)

Maliar, sochár. Po študijných cestách v Európe založil v roku 1897 v Nitre firmu na výmalbu kostolov s celouhorskou pôsobnosťou. Predseda Živnostenského spoločenstva, zakladateľ Priemyselného kruhu, Učňovského domova v Nitre.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 572.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 172.

84.

ZÚRIK, Koloman - 90. výročie narodenia

22. apríl 1926 Hnúšťa - 10. december 2014 Nitra

Fotograf, publicista, podplukovník vo výslužbe. Ako učiteľ pôsobil vo Vojenskej strednej odbornej škole tankovej a automobilovej v Nitre. Z amatérskeho fotografa a fotoreportéra sa vypracoval na úroveň umeleckého fotografa. Bol autorom vyše tisícky novinárskych príspevkov a viac ako troch tisícok fotografií v regionálnych i v ústredných periodikách. Venoval sa aj archívnej a dokumentárnej tvorbe.

Literatúra:

Opustil nás fotograf Koloman Zúrik / (ČE). In: My Nitrianske noviny. - Roč. 23, č. 50-51 (2014), s. 12.

Synaková, Eudmila : Neúnavný lovec záberov. In: Nitra. - Roč. 31, č. 5 (2006), s. 11.

85.

DUBRAVICKÝ, Jozef - 85. výročie narodenia

22. apríl 1931 Nadlice - 28. apríl 1990 Nitra

Inžinier architekt - urbanista. Po ukončení štúdia od roku 1955 pôsobil v Nitre. Od roku 1960 bol vedúcim projektantom Krajského projektového ústavu, v rokoch 1966 - 1970 hlavným architektom Nitry. V rokoch 1970 - 90 pôsobil v Stavoprojekte Nitra ako vedúci útvaru špecialistov. Významnou mierou prispel ku koncepcii rozvoja Nitry a ďalších miest Slovenska, zaslúžil sa o zachovanie historicky cenných objektov a súborov.

Literatúra:

Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 - 1998. - 2.: D-G. - Ostrava : Výtvarné centrum

Chagall, 1998. - S. 118.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 34.

86.

BOŠANSKÝ, Vojtech - 15. výročie úmrtia

23. december 1913 Bánovce nad Bebravou - 22. apríl 2001 Nitra

Provinciál, trpiteľ za vieru. Študoval na gymnáziu v Nitre, noviciát a filozofiu absolvoval v misijnom dome v Mödlingu, teológiu v Ríme. Od roku 1939 pôsobil ako profesor na rehoľnom a štátnom gymnáziu v Nitre, od 1945 rektor Misijného domu v Nitre, od roku 1948 provinciál Spoločnosti Božieho Slova na Slovensku.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 135-136.

Opustil nás spolubrat. In: Hlasy z domova a z misií. - Roč. 47, č. 7-8 (2001), s. 31.

87.

ŠAFÁR, Ignác - 35. výročie úmrtia

16. január 1912 Vinodol - 25. apríl 1981 Bratislava

Pedagóg, prekladateľ, dramaturg. V rokoch 1937 - 50 pôsobil ako stredoškolský profesor v Nitre, v rokoch 1950 - 55 dramaturg Krajského divadla v Nitre, neskôr i Slovenského národného divadla v Bratislave.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 406.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 422-423.

Štefko, Vladimír: Divadelná Nitra. - Bratislava : Obzor, 1989. - 426 s.: Fotogr. príl. 168 s.

88.

BLOKŠAI, Štefan - 190. výročie narodenia

26. apríl 1826 Nitra - 18. apríl 1884 Berehovo (Ukrajina)

Publicista, právnik, statkár. Študoval na gymnáziu v Nitre, právo v Pešti. Od roku 1860 pôsobil ako advokát, 1861 verejný notár v Berehove, neskôr hospodáril na rodinnom majetku. Politickými, spoločenskými a hospodárskymi úvahami a správami prispieval do miestnych i budapeštianskych novín a časopisov, písal cestopisy a humoristické žánre i odborné právnické články.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 449.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 266.

89.

TURBA, Ján - 25. výročie úmrtia

12. december 1918 Nitra - 30. apríl 1991 Nitra

Verejný činiteľ. Od roku 1957 podpredseda a člen Rady Mestského národného výboru, v rokoch 1963 - 1971 predseda Mestského národného výboru v Nitre. Zaslúžil sa o novodobú výstavbu mesta, na zlepšenie životného prostredia a na skvalitnenie služieb obyvateľstvu. Za zásluhy o rozvoj mesta mu bola udelená Cena mesta Nítry (v roku 1969).

Literatúra:

Významné osobnosti Nítry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 154.

MÁJ

90.

ADALRAM - 1180. výročie úmrtia

2. pol. 8. stor. - 2. máj (4. január) 836 Salzburg (Rakúsko)

Cirkevný hodnostár, salzburský arcibiskup. Na majetku kniežat'a Pribinu v Nitre v roku 828 vysvätil prvý kresťanský kostol, kt. bol zrejme hlavným kostolom christianizačnej misie v Nitrianskom kniežatstve a najstarším písomne doloženým kresťanským kostolom vo východnej časti strednej Európy.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 21.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 3.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 13.

91.

HLAVATÝ, Jozef - 50. výročie úmrtia

1. apríl 1898 Šaľa - 6. máj 1966 Šaľa

Hudobný pedagóg a kritik, kňaz, organizátor skautingu. V Nitre študoval teológiu a bol vysvätený za kňaza. Po ukončení štúdia na Instituto di Musica Sacra v Ríme pôsobil ako profesor náboženstva, cirkevnej hudby na bohosloveckej fakulte a konzervatóriu v Bratislave. V rokoch 1950 - 1960 pôsobil ako farár v Horných Orešanoch, od 1961 žil na dôchodku v Šali. Autor spevníka, organizátor Slovenského katolíckeho skautingu, redaktor časopisu Skaut.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 486.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 336.

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 200-201.

92.

RINTEL (Maróti), Gejza - 75. výročie úmrtia

1. marec 1875 Červený Hrádok - 6. máj 1941 Budapešť (Maďarsko)

Sochár, architekt, maliar a výtvarník. Študoval v Budapešti a vo Viedni. Venoval sa predovšetkým monumentálnym sochárskym kompozíciám, napr. Kačacia studňa a sochy na priečelí budapeštianskych palácov (budova Gresham, Úverová banka, Obchodná banka. V Taliansku projektoval výstavné haly, v Mexiku sklenenú kupolu divadla, zariadenie interiéru a súbor bronzových sôch na kupole divadla. Jeho diela sa nachádzajú v Taliansku, v Detrote, v Jeruzaleme. Pôsobil ako profesor na umeleckopriemyselnej škole v Budapešti.

Literatúra:

Červený Hrádok 1386 - 2006 : monografia dejín obce / Peter Keresteš a kol. - Červený Hrádok : Obecný úrad, 2006. - S. 140.

93.

DOBROVODSKÝ, Ján - 110. výročie narodenia

8. máj 1906 Komjatice - 12. júl 1982 Nitra

Učiteľ, publicista, kultúrny pracovník. V rokoch 1917 - 21 študoval na gymnáziu v Nitre, potom v Nových Zámkoch a v Rožňave, od 1928 na Filozofickej fakulte UK v Bratislave slovenský a nemecký jazyk. Pôsobil ako profesor na viacerých gymnáziách, 1949 - 50 vedúci pobočky Pôdohospodárskeho archívu v Nitre, 1950 - 62 prekladateľ pobočky ČSAZV, od 1962 učiteľ učňovskej školy v Nitre. Zakladajúci člen Strany slovenskej národnej jednoty a jej týždenníka Slovenská jednota (1940).

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 277-278.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 481.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 169.

94.

SVOBODOVÁ, Marie - 105. výročie narodenia

10. máj 1911 Kladno (Česká republika) - 2. september 1987 Bratislava

Speváčka, tanečnica, operetná a činoherná herečka. V rokoch 1939 - 45 pôsobila na scéne Slovenského ľudového divadla v Nitre, 1959 - 69 Krajového divadla v Nitre. V Slovenskom ľudovom divadle v Nitre vytvorila v operetách G. Dusíka viaceré postavy. Po roku 1945 sa postupne uplatňovala aj v činohre.

Literatúra:

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ľudmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Tábovecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 229-230.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 393.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 178.
Štefko, Vladimír : Divadelná Nitra. - Bratislava : Obzor, 1989. - 426 s.: Fotogr. príl. 168 s.

95.

PULLMANN, Ján - 175. výročie narodenia

10. máj 1841 Trenčín - 12. september 1918 Čápor, dnes Cabaj-Čápor

Kňaz, cirkevný pedagóg, funkcionár Spolku sv. Vojtecha. Študoval v Nitre na gymnáziu, teológiu na univerzite v Budapešti. Po vysviacke v Nitre v roku 1865, od roku 1866 prefekt nitrianskeho seminára a profesor bohosloveckého učilišťa. Od roku 1879 farár v Čápore, od 1908 čestný nitriansky kanonik.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 116-117.

96.

DUDEŠEK, Jan - 90. výročie narodenia

11. máj 1926 Vráble - 19. február 1988 Gottwaldov (Česká republika)

Animátor, režisér, kostýmový výtvarník, pedagóg. Bol absolventom Baťovej školy práce a UMPRUM v Zlíne. Najprv pracoval ako animátor a výtvarník v ateliéri Hermíny Týrlovej, potom samostatne ako režisér a autor bábkových filmov. V rokoch 1961 - 1972 pôsobil ako pedagóg na umeleckopriemyselnej škole v Uhorskom Hradišti. Pôsobil aj ako kostýmový výtvarník.

Literatúra:

Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 - 1998. - 2.: D-G. - Ostrava : Výtvarné centrum Chagall, 1998. - S. 123.

97.

ERDŐDI, Ladislav Adam - 280. výročie úmrtia

20. september 1677 Bratislava - 12. máj 1736 Nitra, poch. v Kláštore sv. Kataríny pri Naháči

Cirkevný a krajinský hodnostár. V rokoch 1706 - 36 nitriansky biskup a župan, súčasne, 1707 - 1725 uhorský kancelár. Predstaviteľ záujmov habsburského absolutizmu a katolíckej cirkvi, popredný rekatolizátor, zaslúžil sa o návrat vyše 50 tis. protestantov do katolíckej cirkvi. V Nitre dal vybudovať nový barokový biskupský palác, zrenovovať a umelecky vyzdobiť katedrálu, do kt. daroval vyrezávané lavice a nový organ, dal vybudovať novú vežu, pod ňu umiestnil biskupskú knižnicu.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 443.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 302-303.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 22.

98.

KEGLEVIČ, Ján - 230. výročie narodenia
160. výročie úmrtia

13. máj 1786 Budapešť (Maďarsko) - 15. október 1856 Topoľčianky

Stoličný hodnostár, veľkostatkár. Počas cholery v roku 1831 zriadil vo svojom kaštieli v Topoľčiankach nemocnicu so 100 posteľami. V roku 1806 založil vo Viedni knižnicu, v roku 1813 obrazáreň, ktoré neskôr preniesol do svojho kaštieľa v Topoľčiankach (mala vyše 10 tis. zv.).

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 58.

99.

ŠALÁT, Tibor - 90. výročie narodenia

13. máj 1926 Vajka, dnes Lúčnica nad Žitavou - 14. máj 2005 Bratislava

Vysokoškolský profesor, matematik. Študoval na gymnáziu v Šuranoch, matematiku a fyziku na Karlovej univerzite v Prahe. Pôsobil ako učiteľ v Nových Zámkoch, od roku 1952 v Bratislave na Prírodovedeckej fakulte, od 1980 na Matematicko-fyzikálnej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Venoval sa hlavne teórii čísel a reálnej analýze. Napísal vyše 120 odborných vedeckých prác, 10 učebných textov, vysokoškolské skriptá a ďalšie štúdie.

Literatúra:

Encyklopédia Slovenska. - Zv. 5.: R-Š. - Bratislava : Veda, 1981. - S. 683.

100.

UŽOVIČ, Ján - 225. výročie narodenia

17. máj 1791 Kynek (teraz mestská časť Nítry) - 25. apríl 1848 Ostrihom (Maďarsko)

Právnik, stoličný hodnostár. V rokoch 1825 - 32 prvý podžupan, 1832 miestodržiteľský radca Nitrianskej stolice, 1836 - 46 miestodržiteľ Ostrihomskej stolice, od 1837 riaditeľ právnickej akadémie v Pešti, 1841 - 48 tabulárny sudca. Od roku 1825 poslanec uhorského snemu.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 194.

101.

LENCI, Dušan - 75. výročie narodenia

18. máj 1941 Banská Bystrica - 30. september 2012 Nitra

Divadelný a filmový herec. V roku 1963 absolvoval štúdium herectva na Vysoké škole múzických umení v Bratislave. V rokoch 1963 - 1964 pôsobil v Krajevom divadle v Trnave, do roku 1971 v Divadle J. G. Tajovského vo Zvolene. Od roku 1971 bol členom Divadla Andreja Bagara v Nitre. Od roku 1959 pracoval v oblasti dabingu a stvárnil množstvo postáv vo filmoch a televíznych inscenáciách, v rozhlase.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 665-666.

Dušana Lenciho odprevadili do hereckého neba / (ČE). In: My Nitrianske noviny. - Roč. 21, č. 40 (2012), s. 9.

102.

GENČI, Ladislav - 85. výročie narodenia

20. máj 1931 Rakovnica - 20. apríl 1975 Nitra

Zootechnik. Po štúdiách v Košiciach a na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre pôsobil od roku 1953 v Ústave výživy a krmenia Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre. Autor a spoluautor viacerých vysokoškolských učebníc, štúdií a odborných článkov, člen komisie výživy pri Slovenskej poľnohospodárskej akadémii.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 178.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 170.

103.

MURÁNI-NEŽATICKÝ, Jozef - 30. výročie úmrtia

7. marec 1902 Nežatice-Malé Ripňany - 20. máj 1986 Nitra

Učiteľ, prozaik, spisovateľ pre deti a mládež. Učiteľský ústav absolvoval roku 1922 v Lučenci. V rokoch 1927 - 1962 pôsobil ako učiteľ v Nitre. Popri pedagogickej práci sa venoval literárnej tvorbe pre deti a mládež. Prispieval do časopisov Priateľ dietok, Zornička rozprávkami, povestami, kratšími historickými prózami a mravoučnými príbehmi.

Literatúra:

Slovník slovenských spisovateľov pre deti a mládež / zostavovateľ a vedecký redaktor Ondrej Sliacky. - Bratislava : Literárne informačné centrum, 2005. - S. 237.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 103-104.

104.

MIGAZZIOVÁ - Marczibányiová, Antónia - 130. výročie úmrtia

1838 ? - 21. máj 1886 Zlaté Moravce

Grófka, manželka grófa Viliama Migazziho. Venovala sa spoločenskej a humanitnej činnosti v Tekovskej župe. V Zlatých Moravciach založila Červený kríž, venovala sa chudobným a sirotám. Za jej náboženskú a charitatívnu činnosť jej viedenský cisár udelil vyznamenanie "Dámsky rád Hviezdneho kríža".

Literatúra:

Rakovský, Štefan : Zlaté Moravce a okolie. - Bratislava : Slavin, 1969. - S. 37-53, 73-166.

105.

KRÁĽ, Janko - 140. výročie úmrtia

24. apríl 1822 Liptovský Mikuláš - 23. máj 1876 Zlaté Moravce, poch. v Martine

Básnik, účastník revolúcie 1848 - 49. Od roku 1862 žil a pôsobil v Zlatých Moravciach ako prísediaci súdu Tekovskej župy. Predstaviteľ romantizmu v slovenskej literatúre. Svojím básnickým dielom sa zaraďuje medzi najväčších autorov slovenskej poézie.

Literatúra:

Encyklopédia slovenských spisovateľov. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Obzor, 1984. - S. 331-334.

Reprezentatívny biografický lexikón Slovenska / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Martin : Matica slovenská, 1999. - S. 181-182.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 232-234.

106.

DEMIAN, Ladislav - 305. výročie narodenia
255. výročie úmrtia

26. máj 1711 Trenčín - 28. október 1761 Krupina

Pedagóg, náboženský spisovateľ, piarista. Študoval teológiu a v rokoch 1730 - 32 a 1737 - 38 vyučoval na gymnáziu v Nitre. So študentmi gymnázia v roku 1738 nacvičil a uviedol školskú drámu Victoria ad Saram. Bol literárne činný, autor príručky Umenie rečníctva.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 228.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 232-233.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 460.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 169.

107.

JUSKOVÁ (Danišová), Maruša (Mária) - 100. výročie narodenia

27. máj 1916 Nitra - 2004 USA

Poetka, spisovateľka pre deti, prekladateľka, učiteľka, organizátorka krajanového života v USA. Po maturite na Učiteľskom ústave v Nitre pôsobila ako učiteľka na ľudových školách v Mojmirovciach a vo Svätom Antone. Roku 1945 odišla do exilu do Rakúska, v roku 1948 sa vysťahovala do Argentíny a od roku 1962 žila v Chicagu (USA). Literárne príspevky uverejňovala v periodikách Úsvit, Rozvoj, Kultúra, Živena, Pero, Elán, Slovenské pohľady a i.. Knižne debutovala básnickou zbierkou Za snom šťastia (1940).

Literatúra:

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ľudmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Tábovecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 114.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 207.

Pažitný, Anton : Reálne a personálne Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 122-123.

108.

CSŐSZ, Michal Imrich - 100. výročie úmrtia

1. október 1838 Kecskemét (Maďarsko) - 31. máj 1916 Zrenjanin (Srbsko a Čierna Hora)

Stredoškolský profesor, historik školstva, piarista. Od roku 1864 profesor, v rokoch 1870 - 1886 riaditeľ gymnázia v Nitre. Zaoberal sa dejinami piaristov a ich školstva, autor okolo 80 knižných publikácií a niekoľko desiatok prekladov. Významné sú jeho práce o dejinách piaristického školstva na Slovensku a v Nitre a životopisy piaristov pôsobiacich na slovenskom území.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 185-186.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 385.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 168.

109.

CHLEBO, Ján - 20. výročie úmrtia

31. máj 1923 Kokava nad Rimavicou - 31. máj 1996 Nitra

Fotograf, kultúrny pracovník. Pôsobil v Krajevom divadle v Nitre, neskôr v Parku kultúry a oddychu a ako učiteľ fotografie v bývalej Ľudovej škole umenia v Nitre. Dlhoročný spolupracovník nitrianskych periodík, autor množstva fotografií uverejnených v nitrianskych periodikách i v ústrednej tlači.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 172.
Štefko, Vladimír : Divadelná Nitra. - Bratislava : Obzor, 1989. - 426 s. : Fotogr. príl. 168 s.

JÚN

110.

GUDERNA, Ladislav - 95. výročie narodenia

1. jún 1921 Nitra - 6. október 1999 Vancouver (Kanada)

Akademický maliar, grafik, kresliar, monumentalista i tvorca poštových známok, zaslužilý umelec. Študoval na Škole umeleckých remesiel v Bratislave a na Akadémii výtvarných umení v Belehrade. Ilustroval knihy, prispieval kresbami do časopisov (Šibeničky, Roháč a i.), pracoval na plagátoch. Bol spoluredaktorom časopisu Umelecký mesačník. Po roku 1968 emigroval do Kanady, kde jeho surrealistická tvorba dosiahla vrchol.

Literatúra:

Hučková, Marta : Ladislav Guderna (1921-1999). - Nitra : Nitrianska galéria, 2011. - 19 s.
Kára, Ľubor : Ladislav Guderna. - Bratislava : Vydavateľstvo Slovenského fondu výtvarných umení, 1960. - 31 s. + Obr. príl. 66 s.

111.

TYRŠEL, Dušan - 55. výročie úmrtia

23. apríl 1907 Senica - 6. jún 1961 Nitra

Kníhtlačiar. Vyučil sa za typografa u otca (Ľudovít Tyršel) v Nitre. Od roku 1925 pracovník rodinnej tlačiarne, v rokoch 1941 - 50 jej majiteľ, od roku 1950 pracovník filiálky Pravdy v Nitre. Tlačil práce regionálnych autorov, drobné tlače, časopisy.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 161.
Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 155.

112.

PAVELEKOVÁ, Magda - 85. výročie narodenia

7. jún 1931 Levice - 20. júl 2015 Bratislava

Divadelná a filmová herečka. Patrila k zakladajúcim členom Divadla Andreja Bagara v Nitre, vtedy Krajského divadla, kde v roku 1949 začala svoju hereckú kariéru. Pôsobila tu sedemnást' sezón a vytvorila desiatky postáv. Od roku 1965 pôsobila v Bratislave. Účinkovala v televíznych inscenáciách, filmoch, rozhlasových a televíznych zábavných reláciách, v dabingu.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 175-176.

Magda Paveleková : personálna bibliografia / Zost. Marta Mikitová. - Levice : Tekovská knižnica v Leviciach, 2001. - 102 s. + obr. príl.

113.

TURČIANSKY (Thuróczy), Viliam - 95. výročie úmrtia

11. september 1843 Nitra - Dolné Krškany - 8. jún 1921 Ivanka pri Nitre, poch. v Nitre - Dolných Krškanoch

Právnik, verejný činiteľ. Od roku 1869 slúžny Nitrianskej župy, od 1876 predseda súdnej stolice Nitrianskeho okresu, v rokoch 1904 - 06 hlavný župan Nitrianskej župy. Po roku 1918 hospodáril na rodinnom veľkostatku v Ivanke.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 59.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 180.

114.

POLÓNYOVÁ-ŽALUDOVÁ, Ružena - 50. výročie úmrtia

11. júl 1908 Příbram (Česká republika) - 11. jún 1966 Nitra

Hudobná pedagogička. Hudobné vzdelanie získala vo svojom rodisku, neskôr študovala hru na klavíri, organe a husliach na Štátnom konzervatóriu v Prahe. V roku 1945 sa usadila natrvalo v Nitre. Pôsobila na učiteľskom ústave, v rokoch 1959 - 66 odborná asistentka Katedry hudobnej výchovy na Pedagogickom inštitúte v Nitre. Autorka viacerých odborných štúdií a spoluautorka učebníc a metodických príručiek hudobnej výchovy pre základné školy a pedagogické inštitúty.

Literatúra:

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ludmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Táborecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 196.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 511.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 114.

115.

ARNOLD, Jozef - 100. výročie narodenia

12. jún 1916 Nitra - 1. december 1995 Bratislava

Organizátor lekárnictva, dôstojník. Študoval na Škole záložných dôstojníkov v Trenčíne, 1936 - 37 na Vojenskej akadémii pechoty v Hraniciach na Morave a na Škole leteckých pozorovateľov v Prostějove. V rokoch 1942 - 44 študoval farmáciu na Lekárskej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave, 1945 - 46 na Karlovej univerzite v Prahe a v roku 1950 absolvoval doplnujúce štúdium farmácie na SU v Bratislave. V rokoch 1938 - 1948 pôsobil v armáde, 1940 - 43 veliteľ leteckej roty v Nitre. Po preradení do zálohy pôsobil ako správca lekárne v Košiciach a v Bratislave.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 110-111.

116.

KOSOVIC, Karol - 175. výročie úmrtia

16. december 1803 Ivanka pri Nitre - 19. jún 1841 Ivanka pri Nitre

Právnik. Študoval na gymnáziu v Nitre a na Kráľovskej akadémii v Bratislave. V rokoch 1825 - 27 snemový pisár vyslancov Nitrianskej stolice, 1827 - 1837 podnotár Nitrianskej stolice.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 189.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 174.

117.

SVOBODA, Fraňo - 115. výročie narodenia

21. jún 1901 Trnava - 6. november 1969 Šaľa

Pedagóg, prozaik, spisovateľ pre deti a mládež. Po absolvovaní Učiteľského ústavu v Modre učil na viacerých školách, bol redaktorom Orlika, pracovníkom Výskumného ústavu pedagogického v Bratislave, v rokoch 1950 - 61 učil na osobitnej škole v Šali. Zostavoval čítanky, príručky pre učiteľov, hodnotil knihy pre deti a písal metodicko-didaktické, pedagogické články. V knižných dielach pre deti spracúval náboženskú a prírodnú tematiku.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 389-390.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 428.

Slovník slovenských spisovateľov pre deti a mládež / zostavovateľ a vedecký redaktor Ondrej Sliacky. - Bratislava : Literárne informačné centrum, 2005. - S. 319.

118.

RAJČÁNI, Ján - 345. výročie narodenia

23. jún 1671 Nitra - 12. marec 1733 Trnava

Univerzitný profesor, teológ, spisovateľ, filozof. Pochádzal z nitrianskej zemianskej rodiny a v rodisku absolvoval základné i stredoškolské štúdiá. Študoval na viacerých jezuitských univerzitách. Organizátor všestranej podpory obyvateľstvu Sedmohradska počas hladomoru, mecén. V Kluži dal postaviť trojičný stĺp a zaslúžil sa o vybudovanie kostola Sv. Trojice. Autor teologicko-filozofických prác venovaných hl. katolíckej vierouke a polemike s protestantskými učeniami.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1140-1141.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 25.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 118-119.

119.

BALIŠ, Ján - 130. výročie narodenia

23. jún 1886 Rumanová - 26. marec 1920 Rumanová

Robotník, odborársky funkcionár, obeť buržoázneho teroru. Po vzniku ČSR jeden z vodcov hnutia poľnohospodárskych robotníkov a maloroľníkov v Rumanovej, funkcionár soc. dem. odborov, organizátor a vodca štrajku v Hlohovskom okrese v marci 1920. Pri štrajku robotníkov četníkmi bol ťažko zranený (postrelený) a zomrel. Jeho pohreb 30. 3. 1920 sa stal demonštráciou proti zneužitiu moci, zúčastnilo sa na ňom vyše 2 tis. ľudí.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 190.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 123.

120.

HERODEK, Július - 90. výročie narodenia

30. jún 1926 Topoľčany - 6. máj 1995 Nitra, poch. v Brodzanoch

Klavirista, hudobný skladateľ, pedagóg. Študoval v Nitre a od roku 1960 pôsobil na Katedre hudobnej výchovy Pedagogickej fakulty v Nitre, kde vyučoval hru na klavíri. Aktívne sa podieľal na hudobnom živote Nitry a okolia účinkovaním na verejných celovečerných koncertoch i organizovaním výchovných koncertov pre mládež. Bol členom a sólistom Nitrianskeho symfonického orchestra. Bohatá je jeho skladateľská tvorba, pričom viaceré skladby boli venované významným udalostiam a osobnostiam Nitry.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 58-59.

JÚL

121.

STUDENÝ, František - 105. výročie narodenia

2. júl 1911 Nová Ves nad Žitavou - 22. december 1980 Bratislava

Maliar, výtvarný pedagóg, národný umelec. V rokoch 1923 - 1932 študoval na reálnom gymnáziu v Zlatých Moravciach, 1932 - 1938 kreslenie na Českom vysokom učení technickom, 1933 - 1939 zemepis na Prírodovedeckej fakulte Karlovej univerzity v Prahe. Pedagogicky pôsobil na stredných školách v Tisovci a v Bratislave, kde vyučoval kreslenie. Väčší počet svojich obrazov odkázal Nitrianskej štátnej galérii v Nitre.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 2.: P-Ž. - Bratislava : Veda, 1985. - S. 331.

Reprezentačný biografický lexikón Slovenska. - Martin : Matica slovenská, 1999. - S. 313.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 373-374.

122.

ENHOFF, Štefan - 125. výročie narodenia

3. júl 1891 Nitra - 11. január 1962 Piešťany

Maliar a reštaurátor. Študoval a pôsobil v Budapešti. Pracoval aj v Pécsi a vo Viedni. Zamestnanec maliarskej firmy Karola Juhariho v Nitre, kde počas prvej ČSR založil Spoločenstvo maliarov v Nitre. Maľoval a reštauroval kostoly na celom Slovensku.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 437.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 19.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 169.

123.

ČUPKA, Václav - 25. výročie úmrtia

2. máj 1923 Spišská Stará Ves - 4. júl 1991 Nitra

Poľnohospodársky inžinier, pedagóg, vedecký pracovník. R. 1955 - 74 pracovník Výskumného ústavu živočíšnej výroby vo Vígľaši, potom v Nitre v odd. výživy a kŕmenia hospodárskych zvierat, od 1974 pedagóg Vysokkej školy poľnohospodárskej v Nitre (dnes SPU). Zaoberal sa otázkami fyziológie výživy ošípaných. Autor vedeckých a odborných prác, spoluautor knižných publikácií.

Literatúra:

Encyclopaedia Beliana. - Zv. 3.: Č-Eg. - Bratislava : Encyklopedický ústav Slovenskej akadémie vied, 2003. - S. 158.

124.

DUŠEK, Bohumil - 35. výročie úmrtia

23. marec 1902 Dobrá Voda u Hořic (Česká republika) - 6. júl 1981 Nitra

Poľnohospodársky odborník, pedagóg, vedec, výskumník. V rokoch 1952 - 56 prvý rektor Vysokkej školy poľnohospodárskej (dnes SPU) v Nitre, 1956 - 60 jej prorektor, 1963 - 64 prodekan Prevádzkovo ekonomickej fakulty, do 1973 prednášal technológiu živočíšnych výrobkov, mäsa a i. živočíšnych produktov i tovaroznalectvo. Všetko úsilie venoval dokončeniu výstavby, materiálnemu a personálnemu budovaniu školy a rozvoju poľnohospodárskej vedy. Autor a spoluautor viac ako 60 monografií, štúdií, článkov.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 396.

Encyclopaedia Beliana. - Zv. 3.: Č-Eg. - Bratislava : Encyklopedický ústav Slovenskej akadémie vied, 2003. - S. 619.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 531.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 34-35.

125.

OSTROVSKÝ, Jozef - 25. výročie úmrtia

1. júl 1905 Chtelnica - 7. júl 1991 Štúrovo

Akademický sochár. Maturoval v Zlatých Moravciach, výtvarné vzdelanie získal na Výtvarnej akadémii v Paríži. Pôsobil ako dvorný sochár na etiópskom cisárskom dvore v Addis Abebe a u bulharského cára Borisa III. Po návrate domov pracoval v Bártfayovom ateliéri v Nitre, po roku 1948 vo Vinárskych závodoch v Štúrove.

Literatúra:

Zrubec, Laco : Slávni Slováci svetú. - Nitra : Garmond, 2000. - S. 109-112.

126.

HALASI, Leopold - 85. výročie úmrtia

1874 Trnava - 9. júl 1931 Nitra

Právnik, básnik, prekladateľ. Študoval na gymnáziu v Nitre, právo v Budapešti. Pôsobil v Nitre ako advokát, pracovník Slovenského osvetového zboru, predseda Slovenského židovského kultúrneho spolku. V roku 1928 bol predsedom športového klubu AC Nitra. Prekladal zo slovenčiny, češtiny a nemčiny do maďarčiny.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 269.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 171.

127.

ŠIŠKA, Stanislav - 15. výročie úmrtia

30. máj 1935 Slovenské Ďarmoty - 9. júl 2001 Nitra

Archeológ, autor literatúry faktu. Od roku 1963 pracoval v Archeologickom ústave SAV v Nitre, v rokoch 1978 - 1986 bol vedúcim oddelenia praveku. Je autorom alebo spoluautorom štyroch monografií a okolo 150 štúdií, príspevkov a článkov v domácej i zahraničnej odbornej tlače.

Literatúra:

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 240-241.

128.

JURÍK, František - 10. výročie úmrtia

10. júl 1923 Obyce - 11. júl 2006 Bratislava

Akademický maliar, výtvarný pedagóg. Študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach, potom v Bratislave na Slovenskej vysokej škole technickej, v rokoch 1956 - 1963 na Vysoké škole pedagogickej. Pôsobil ako akademický maliar a výtvarný pedagóg v Bratislave. Venoval sa maľbe, akvarelom, grafike aj básnickej tvorbe. Svoje básne uverejňoval v katalógoch pri výstavách svojich obrazov. Jeho tvorba bola ocenená viacerými pochvalnými uzneseniami a cenami.

Literatúra:

Malý slovník slovenských výtvarných umelcov. - 1. diel : A-K. - Bratislava : Slovenský fond výtvarných umení, 1988. - S. 222.

Malý slovník slovenských výtvarných umelcov. - Bratislava : Slovenský fond výtvarných umení, 1981. - S. 216.

129.

DUŠINSKÝ, Leopold - 105. výročie úmrtia

15. december 1833 Letohrad (Česká republika) - 12. júl 1911 Nitra

Hudobný skladateľ, pedagóg. Študoval hru na organe u K. Fr. Pitscha v Prahe. Učiteľ a organista v Bánovciach nad Bebravou, od 1863 regenschori a zbormajster biskupskej katedrály v Nitre a súkromne vyučoval hru na klavíri a na husliach. Autor početných sakrálnych skladieb a upravovateľ viacerých ľudových piesní najmä z okolia Nitry. Zaslúžil sa o rozvoj hudobného života v Nitre.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 399.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1968. - S. 532.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 35.

130.

ALBINIOVÁ-JANOŠKOVÁ, Olga - 125. výročie narodenia

14. júl 1891 Jasenová - 25. február 1980 Šaľa

Učiteľka, osvetová pracovníčka. Počas prvej svetovej vojny ošetrovatelka v poľnej nemocnici v Liptovskom Mikuláši, neskôr učiteľka na meštianskej škole v Diakovciach, od roku 1968 žila na fare v Háji, od 1971 v Diakovciach, kde bola kantorkou. Ako spoluzakladateľka a tajomníčka Spolku slov. ev. diakonie rozvíjala sociálnu a charitatívnu činnosť. Venovala sa

sociálnym a zdravotníckym otázkam, o ktorých uverejňovala články v časopisoch, písala i krátke prózy s výchovným akcentom a prekladala z francúzštiny, nemčiny a maďarčiny.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 43.

Evanjelici v dejinách slovenskej kultúry. - Zv. 1.: A-L. - Liptovský Mikuláš : Transcius, 1997. - S. 17.

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ľudmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Táborecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 12.

131.

RAKOVSKÝ, Štefan - 20. výročie úmrtia

8. jún 1904 Zlaté Moravce - 15. júl 1996 Zlaté Moravce

Stredoškolský profesor, muzeológ, regionálny historik, účastník SNP. Študoval a v rokoch 1945 - 1968 pôsobil ako stredoškolský profesor na Gymnáziu J. Kráľa v Zlatých Moravciach. Zakladateľ a riaditeľ Mestského múzea v Zlatých Moravciach. Zaslúžil sa o rozšírenie jeho zbierok, bol priekopníkom archeologického a historického bádania na hornom Požitaví. Publikoval v odborných časopisoch a periodikách, autor monografií Zlaté Moravce a okolie (1969) a Topoľčianky (1971).

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 2.: P-Ž. - Bratislava : Veda, 1985. - S. 158.

Zlaté Moravce / Zost. Marián Batora a Michal Zaťko. - Zlaté Moravce : Mestský úrad Zlaté Moravce, 1998. - S. 253.

132.

KRPELEC, Juraj - 255. výročie narodenia

17. júl 1761 Martin - 15. január 1825 Nitra

Kňaz, bernolákovec. Študoval a pôsobil v Nitre. Po vysviacke pôsobil na Biskupskom úrade v Nitre, od roku 1791 farár v Súľove, 1793 riaditeľ Biskupského úradu v Nitre, od roku 1797 farár v Skačanoch, od 1799 farár, neskôr dekan v obci Jarok. R. 1809 sa stal nitrianskym katedrálňým kanonikom a do roku 1811 pôsobil aj ako rektor biskupského seminára. V rokoch 1794-96 bol členom Slovenského učeného tovarišstva. Svoju bohatú knižnicu venoval biskupstvu.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 768.

133.

ŠAFAROVÍČ, Anton Daniel - 275. výročie narodenia

21. júl 1741 Slopná - 31. december 1803 Nitra

Rímskokatolícky kňaz, cirkevný historik, mecén, bernolákovec. Od roku 1765 pôsobil v Nitre ako kaplán, v roku 1787 titulárny, od 1797 skutočný kanonik nitrianskej kapituly v Jarku. Člen a mecén nitrianskej pobočky Slovenského učeného tovarišstva. Autor dejín nitrianskej diecézy, venovaných nitrianskemu biskupovi F. X. Fuchsovi.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1302-1303.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 426.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 179.

134.

GLONČÁK, Alojz - 35. výročie úmrtia

7. september 1940 Veľké Borové - 23. júl 1981 Sereď

Metalurg, stredoškolský učiteľ. Študoval na gymnáziu v Sereďi, 1957 - 63 na Strojníckej fakulte Vysokej školy technickej v Košiciach. V rokoch 1963 - 77 vysokoškolský pedagóg v Bratislave, od roku 1977 profesor Strednej priemyselnej školy chemickej v Šali. Autor štúdií o fyzikálnej metalurgii a medzných stavoch materiálov, najmä s ohľadom na spracovanie kovov a využitie ultrazvuku, kt. uverejňoval v odbornej tlači a zborníkoch.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 194.

135.

TOMBOR, Eugen - 70. výročie úmrtia

3. marec 1880 Nitra - 25. júl 1946 Budapešť (Maďarsko)

Vojenský odborník, náčelník generálneho štábu Maďarskej republiky rád, novinár, lekárnik, chemik. Aktívny účastník Maďarskej republiky rád, od roku 1945 minister obrany Maďarskej ľudovej republiky.

Literatúra:

Revolucionár Eugen Tombor : k 65. výročiu Slovenskej republiky rád. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. 8, č. 5 (1984), s. 29.

136.

TÓT, Ján - 160. výročie narodenia

26. júl 1856 Šurany - 7. júl 1907 Gorizia (Taliansko)

Kanonik, spisovateľ, prekladateľ, učiteľ, redaktor. Študoval na piaristickom gymnáziu v Nitre. V roku 1880 sa stal správcom farnosti v Horných Lefantovciach. R. 1906 riaditeľ kňazského seminára s titulom čestný kanonik Nitrianskej kapituly. Zakladateľ a redaktor týždenníka Nyitramegyei Szemle, spoluzakladateľ múzea v Nitre, od 1895 člen výboru Nitrianskej župy. Vydal monografiu o dejinách nitrianskeho seminára, autor viacerých cestopisov, prekladal prózu od rus., nem., fran., angl., špan. a tal. autorov.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1403.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 109.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 180.

137.

KLIMENT Ochridský - 1180. výročie narodenia
1100. výročie úmrtia

836 ? - 27. júl 916 Velica (Bulharsko)

Učeník Konštantína a Metoda, biskup, veľkomoravský životopisec. Jeho pôvod nepoznáme. Pôsobil na nitrianskom učilišti na Zobore. Na Klimenta mal veľký vplyv nitriansky Gorazd, ktorý bol jeho učiteľom a spoločníkom. Pripisuje sa mu autorstvo viacerých historicky dôležitých diel, prekladal z gréčtiny do staroslovienčiny.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 673-674.

138.

MIHALOVIČ, Eduard - 150. výročie narodenia

28. júl 1866 Oslany - 3. august 1917 Nitra

Kňaz, náboženský spisovateľ, profesor. Gymnaziálne štúdiá absolvoval v Prievidzi, Nitre a Trenčíne, teologické vo Viedni. Od roku 1892 pôsobil ako profesor teológie v bohosloveckom seminári v Nitre, prednášal aj filozofiu, katechetiku, morálku a pastorálku. Je autorom prác z cirkevného práva, napísal prácu z dejín uhorskej homiletickej literatúry. Prispieval aj do cirkevných časopisov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 167.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 920-921.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 193-194.

139.

OSZTÉNYI, Leander - 105. výročie narodenia

28. júl 1911 Vlčany - 1990 Praha (Česká republika)

Učiteľ, maliar. Po získaní učiteľského diplomu v Bratislave v roku 1931 pôsobil ako učiteľ vo Vlčanoch a Nedede, v rokoch 1940 - 1945 pôsobil ako učiteľ a riaditeľ školy v Seliciach. Od roku 1948 pracoval ako samostatný výtvarný umelec v závode Karlovarský porcelán v Novej Roli. Patril medzi významných predstaviteľov československého porcelánového priemyslu. Popri maľbe na porcelán, maľoval aj na plátno, najmä portréty a akvarely.

Literatúra:

Farkasd : látnivalók. - [1. vyd.]. - Komárno : Komáromi Nyomda és Kiadó, 1996. - 16 s.

Községünk neves szülötte: Osztényi Leander 1911-1990. - Fotogr. 1. In: Vlčiansky spravodajca=Farkasdi Hírmondó. - Roč. 11, č. 1(2014), s. 13.

140.

HEVESSYOVÁ, Šarlota - 35. výročie úmrtia

19. január 1897 Jelenec (Ghymes) - 28. júl 1981 Nitra

Pedagogička, poetka. Pôsobila ako učiteľka na základných školách, od roku 1960 na maďarskom oddelení Pedagogickej fakulty v Nitre. Svoje básne a prozaické diela publikovala v regionálnom týždenníku Nyitramegyei Szemle. V roku 1935 jej práce boli uverejnené aj knižne v zbierke Nyitrai írók könyve (Zbierka nitrianskych spisovateľov), v roku 1936 jej vyšla básnická zbierka Sárbilincsben (V okovách blata). Autorka viacerých učebníc.

Literatúra:

A cseh/szlovákiai magyar irodalom lexikona 1918-2004 / Főszerkesztő Fónod Zoltán. - 2. opr., rozš. vyd. - Bratislava : Madách-Posonium, 2004. - S. 149.

Osudy Šarloty Hevessy - pedagogičky v Podzoborskom regióne / Beáta Pintérová. - Fotogr. 8. In: Studia Historica Nitriensia. - Roč. 18, č. 1 (2014), s. 136-145.

141.

PRUŽINSKÝ, Dominik - 95. výročie narodenia

30. júl 1921 Topoľčianky - 23. november 1995 Topoľčianky

Jazdec. Majster športu, mnohonásobný majster SR a viacnásobný majster ČSSR v drezúre. Pracoval v Plemenárskom podniku Topoľčianky, jazdec Tatrana Topoľčianky.

Literatúra:

Najúspešnejší športovci okresu Nitra - '80 / (dž). In: Nitriansky hlas. - Roč. 22, č. 8 (1981), s. 6.
Majster, akých je málo / Ľubomír Olach. In: Roľnícke noviny. - 1. 5. 1982.

142.

BAGAR, Andrej - 50. výročie úmrtia

29. október 1900 Trenčianske Teplice - 31. júl 1966 Bratislava

Herec, režisér, divadelný pedagóg, dramatik, prekladateľ, publicista, verejný činiteľ, národný umelec, účastník SNP, organizátor kultúrneho života. V rokoch 1922 - 23 študoval herectvo na pražskom konzervatóriu. Zakladateľ Krajového divadla Nitra. Podľa neho je pomenované Divadlo Andreja Bagara v Nitre, predtým Krajové divadlo v Nitre.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 144-146.
Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 56-59.
Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 97-98.
Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 15.

AUGUST

143.

SVOBODOVÁ, Etela - 30. výročie úmrtia

25. november 1903 Banská Štiavnica - 3. august 1986 Trnava

Spisovateľka pre deti a mládež, prozaička, dramatička, pedagogička. V rokoch 1946 - 1972 pôsobila v Šali, v rokoch 1954 - 60 učila na Strednej všeobecno-vzdelávacej škole. Zostavovateľka výberu Nedel'né besiedky s piesňami, autorka umelých rozprávok a povestí v časopisoch pre deti a detského románu.

Literatúra:

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ľudmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Tábovecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 229.
Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 392-393.
Slovník slovenských spisovateľov pre deti a mládež / zostavovateľ a vedecký redaktor Ondrej Sliacky. - Bratislava : Literárne informačné centrum, 2005. - S. 319-320.
Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.]; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 209.

144.

KORODA, Teofil Andrej - 285. výročie narodenia

7. august 1731 Trenčín - 21. september 1787 Trenčianske Teplice

Stredoškolský pedagóg, náboženský spisovateľ. V rokoch 1757 - 58 študoval teológiu, v rokoch 1761 a 1764 - 65 profesor gymnázia, 1769 - 70 profesor filozofie, resp. teológie v Nitre. Autor filozofickej práce o Franciscovi Petrarcovi, príležitostných rečí a oslavných básní.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 725-726.
Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 183.
Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 174.

145.

ČÁDY, Pavol - 105. výročie narodenia

9. august 1911 Nitra - 5. december 1978 Bratislava

Hudobný skladateľ, textár a libretista, učiteľ. Do roku 1933 študoval na reálnom gymnáziu v Nitre. Základné hudobné vzdelanie získal u vojenského kapelníka S. Koubka v Nitre, súkromne študoval aj kompozíciu, hru na husliach a klavíri. Spoluzakladateľ modernej slovenskej tanečnej hudby, najmä neskoršieho obdobia tzv. slovenského tanga, autor textov k vlastným skladbám, ako aj na hudbu iných skladateľov, operety a rozhlasových hier.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 82.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 393.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 28-29.

146.

FABRI, František - 290. výročie narodenia
225. výročie úmrtia

10. august 1726 Levice - 1. október 1791 Žihárec

Veršovník. R. 1743 vstúpil vo Viedni do jezuitskej rehole a študoval na univerzite. Pôsobil ako profesor na univerzite v Košiciach a misionár na viacerých miestach.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 39.

147.

KIŠ (Kiss, Ilméri), Štefan - 180. výročie narodenia

11. august 1836 Mojmírovce - 5. máj 1918 Stari Bečej (Juhoslávia)

Právnik, učiteľ. Na gymnáziu študoval v Bratislave, Nitre a v Pešti, právo na Peštianskej univerzite. V rokoch 1868 - 1869 bol v Pešti verejným advokátom, pôsobil ako poručík v uhorskej armáde, od 1874 učiteľ právnického lýcea v Egri. Tlačou vyšli jeho právnické príručky a učebnice, v rôznych časopisoch uverejňoval najmä právnické články, spolupracoval na publikácii Egyetemes Magyar Encyclopaedia (Maďarská univerzitná encyklopédia).

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 85.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 665-666.

148.

ŠTĚTKA, Bohumil - 150. výročie narodenia

11. august 1866 Praha (Česká republika) - 25. jún 1927 Nitra

Hudobný skladateľ, klavirista, regenschori. V Nitre pôsobil od roku 1894 ako učiteľ klavíra.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 179.

149.

ŠUMNÝ, Ján - 115. výročie narodenia
35. výročie úmrtia

13. august 1901 Bobot - 1981 Zlaté Moravce

Pedagóg, matematik, chemik, odborný spisovateľ. Matematiku študoval na Prírodovedeckej fakulte Karlovej univerzity v Prahe. Pôsobil na viacerých miestach, najdlhšie však na gymnáziu v Zlatých Moravciach. Bol aktívnym členom nitrianskej pobočky Jednoty slovenských matematikov a fyzikov. Prednášal na vedeckých a metodických seminároch, venoval sa hlavne metodike vyučovania matematiky a chémie. Zostavil učebnicu chémie pre gymnáziá a vypracoval 100 otázok z chémie pre maturantov.

Literatúra:

Mikuš, Milan - Strohnerová, Eudmila: Osobnosti vedy trencianskeho regiónu. - V Trenčíne : Verejná knižnica Michala Rešetku, 2003. - S. 323.

150.

VITTEK, Ján - 150. výročie úmrtia

27. december 1793 Opatová nad Váhom - 13. august 1866 Skačany

Kňaz, pedagóg, básnik, ľudovýchovný pracovník. Gymnázium a teológiu absolvoval v Nitre, filozofiu študoval v Segedíne, právo v Bratislave. V rokoch 1818 - 1846 pôsobil ako kaplán, neskôr ako špirituál biskupského seminára v Nitre. Napísal viacero príležitostných básní, ľudovýchovné články o moderných metódach poľnohospodárstva, ovocinárstva, včelárstva a chovu dobytky.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1468-1469.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 162-163.

151.

KALIX, Vojtech - 60. výročie úmrtia

17. február 1897 Nitra - 15. august 1956 Stuttgart (Nemecko)

Hudobný skladateľ, dirigent. Brat Eugena K. Základné a stredoškolské štúdiá absolvoval v Nitre, hudobné vzdelanie získal v súkromnej nitrianskej hudobnej škole Júlie Narančičovej aj u katedrálneho regenschoriho Eugena Štětka. Po vojne študoval na hudobnej akadémii v Budapešti a v Mníchove. Pôsobil ako dirigent v opere v Mníchove, Norinbergu a v Stuttgarte.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 72.

152.

LATKÓCI, Michal - 110. výročie úmrtia

24. marec 1857 Nitra - 16. august 1906 Budapešť (Maďarsko)

Učiteľ, spisovateľ, prekladateľ. Študoval na piaristickom gymnáziu v Nitre, klasickú a modernú filológiu na univerzite v Budapešti. Autor básní a príspevkov o knižnej kultúre, antickej literatúre, maďarskej literárnej histórii a biografii. Od roku 1894 spoluzostavovateľ filologickej časti Pallas Nagy Lexikonu.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L.- Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 362.

153.

SPIŠÁK, Karol - 75. výročie narodenia

17. august 1941 Bratislava - 13. marec 2007 Bratislava, poch. v Nitre

Televízny a divadelný režisér, herec. Študoval na Pedagogickej fakulte v Nitre a na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Od roku 1965 bol režisérom a neskôr umeleckým šéfom Divadla Andreja Bagara v Nitre, od roku 1994 riaditeľom Bábkového divadla v Nitre. Vytvoril množstvo filmových a televíznych postáv a ako režisér nakrútil niekoľko televíznych inscenácií a filmov. Podľa neho je pomenované Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 374-375.

Snívajte s nami : monografia k 60. výročiu Starého divadla Karola Spišáka v Nitre / Ida Hledíková ; [autorka anglického prekladu Mária Švecová]. - [1. vyd.]. - Nitra ; Bratislava : Staré divadlo Karola Spišáka, Vysoká škola múzických umení, 2011. - 139 s.

154.

HULJAK, Peter Andrej - 205. výročie úmrtia

22. január 1778 Rajec - 17. august 1811 Nitra

Piarista, stredoškolský profesor, básnik. Do Rehole piaristov vstúpil v Trenčíne, rehoľné sľuby zložil v Nitre. Filozofiu študoval vo Vacove, teológiu v Nitre. V roku 1811 stredoškolský profesor v Nitre. Autor príležitostných básní.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 537-538.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 430-431.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 172.

155.

BOKROŠ, Koloman - 65. výročie úmrtia

14. august 1892 Jelenec - 17. august 1951 Nitra

Opravár hudobných nástrojov, obchodník. Vyučil sa pravdepodobne v Budapešti, pracoval vo Viedni, v Prahe. V rokoch 1923 - 49 viedol obchod s hudobnými nástrojmi v Nitre.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 491-492.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 287.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 168.

156.

SCHWARZ, Štefan - 165. výročie narodenia

20. august 1851 Nitra - 31. júl 1924 Raabs (Rakúsko)

Výtvarník, sochár, medailér. Od roku 1867 študoval vo Viedni cizelovanie u Dziedrinského a Hanuscha, od 1869 študent sochárstva u O. Königa. Od roku 1876 učiteľ, od 1884 profesor na Umeleckopriemyselnej škole vo Viedni. Stal sa jedným z najvýznamnejších autorov mincí rakúskej korunovej meny, autor plastík na fasáde Hofburgu a parlamentu vo Viedni, autor pamätných mincí, medailí, plakiet.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 250.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 178.

157.

ALFÖLDI, Karol - 130. výročie narodenia

21. august 1886 Šaľa - 22. január 1979 Šaľa

Účastník ľubochňianskeho zjazdu, funkcionár robotníckeho hnutia, robotník. Vyučil sa za strojného zámočníka, pracoval ako železničný robotník. Organizátor triednych bojov, zakladajúci člen KSC, funkcionár Medzinárodného všeodborového zväzu, predsedal zakladajúcej schôdzi rob. družstva Interhelpo, predseda dozorného výboru družstva, vedúci zámočníckeho odboru. Zaslúžil sa o vybudovanie elektrárne.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 47.

158.

POCKODY, Alexander - 110. výročie narodenia

21. august 1906 Báb - 12. február 1972 Bratislava, poch. v Novom Meste nad Váhom

Básnik, spisovateľ, poľnohospodársky odborník, pedagóg. Od roku 1938 pôsobil ako profesor na poľnohospodárskych školách, v rokoch 1953 - 1967 pracovník Okresných národných výborov v Novom meste nad Váhom a v Trenčíne. Literárnej činnosti sa venoval od roku 1927. Poéziu i prózu publikoval časopisecky. Bol redaktorom niekoľkých časopisov, zakladajúci člen literárneho združenia Smer.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 490-491.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maňovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 368.

159.

KÓŇA, Imrich - 35. výročie úmrtia

12. júl 1917 Nitra - Ivanka - 21. august 1981 Nitra - Ivanka

Keramikár, figuralista, sochár. Vyučil sa v keramickej dielni v Modre (1935). V rokoch 1938 - 1954 pracoval v retušerskom oddelení, potom pôsobil v Nitre - Ivanke ako domáci pracovník modranskej dielne, od 1959 pracoval pre ÚLUV v Bratislave. Vytváral samostatnú figurálnu i reliéfnu voľnú keramickú tvorbu. Tematicky čerpal z dedinského života.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 159.

160.

NEJEDLÝ, Jozef - 200. výročie úmrtia

18. február 1737 Pruské - 22. august 1816 Nitra

Cirkevný hodnostár, mecén. Študoval na gymnáziu v Nitre, teologické štúdiá absolvoval v Nitre a Tnave. Pôsobil ako kaplán a farár na rôznych miestach Slovenska, od roku 1783 kanonik a správca kapitulných majetkov, v rokoch 1795 - 98 prefekt seminára, v r. 1799 biskupský vikár, 1800 trenčiansky archidiakon, 1809 veľprepošt, od 1811 dulmijský titulárny biskup v Nitre. Člen nitrianskeho pobočného stánku Slovenského učeného tovarišstva.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 985-986.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 270.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 106.

161.

BOBOK, Jozef - 110. výročie úmrtia

19. marec 1837 Slovenská Ľupča - 22. august 1906 Nitra

Cirkevný hodnostár, teológ, učiteľ. Študoval na seminári v Nitre, 1862 - 63 v kňazskom výchovnom ústave sv. Augustína vo Viedni. Pôsobil ako kaplán v Pohraničiach, 1863 - 1877 profesor biskupského seminára v Nitre, 1877 - 96 farár a vicearchidiakon v Močenku, od 1896 rektor biskupského seminára, správca ústavu kňazov dôchodcov v Nitre, 1889 segedínsky opát, 1896 nitriansky kanonik, žilinský, od 1900 trenčiansky archidiakon.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 456.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 167-168.

162.

SOMOS, Elemér - 110. výročie narodenia

25. august 1906 Jelšovce - 29. marec 1975 Budapešť (Maďarsko)

Novinár, vydavateľ. Študoval na gymnáziu v Nitre a v Nových Zámkoch právo krátko v Prahe. Od roku 1927 pôsobil v Bratislave ako novinár, redaktor, predseda maďarských novinárov na Slovensku. Po roku 1945 žil v Maďarsku.

Literatúra:

A cseh/szlovákiai magyar irodalom lexikona 1918-2004 / Főszerkesztő Fónod Zoltán. - 2. opr., rozš. vyd. - Bratislava : Madách-Posonium, 2004. - S. 367.

163.

SLAMKA, Ľudovít - 110. výročie narodenia

25. august 1906 Nitra - 22. máj 1969 Nitra

Akademický maliar, výtvarný pedagóg. Študoval na gymnáziu v Nitre, výtvarné vzdelanie získal na Akadémii výtvarného umenia v Budapešti a na AVU v Prahe. Od roku 1931 žil a tvoril v Nitre. Od 1940 pôsobil ako učiteľ kreslenia na Učňovskej škole, potom na Priemyselnej škole stavebnej v Nitre. V maliarskej tvorbe sa venoval figurálnej a krajinárskej maľbe, inšpirovanej motívmi Nitry a jej okolia.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 282.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 133.

Hučková Marta : Súpútníci, Ľudovít Slamka (1906-1969) a Edmund Massányi (1907-1966). - Nitra : Nitrianska galéria, 2006. - 38 s.

164.

HUSZÁR, Štefan - 90. výročie úmrtia

10. február 1844 Nitra - 26. august 1926 Nitra

Kníhtlačiar, kníhkupec, popredný mestský činiteľ Nitry. Od roku 1874 spolumajiteľ, neskôr majiteľ požičovne kníh, kníhkupectva a kníhtlačiarne v Nitre. Popredný mestský činiteľ Nitry, v roku 1884 člen zakladajúceho zhromaždenia Nitrianskej priemyselnej korporácie, neskôr jej

podpredseda a člen výboru.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 445.

Encyclopaedia Beliana. - Zv. 6.: His-Im. - Bratislava : Encyklopedický ústav Slovenskej akadémie vied, 2010. - S. 3471.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 63-64.

165.

MIGAZZI, Viliam - 120. výročie úmrtia

26. február 1830 Bratislava - 28. august 1896 Zlaté Moravce

Župný hodnostár, veľkostatkár, gróf. Po štúdiách hospodáril na rodových majetkoch v Zlatých Moravciach. V rokoch 1871 - 75 tekovský župan, 1875 - 84 poslanec uh. snemu za volebný okres Zlaté Moravce, od roku 1884 člen Panskej snemovne. V roku 1890 spoluzakladateľ okrásľovacieho spolku v meste.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 164.

Zlaté Moravce / Zost. Marian Batora a Michal Zaťko. - Zlaté Moravce : Mestský úrad Zlaté Moravce, 1998. - S. 247-248.

166.

ANDRAŠČÍK, Michal - 30. výročie úmrtia

18. január 1919 Kamenica nad Torysou - 28. august 1986 Nitra

Vysokoškolský učiteľ, poľnohospodársky inžinier, vedecký pracovník. Študoval na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre. Od roku 1945 pôsobil na Štátnej roľníckej škole v Nitre, od 1956 pedagóg a výskumný pracovník na Katedre rastlinnej výroby, v rokoch 1970 - 72 prorektor, 1979 - 80 profesor Agronomickej fakulty Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre. Zaslúžil sa o rozvoj obilnárstva na Slovensku. Autor a spoluautor vyše 75 pôvodných vedeckých prác a učebníc.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 73-74.

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Veda, 1984. - S. 36.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 13.

167.

FORMÁNEK, Augustín Gustáv - 95. výročie narodenia

29. august 1921 Nitra - 16. november 1995 Bratislava

Lekár-pediater, kardiológ, röntgenológ, vysokoškolský učiteľ. V rokoch 1947 - 68 pracovník I. detskej kliniky a odborný asistent Lekárskej fakulty SU, resp. UK v Bratislave, od 1968 pedagóg na univerzite v Minneapolise a vo Winston-Saleme, 1992 - 95 lekár v kardiocentre Detskej fakultnej nemocnice s poliklinikou v Bratislave. Venoval sa kardiovaskulárnej rádiológii a pedagogickej činnosti. V Československu zaviedol diagnostickú metódu koronarografiu. Autor a spoluautor 6 monografií a 200 vedeckých štúdií. Člen slovenských a medzinárodných lekárskejších spoločností, držiteľ viacerých vyznamenaní.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 619-620.

168.

VALKOVIČ, Gustáv - 95. výročie narodenia

30. august 1921 Malé Vozokany-Nové Vozokany - 21. január 1980 Nitra

Vysokoškolský pedagóg. Po absolvovaní Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave stredoškolský profesor v Komárne, v rokoch 1954 - 60 riaditeľ Jedenásťročnej strednej školy v Šali. Od roku 1960 pôsobil na Pedagogickom inštitúte (teraz Univerzita Konštantína Filozofa), v rokoch 1972 - 80 prodekan a vedúci Katedry pedagogiky Pedagogickej fakulty v Nitre. Autor a spoluautor odborných monografických prác, učebných textov, štúdií a článkov.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 2.: P-Ž. - Bratislava : Veda, 1985. - S. 524.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 217-218.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 180.

169.

BOŠÁNI, Farkaš - 290. výročie úmrtia

21. jún 1669 Nitra - 31. august 1726 Košice

Univerzitný profesor, filozof, jezuita, teológ, autor filozoficko-teologických diel. Pôsobil ako profesor filozofie a teológie a ako dekan na Trnavskej univerzite, prednášal na univerzite aj v Košiciach. Pre poslucháčov univerzity zostavil filozofický slovník, tlačou vyšli aj jeho príležitostné kázne.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 134-135.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 303-304.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 168.

SEPTEMBER

170.

LACO, Jozef - 75. výročie úmrtia

14. apríl 1872 Ľuborča (dnes súčasť Nemšovej) - 1. september 1941 Dolná Súča

Entomológ, úradník, verejný pracovník. Po maturite v roku 1892 pracoval ako pomocný notár v Bolešove, v rokoch 1914 - 20 pôsobil v Trenčíne, 1921 - 23 vedúci notár v Trnovci nad Váhom, naposledy v rokoch 1927 - 35 prednosta Matičného úradu v Bratislave. Bol aktívnym členom Prírodovedného spolku župy Trenčianskej a jedným zo zakladateľov Spoločnosti Slovenského vlastivedného múzea.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 334.

171.

HERMAN, František - 5. výročie úmrtia

30. marec 1923 Gačov (obec Neverice) - 3. september 2011 Prílepy (súčasť Zlatých Moraviec)

Amatérsky výtvarník, básnik, scenárista, športovec, organizátor kultúrneho života. Študoval na gymnáziu a na Vysokej teologickej fakulte v Nitre. Od roku 1957 pracoval v n. p. Calex v Zlatých Moravciach, kde bol dlhoročným členom výtvarného krúžku pri ZKO Calex. Vo

výtvarnej tvorbe získal mnoho ocenení doma i v zahraničí. V roku 1994 vyšla jeho zbierka básní pod názvom IMPRESIE Františka Hermana. Dlhé roky hrával divadlo a písal scenáre pre malé javiskové formy. Počas svojej aktívnej činnosti v športe získal 45 medailí v hode oštepom a štyrikrát prekonal slovenský rekord.

Literatúra:

Jubilejná členská výstava - Výtvarný krúžok pri ZKO Calex Zlaté Moravce / Spracoval Ivan Meňhart. - Nitra : Ponitrianske osvetové stredisko, 1996. - [20] s.

Kaiser, Anton : Spomienka na Františka Hermana. In: Tekovské noviny. - Roč. XXI, č. 20 (2011), s. 9.

Kováč, Mišo A. : Sedemdesiatročná mladosť ducha. In: Slovenské národné noviny. - Roč. 4 (8), č. 12 (1993), s. 14.

172.

ŠEVČÍK, Štefan - 100. výročie narodenia

7. september 1916 Bytča - 26. marec 1973 Bratislava

Stavebný inžinier, vysokoškolský učiteľ. V rokoch 1948 - 49 riaditeľ Čs. stavebných závodov v Nitre, 1949 - 50 riaditeľ nitrianskeho Stavoprojektu, 1953 - 55 odborný asistent Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre, neskôr učiteľ na Strednej priemyselnej škole stavebnej, od roku 1960 stavbyvedúci Pozemných stavieb v Nitre. Zaoberal sa architektonickou tvorbou obytných domov a urbanistických celkov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 447.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 179.

173.

VYSOČÁNI (Viszochani, Wisocsani), František - 320. výročie úmrtia

4. október 1619 Vysočany - 7. september 1696 Trnava

Náboženský spisovateľ, univerzitný profesor. Študoval na gymnáziu v Trnave, na univerzite vo Viedni a v Grazi. Pôsobil ako učiteľ gramatiky a rétoriky, potom misionár a kazateľ v Bratislave, po roku 1650 misionár a kazateľ v Šali, neskôr kazateľ trnavskej a košickej katedrály, profesor trnavskej univerzity, predstavený jezuitských rehoľných domov, riaditeľ seminára v Trnave. Autor náboženských spisov a univerzitných prednášok.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1489-1490.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 330-331.

174.

DEMO, Milan - 85. výročie narodenia

10. september 1931 Mužla - 11. november 2013 Nitra

Pedagóg, poľnohospodársky odborník. Študoval a od roku 1960 pôsobil na Vysoké škole poľnohospodárskej v Nitre. Bol vedúcou osobnosťou pri zakladaní nových fakúlt - Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva a neskôr aj Fakulty európskych štúdií a regionálneho rozvoja, kde pôsobil ako vedúci Katedry udržateľného rozvoja. Autor a spoluautor vedeckých a odborných príspevkov, napísal 9 učebníc z oblasti poľnohospodárstva a udržateľného rozvoja.

Literatúra:

Encyclopaedia Beliana. - Zv. 3.: Č-Eg. - Bratislava : Encyklopedický ústav Slovenskej akadémie vied, 2003. - S. 282.

175.

PORUBSKÝ, Štefan - 205. výročie úmrtia

16. august 1768 Pezinok - 11. september 1811 Vinodol

Kazateľ, bernolákovec. Teologické štúdiá absolvoval v Generálnom seminári v Bratislave. Ako kaplán pôsobil na niekoľkých miestach, v roku 1792 v Zlatých Moravciach a od roku 1810 ako farár vo Vinodole. Bol dobrý bernolákovský kazateľ. Venoval sa včelárstvu. Ako prejav uznania dostal r. 1787 do daru Papánkovu Historiu z r. 1780.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1109-1110.

176.

KÁKOŠ, Ján - 20. výročie úmrtia

14. august 1927 Nitra - 11. september 1996 Bratislava

Dramatik, režisér, dramaturg, prozaik, spisovateľ pre deti a mládež. Študoval na gymnáziu v Nitre, odborné vzdelanie nadobudol v Odbornom divadelnom štúdiu Novej scény v Bratislave. Od roku 1948 pôsobil v Bratislave ako asistent réžie v Čs. štátnom filme, režisér Čs. rozhlasu, dramaturg a umelecký šéf činohry pre mládež pri Novej scéne, v rokoch 1954 - 1970 riaditeľ Novej scény, 1970 - 87 Slovenského národného divadla v Bratislave. Autor niekoľkých bábkových hier v javiskovej, rozhlasovej i televíznej verzii. Vlastnú detskú skúsenosť z chudobnej štvrte v Nitre rekonštruoval v diele Chlapec z Kanálovej ulice (1950) a v próze Štyria z našej štvrte, autobiografické črty z detstva má aj dráma Pred brieždením.

Literatúra:

Reprezentačný biografický lexikón Slovenska / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Martin : Matica slovenská, 1999. - S. 156.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 209-210.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 70.

177.

MAŤO, Michal - 115. výročie narodenia
40. výročie úmrtia

12. september 1901 Nitra - 2. máj 1976 Bratislava

Hudobný skladateľ, komponista, kolportér. V rokoch 1945 - 49 študoval hudobnú vedu na Univerzite Komenského v Bratislave, potom tu pôsobil ako kolportér, hudobný skladateľ. Autor populárnej a estrádnej hudby.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 112.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 176.

178.

KOMPÁNEK, Jozef - 180. výročie narodenia

13. september 1836 Hradište - 2. február 1917 Ostratice

Náboženský spisovateľ, historik, kultúrny pracovník. Študoval na normálke a na gymnáziu

v Nitre, teológiu vo Viedni. V roku 1858 krátko pracoval na biskupskom úrade v Nitre. Autor publikácie Nitra (1895), v ktorej spracoval stručné dejiny Nitry a jej úlohu v kultúrnych dejinách Slovákov. Písal básne, kázňami a článkami s náboženskou tematikou prispieval do časopisov, vydal štyri zväzky svojich kázní.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 713-714.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 157-158.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 173.

179.

MADVA, František - 230. výročie narodenia

14. september 1786 Skalica - 20. august 1852 Nitrianske Sučany

Ľudový liečiteľ, bylinkár, kňaz. V rokoch 1805 - 11 študoval v Nitre na teologickom seminári. Ako kaplán pôsobil v Trenčíne, 1813 v Predmieri, 1815 v Nemšovej, od 1818 bol administrátorom v Trenčianskej Teplej, od 1822 farár v Nitrianskom Rudne. Zaujímal sa o prírodné vedy, neskôr sa zameril na liečivé rastliny, ktoré si sám pestoval na záhrade. Stal sa z neho ľudový liečiteľ a pacienti k nemu chodili z celej Európy.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 853-854.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 18-19.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 175-176.

180.

MAGYAR, Viktor - 130. výročie narodenia
70. výročie úmrtia

16. september 1886 Mojmírovce - 1946 Mojmírovce

Právnik, publicista, politik. Strednú školu absolvoval v Nitre, právo v Budapešti. Od roku 1910 pôsobil v Nitre ako súkromný advokát. Jeden zo zakladajúcich členov sociálnodemokratickej strany. Autor štúdií z oblasti histórie, dejín literatúry, národopisu a práva, učebníc dejepisu pre stredné školy, článkov do časopisov a miestnych novín.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv.4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 20-21.

181.

JURINA, Michal - 75. výročie narodenia

16. september 1941 ? - 2013 Šaľa?

Modelár, medzinárodný rozhodca v raketomodelárskych súťažiach. Raketovému modelárstvu sa venoval od roku 1977. Bol členom Model klubu Duslo Šaľa. Dvojnásobný majster Slovenska, majster sveta v raketovom modelárstve z roku 1994 a dvojnásobný strieborný medailista v raketovom modelárstve v kategórii raketoplán z toho istého roku.

Literatúra:

A budú nám chýbať : odišli na iný svet / Milan Aľakša. - Fotogr. In: Slovo Šaľanov. - Roč. XIX, č. 1 (2014), s. 23.

Prvý majster sveta z Dusla : raketový modelár Michal Jurina / Milan Aľakša. - Fotogr. 1. In: Duslo info. - Roč. III, č. 11 (1994), s. 7.

182.

KUBÍK, Dionýz Ignác - 205. výročie úmrtia

23. júl 1749 Nitra - 17. september 1811 Prievidza

Dramatik, zberateľ piesní, stredoškolský učiteľ. Študoval u piaristov v Nitre. Zberateľ slovenských ľudových a umelých piesní a básní. Jeho zbierka Slovenské piesne je najúplnejšie zachovaným spoločenským spevníkom z 18. stor. Autor školských divadelných hier, tragédií i komédií náboženského, alegorického aj idylického obsahu.

Literatúra:

Encyklopédia slovenských spisovateľov. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Obzor, 1984. - S. 353-354.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 773.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 288.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 184-185.

183.

TÓTH, František - 220. výročie úmrtia

17. august 1733 Nitra - 24. september 1796 Rakúsko

Inžinier, cestopisec. Autor prvého projektu Suezského prielavu.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 180.

184.

DOBIŠ, Andrej - 45. výročie úmrtia

24. november 1932 Veľká Čausa - 24. september 1971 Nitra

Chemik, vysokoškolský profesor. Študoval na gymnáziu v Prievidzi, 1952 - 57 na Chemicko-technologickú fakultu Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave. Od roku 1957 prednášal všeobecnú a anorganickú chémiu na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre. Autor viacerých pôvodných prác a článkov v odborných časopisoch, autor a spoluautor učebníc a vysokoškolských skrípt z oblasti agrochémie.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 267.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 477.

185.

KORČEK, Ladislav - 100. výročie narodenia

25. september 1916 Hlohovec - 16. október 1984 Nitra

Pedagóg, telovýchovný a kultúrny pracovník. Študoval a dlhé roky pôsobil v Nitre, naposledy ako profesor na gymnáziu v rokoch 1960 - 77. Okrem pedagogickej činnosti sa aktívne venoval športu, najmä atletike, ako aktívny športovec i tréner. Zaslúžil sa o výstavbu športového štadióna na Sihoti. Systematicky sa venoval tiež zborovému spevu ako zbormajster rozličných školských zborov v Nitre.

Literatúra:

Československý hudobní slovník. - Zv. 1.: A-L. - Praha : Státní hudební vyd., 1963. - S. 710.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 174.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 83-84.

186.

PAVLOVIČ, Michal - 100. výročie narodenia

27. september 1916 Kapince - 3. február 1945 Bratislava, poch. v Kapinciach

Dôstojník, účastník protifašistického odboja. V rokoch 1927 - 29 študoval na gymnáziu v Nitre, 1941 - 43 pôsobil ako poručík autopráporu v Nitre. Počas SNP spolupracoval s Vojenským ústredím v Banskej Bystrici. Po potlačení povstania do hôr pôsobil na západnom Slovensku (Malé Zálužie pri Nitre) a v Bratislave.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 418-419.

Dejiny Slovenského národného povstania 1944 : Encyklopédia odboja. - Zv. 5. - Bratislava : Pravda, 1984. - S. 389-390.

Nitra a okolie v protifašistickom odboji / [Jozef Turic ... [et al.]]. - Nitra : Polygrafia Dominant, 2003. - S. 48-49.

187.

RAJNIAK, Ondrej - 95. výročie narodenia
35. výročie úmrtia

28. september 1921 Hybe - 2. apríl 1981 Bratislava, poch. v Nitre

Režisér. Pôsobil ako úradník v Nitre, od roku 1955 režisér a do roku 1971 aj riaditeľ Divadla A. Bagara v Nitre. Ako dlhoročný riaditeľ zaslúžil sa o rast a profesionalizáciu nitrianskeho divadla, ako režisér realizoval tematicky a žánrovo pestrý, umelecky rôznorodý repertoár.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 232-233.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 26.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 177.

Štefko, Vladimír : Divadelná Nitra. - Bratislava : Obzor, 1989. - 426 s.: Fotogr. príl. 168 s.

OKTÓBER

188.

SVITAČ, Jozef - 35. výročie úmrtia

8. december 1937 Nitra - 1. október 1981 Bratislava

Zápasník, tréner. V roku 1958 na majstrovstvách Slovenska vybojoval striebornú medailu. V rokoch 1966 - 1981 pôsobil ako tréner v Nitre, 1975 - 1977 tréner juniorskej reprezentácie ČSSR vo voľnom štýle. Pre československý šport vychoval voľnoštyliarov svetového mena (Dan Karabín, Július Strnisko, Peter Strnisko, Marián Chobot atď.).

Literatúra:

Nitriansky šport do roku 2000 / Ľudovít Čutník. - Nitra : Test, 2001. - S. 204-215.

189.

CARO-VYHNALOVSKÝ, Bernard - 150. výročie úmrtia

? - 3. október 1866 Nitra

Kňaz, národovec, spisovateľ. Správca fary Nitra - Horné mesto. Bol dopisovateľom Pešťbudínskych vedomostí, jeho slovenské kázne uverejnili v Kazateli v rokoch 1875 - 78.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 168.

190.

ZRUBEC, Laco - 85. výročie narodenia
5. výročie úmrtia

4. október 1931 Šurany - 24. február 2011 Nitra, poch. v Šuranoch 2. 3. 2011

Spisovateľ, autor literatúry faktu, básnik a publicista, redaktor. Autor dvoch desiatok knižných publikácií, 14 televíznych filmov, 16 rozhlasových relácií, divadelných inscenácií a niekoľko tisíc strán novinových a časopiseckých článkov. Po absolvovaní gymnázia v Zlatých Moravciach študoval divadelnú réžiu v Bratislave. Pôsobil ako umelecký vedúci Divadielka na priedomí v Nitre, redaktor v Roľníckych novinách, neskôr v týždenníkoch Sloboda a Život.

Literatúra:

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maňovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 518-519.

Pažitný, Anton : Historické a literárne reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2002. - S. 112-113.

191.

NEMEC, František - 30. výročie úmrtia

17. február 1904 Radošina - 4. október 1986 Nitra

Kňaz, pedagóg. Študoval a pôsobil v Nitre ako prefekt kňazského seminára a katechéta na školách, 1930 - 1945 riaditeľ Biskupského internátu, 1939 - 1950 vicerektor Kňazského seminára, bibliotekár Diecéznej knižnice, 1950 - 1961 katedrálnej chórový kaplán. V rokoch 1961 - 1982 správca farnosti v Dražovciach, 1977 čestný kanonik. Ako bohoslovec sa pričínil o vznik literárneho spolku Bernolák, v ktorom pôsobil ako tajomník. Autor učebníc, publikoval v Katolíckych kázňach.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. – Bratislava : Lúč, 2000. - S. 988.

192.

KRIŠTOF, Štefan - 30. výročie úmrtia

3. apríl 1914 Malé Krškany (Krškany) - 4. október 1986 Nitra

Vysokoškolský profesor, jazykovedec, verejný činiteľ. V rokoch 1949 - 51 podpredseda Krajského národného výboru v Nitre, 1951 - 53 pracovník Okresného stavebného podniku v Topoľčanoch a v Nitre, 1953 - 59 učiteľ v Nitre, 1959 - 76 pracovník Pedagogického inštitútu a potom Pedagogickej fakulty v Nitre, vedúci Katedry slovenského jazyka a literatúry. Pracoval v oblasti dialektológie, súčasného spisovného jazyka a dejín slovenského jazyka, onomastiky a teórie vyučovania slovenského jazyka. Autor učebníc a iných publikácií.

Literatúra:

Dvonč, Ladislav : Slovenskí jazykovedci. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 511-517.

193.

RIMKO, Andrej - 85. výročie narodenia
10. výročie úmrtia

6. október 1931 Veľké Zálužice (súčasť Zalužíc) - 2. január 2006 Nitra

Herec. Od roku 1949 člen Dedinského divadla, od roku 1954 pôsobil v nitrianskom divadle. V Divadle Andreja Bagara v Nitre vytvoril desiatky divadelných úloh, stvárnil množstvo

filmových, televíznych a rozhlasových postáv. V roku 2004 ocenený Cenou mesta Nitry za celoživotný prínos k rozvoju slovenského divadla a filmového umenia.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M-Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 250-251.
Štefko, Vladimír : Divadelná Nitra. - Bratislava : Obzor, 1989. - 423 s.: Fotogr. príl. 168 s.

194.

CHOVANEK, Michal - 180. výročie narodenia

9. október 1836 Bohdanovce nad Trnavou - 29. jún 1890 Šurianky

Kňaz, publicista, národnokultúrny pracovník. Od roku 1873 pôsobil ako farár v Šuriankach. Zakladateľ Matice slovenskej, člen výboru Spolku sv. Vojtecha. Publikoval biografické, historické a jazykovedné príspevky v časopisoch a kalendároch.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 557.
Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 473.

195.

BOLFA, Ján - 105. výročie narodenia

9. október 1911 Cabaj-Čápor - 5. september 1944 Kyjov

Strážmajster žandárstva, účastník Slovenského národného povstania. Počas druhej svetovej vojny bol vo východoslovenskej armáde ako poľný žandár. Po vypuknutí Slovenského národného povstania prešiel k partizánom. V prestrelke pri obci Kyjov bol zranený, zajatý a usmrtený. Vyznamenaný in Memoriam Radom SNP 1. triedy, Čs. vojnovým krížom 1939 a povýšený do hodnosti vrchného strážmajstra.

Literatúra:

Dejiny Slovenského národného povstania 1944 : Encyklopédia odboja a SNP. - Zv. 5. - Bratislava : Pravda, 1984. - S. 45.
Nitra a okolie v protifašistickom odboji / [Jozef Turic ... [et al.]]. - Nitra : Polygrafia Dominant, 2003. - S. 38.

196.

MAGNUSEK, Vojtech - 35. výročie úmrtia

20. november 1902 Chynorany - 10. október 1981 Chynorany

Stredoškolský pedagóg, náboženský spisovateľ. Študoval v Nitre a v rokoch 1935 - 1950 pôsobil ako profesor a riaditeľ strednej školy, 1945 - 1950 rektor Malého seminára v Nitre. V rokoch 1940 - 1948 viedol Rímsko-katolícky ženský učiteľský ústav a neskôr pôsobil na gymnáziu v Nitre. Publikačne činný, prekladal z francúzštiny.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 857.

197.

SALGÓ, Karol - 140. výročie narodenia

11. október 1876 Veľké Zálužie - ?

Novinár, vydavateľ. Pôsobil ako účtovník sporiteľne, novinár a vydavateľ v Nitre. V rokoch 1907 - 13 bol členom ústrednej redakcie časopisov vydávaných a tlačených u A. Löwyho v Nitre, 1925 - 35 zodpovedný redaktor regionálneho časopisu Nyitrai Lapok

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 170.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 178.

198.

SOMMER, Alexander - 80. výročie narodenia

10. výročie úmrtia

12. október 1936 Matejovce (súčasť Popradu) - 16. november 2006 Nitra

Poľnohospodársky inžinier, vedecký pracovník. Po absolvovaní Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre pôsobil vo Výskumnom ústave živočíšnej výroby v Nitre, v rokoch 1994 - 2003 riaditeľ Agentúry Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied. Autor a spoluautor vedeckých prác, monografií, referátov a príspevkov uverejnených v zborníkoch a odborných časopisoch.

Literatúra:

Encyklopédia Slovenska. - Zv. 5.: R-Š. - Bratislava : Veda, 1981. - S. 545.

Plesník, Ján : Za Alexandrom Sommerom (1936 - 2006). In: Poľnohospodár. - Roč. 51, č. 6 (2006), s. 1.

199.

HÁBEL, František Xavér - 170. výročie úmrtia

12. október 1760 Trenčín - 13. október 1846 Nitra

Prekladateľ, cirkevný hodnostár, bernolákovec. Študoval a pôsobil v Nitre ako rímsko-katolícky kaplán, rektor seminára a 1834 nitriansky titulárny biskup. Zakladajúci člen Slovenského učeného tovaríšstva, člen jeho nitrianskeho Pobočného stánku. Prekladal diela z nemčiny a latinčiny do bernolákovskej slovenčiny.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 433.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 255.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 54-55.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 144-145.

200.

KRÚZY, Martin František - 280. výročie narodenia

215. výročie úmrtia

18. október 1736 Rumanová - 21. september 1801 Kecskemét (Maďarsko)

Kňaz, pedagóg. Do Rehole piaristov vstúpil v Prievidzi, filozofiu študoval v Nagy Károlyi, teológiu v Debrecíne. Pôsobil na viacerých piaristických gymnáziách, prednášal teológiu v kňazských seminároch v Jágri, vo Veszpréme, v rokoch 1797 - 1801 magister novicov v Kecskeméte.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 769.

201.

ZELENÁK, Ján - 75. výročie narodenia

18. október 1941 Nitra - Dražovce - 30. december 1987 Bratislava, poch. v Nitre - Dražovciach

Akademický maliar, grafik, ilustrátor. Študoval na Strednej umeleckopriemyselnej škole, 1964 - 1970 na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave. Pedagogicky pôsobil na

Ludovej škole umenia v Bratislave. Venoval sa maľbe, voľnej grafike a knižnej ilustrácii. Spolupracoval s viacerými vydavateľstvami, ako Mladé letá, Smena, Tatran, Slovenský spisovateľ, atď. Počas rokov 1970 - 1987 ilustroval takmer 30 kníh. Jeho tvorba v roku 1974 bola ocenená Cenou vydavateľstva Mladé letá.

Literatúra:

Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 - 2010. - 21.: W-Ž. - Ostrava : Výtvarné centrum Chagall, 2010. - S. 206.

Malý slovník slovenských výtvarných umelcov. - Bratislava : Slovenský fond výtvarných umení, 1981. - S. 488-489.

Majster stíšeného slova : spomienka na akademického maliara - grafika Jána Zelenáka / (r). In: Nitra. - Roč. 28, č. 2 (2003), s. 26-27.

202.

FORRÓ, P. Juraj - 445. výročie narodenia
375. výročie úmrtia

1571 Sedmohradsko (Rumunsko) - 18. október 1641 Trnava

Náboženský spisovateľ, univerzitný profesor, jezuita. R. 1588 vstúpil v Krakove do jezuitskej rehole, rétoriku študoval v Kaliszi, filozofiu v Olomouci, teológiu v Grazi. V rokoch 1599 - 1602 kazateľ, prefekt školy a špirituál v Šali nad Váhom. V rokoch 1607-10 žil v sedmohradskej misii, pôsobil ako rektor v Záhrebe a v Trnave, 1630 - 34 predstavený rakúskej jezuitskej rehole. V rkp. zanechal 3 zv. po maďarsky písaných kázni, spolupracoval s G. Káldim na preklade Biblie do maďarčiny.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 622.

Dejiny Spoločnosti Ježišovej na Slovensku / Zost. Emil Krapka a Vojtech Mikula. - Cambridge : Dobrá kniha, 1990. -S. 44.

203.

VOJENČIAK, Juraj - 95. výročie narodenia
15. výročie úmrtia

19. október 1921 Detvianska Huta - 15. október 2001 Nitra

Misionár. Študoval v Nitre a v Ríme, kde bol aj vysvätený za kňaza. Ako misionár 42 rokov pôsobil na ostrove Flores v Indonézii. V rokoch 1992 - 1998 žil a pracoval v Misijnom dome v Nitre.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1472-1473.

Bošmanský, Karol : K nedožitým 90. narodeninám P. Juraja Vojenčiaka SVD. - Fotogr. 4. In: Hlasy z domova a z misií. - Roč. 55, č. 12 (2011), s. 12-13.

204.

ŠIKULA, Vincent - 80. výročie narodenia
15. výročie úmrtia

19. október 1936 Dubová pri Modre - 16. jún 2001 Modra, poch. v Dubovej

Prozaik, básnik, autor literatúry pre deti a mládež. V rokoch 1948 - 1950 bol chovancom Kláštora SVD v Misijnom dome Matky Božej v Nitre, meštiansku školu skončil v Modre. Študoval na Hudobnom gymnázii v Bratislave, v roku 1959 absolvoval hru na horne na Štátnom konzervatóriu v Bratislave. Pôsobil ako učiteľ, redaktor, dramaturg. So svojou literárnou tvorbou sa zaradil medzi najvýraznejších slovenských spisovateľov druhej polovice

20. storočia.

Literatúra:

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 434-435.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 238-239.

205.

SIDOR, Viktor - 90. výročie narodenia

20. október 1926 Porostov - 1. január 2007 Nitra

Vysokoškolský učiteľ, fyziológ. V roku 1952 ukončil Vysokú školu poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva v Košiciach. Od roku 1952 pôsobil na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre, viacnásobný dekan Agronomickej fakulty a prorektor. Venoval sa najmä chovu ošípaných. Autor a spoluautor knižných publikácií, vysokoškolských učebníc a skrípt, autor vedeckých a odborných prác, popularizačných článkov, stanovísk a odborných posudkov.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 2.: P-Ž. - Bratislava : Veda, 1985. - S. 224.

Za profesorom Viktorom Sidorom / Emil Vontorčík. In: Nitra. - Roč. 32, č. 9 (2007), s. 38.

206.

MÉSZARÓŠ (Mésároš), Ondrej - 275. výročie narodenia

23. október 1741 Varín - 12. december 1812 Nitra

Cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ, bernolákovec. V roku 1762 študoval v Nitre filozofiu a teológiu, od roku 1804 pôsobil ako kanonik v Nitre. Popredný predstaviteľ bernolákovského Slovenského učeného tovarišstva. Podporoval kultúrne podujatia, vlastným literárnym dielom širil a upevňoval bernolákovský spisovný jazyk. Písal homiletickú literatúru, z nemčiny preložil modlitebnú knižku a náboženské práce.

Literatúra:

Encyklopédia slovenských spisovateľov. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Obzor, 1984. - S. 425.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 154-155.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 914-915.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 94-95.

207.

SCHREIER, Norbert - 205. výročie úmrtia

29. apríl 1744 Bělotin (Česká republika) - 26. október 1811 Nýrovce

Profesor, náboženský spisovateľ, hudobník. Študoval a dlhé roky pôsobil v Nitre ako kňaz a učiteľ orientálnych jazykov, od roku 1804 prorektor kolégia. Člen Slovenského učeného tovarišstva, spolupracovník jeho pobočky v Nitre.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1230-1231.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 238.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 128-129.

208.

CZAMBELOVÁ, Anna - 45. výročie úmrtia

29. marec 1920 Slovenská Ľupča - 26. október 1971 Nitra

Lekárka, organizátorka zdravotníctva. Študovala na Lekárskej fakulte SU v Bratislave. Pracovala v Banskej Bystrici a v Trenčíne, v rokoch 1953 - 71 prednostka Krajskej transfúznej stanice v Nitre. Spoluzakladateľka transfúznej služby na Slovensku, vybudovala hematologicko-transfúzne oddelenie v Nitre, ktorého pôsobnosť a význam presiahli rámec kraja.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 77.

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ľudmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Táborecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 43.

25 rokov transfúznej služby a hematológie v okrese Nitra / M. Abelovič a kol. - Nitra : Riaditeľstvo OÚNZ pre vnútornú potrebu, [1974]. - S. 8-9.

209.

OZÁBAL, Ján - 35. výročie úmrtia

25. október 1914 Radošovce - 27. október 1981 Bratislava

Spisovateľ pre deti, autor a prekladateľ bábkových hier, divadelný organizátor. V rokoch 1925 - 30 študoval na gymnáziách v Nitre a v Zlatých Moravciach. Jeden zo zakladateľov systému riadenia a metodického usmerňovania záujmovej umeleckej činnosti. Autor bábkových hier a scénok.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 361.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 347.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 208-209.

210.

ZÁHOREC, Emil - 15. výročie úmrtia

29. jún 1933 Argenteuil (Francúzsko) - 28. október 2001 Zlaté Moravce

Fotograf. V roku 1963 založil a viedol Fotografický krúžok „Inovec“ pri Klube odborov v Zlatých Moravciach. Venoval sa najmä krajinárskej fotografii, zameriaval sa na rozsiahlejšie fotografické cykly. Svoje práce prezentoval na samostatných výstavách v Zlatých Moravciach a Nitre. Bol organizátorom niekoľkých zahraničných expedícií turistov do vysokých hôr.

Literatúra:

Opustili naše rady. In: Fototip. - Roč. 9, č. 3 (2002), s. 7.

K nedožitej sedemdesiatky / (r). In: Požitavské noviny. - Roč. 8, č. 13 (2003), s. 7.

211.

TAGÁNI, Fraňo - 200. výročie narodenia

31. október 1816 Oslany - 1. február 1894 Nitra

Slovenský národovec, člen Tatrína, činiteľ Spolku miernosti a Matice slovenskej, podporovateľ slovenskej spisby. Študoval a v rokoch 1883 - 1894 pôsobil v Nitre.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1991. - S. 179.

212.

SULOVSÝ (Szulyovszky), Štefan - 160. výročie úmrtia

1798 Súľov - 31. október 1856 Nitra

Bernolákovec, bernolákovský kazateľ. Filozofiu a teológiu študoval v Pešti a Nitre. Pôsobil ako kaplán, od roku 1825 konzistoriálny notár, od 1835 kancelár na Biskupskom úrade v Nitre, 1836 farár v Nitre-Dolnom meste a zároveň acesor. Zanechal rukopisnú prácu o kňazoch Nitrianskeho biskupstva Biographiae Cleri Dioec. Nitr. (1839).

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1289-1290.

NOVEMBER

213.

TAKÁČ, Pavol - 105. výročie narodenia

2. november 1911 Poľný Kesov - 15. október 1997 Nitra

Regionálny historik, publicista, nitriansky archivár. Pôvodným povoláním učiteľ, neskôr úradník v štátnej správe. V Nitre pôsobil od roku 1940. Zaoberal sa regionálnou históriou Nitry a nitrianskeho regiónu. Spracoval monografie o obciach, série štúdií a článkov o dejinách nitrianskych ulíc, námestí, škôl, spolkov, závodov a i. V roku 1996 mu bola udelená Cena mesta Nitry.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 146-147.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 245-246.

214.

KOŽUCH, Michal - 95. výročie narodenia

4. november 1921 Nagybánhegyes (Maďarsko) - 31. máj 1975 Nitra

Divadelný herec. V rokoch 1949 - 75 člen Krajského divadla v Nitre. Patril k zakladajúcim členom nitrianskeho divadla, vytvoril vyše 100 postáv a odohral 3 000 predstavení.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 1.: A-L. - Bratislava : Veda, 1989. - S. 612.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 223.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 174.

Štefko, Vladimír : Divadelná Nitra. - Bratislava : Obzor, 1989. - 426 s. : Obr. príl. 168 s.

215.

BOHÁČ, Jozef - 95. výročie narodenia

5. november 1921 Belá - 23. november 2010 Nitra

Poľnohospodársky odborník, pedagóg. Od roku 1952 pôsobil na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre, v rokoch 1958 - 63 dekan Agronomickej fakulty. V roku 1959 sa stal vedúcim novozriadenej Katedry genetiky a zošľacht'ovania rastlín a v tejto funkcii pôsobil 13 rokov. Zakladateľ slovenskej šľachtiteľskej školy, autor originálnych šľachtiteľských metód.

Literatúra:

Encyclopaedia Beliana. - Zv. 2.: Bell-Czy. - Bratislava : Encyklopedický ústav Slovenskej akadémie vied, 2001. - S. 182.

216.

ZRUBEC, Severín - 95. výročie narodenia
5. výročie úmrtia

5. november 1921 Vajka nad Žitavou (časť obce Lúčnice nad Žitavou) - 11. marec 2011 Bratislava

Básnik, filatelist, právnik. V rokoch 1942 - 1948 študoval právo na UK v Bratislave. Svoje básne uverejňoval v študentských a literárnych časopisoch. Knižne debutoval v roku 1965 zbierkou veršov Hodina stromov. Niekoľko rokov z osobných dôvodov nepublikoval, pokračoval však v lyrickej tvorbe. Od roku 2003 vydal viacero básnických zbierok. V rokoch 1969 - 1979 bol predsedom Zväzu slovenských filatelistov. Filatelistike sa venoval aj odborne, na túto tému napísal množstvo článkov.

Literatúra:

Encyklopédia Slovenska. - Zv. 6.: T-Ž. - Bratislava : Veda, 1982. - S. 597.
Opustili nás. In: Knižná revue. - Roč. XXI, č. 7 (2011), s. 11.

217.

ŠAFÁR, Emil Pavol - 35. výročie úmrtia

24. marec 1914 Horný Vinodol (dnes Vinodol) - 6. november 1981 Piešťany, poch. vo Vinodole

Teológ, kňaz, trpiteľ za vieru. Študoval a pôsobil v Nitre. Od roku 1943 prednášal na bohosloveckom učilišti, súčasne bol špirituálom v Malom seminári, od roku 1945 profesor náboženstva na obchodnej akadémii a notár cirkevného súdu, v rokoch 1966 - 1968 správca Kostola Matky Božej na Kalvárii, potom kaplán vo farnosti Nitra-Horné mesto. V spolupráci s J. Opralom sa podieľal na príprave mnohých príspevkov v samizdatovej literatúre.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1301-1302.

218.

KIČKA (Kicska), Emil - 95. výročie úmrtia

20. november 1847 Sľažany-Horné Sľažany - 7. november 1921 Horné Obdokovce

Lekár, jazykovedec. Od roku 1878 obvodný a nitriansky župný lekár v Horných Obdokovciach. Člen Nitrianskeho spolku lekárov a prírodovedcov. Špecializoval sa na gynekológiu, odborné články uverejňoval v Orvosi Hetilap. Venoval sa aj filológii, samostatne vydal prácu o podmete a prísudku v gramatike.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 79.
Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 173.

219.

VELECKÝ, Vladimír - 65. výročie úmrtia

21. august 1890 Hrušky (Česká republika) - 8. november 1951 Bratislava

Účastník protifašistického odboja, veľkostatkár, úradník. Po I. svetovej vojne sa usadil vo Vrábľoch na svojom majetku Kýreš. V roku 1938 sa s rodinou presťahoval do Nitry a zapojil sa do odbojovej činnosti v organizácii Obrana národa. V partizánskej skupine „Jánošík“

pôsobil počas povstania i po jeho potlačení ako zásobovací dôstojník. Po vojne bol obvinený zo špionáže a bol popravený. V roku 1969 bol čiastočne, po novembri 1989 úplne rehabilitovaný.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 253.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 162.

220.

FILKORN, Eugen - 135. výročie narodenia

10. november 1881 Nitrianske Pravno - 5. január 1974 Nitra

Cirkevný hodnostár, politik, pedagóg, publicista. Študoval na gymnáziu v Prievidzi a v Nitre. Krátko pôsobil ako kaplán v Močenku. V Nitre pôsobil v rokoch 1905 - 1915 ako kaplán a učiteľ, 1922 - 40 profesor na Bohosloveckej fakulte, 1938 nitriansky kanonik, poslanec Slovenského snemu, 1949 - 1974 predseda Cirkevného súdu, po 1947 kanonik v Nitre. Vydával časopisy, v rokoch 1918 - 19 politicko-spoločenský týždenník Nitra. Napísal učebnice náboženstva pre stredné školy a štúdiu o nitrianskej katedrále.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 339-340.

Reprezentatívny biografický lexikón Slovenska / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Martin : Matica slovenská, 1999. - S. 81.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 88.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 40.

221.

PALMER, Alojz - 135. výročie úmrtia

13. apríl 1805 Nová Baňa - 10. november 1881 Ivanka pri Nitre

Kňaz, profesor teológie, básnik. Študoval v Nitre a neskôr pôsobil v nitrianskom seminári ako študijný prefekt, profesor cirkevného práva a cirkevných dejín. Po štrnásťročnom pôsobení na poste profesora v bohosloveckom seminári sa stal farárom v Ivanke pri Nitre, od roku 1878 čestný kanonik.

Jeho dizertačná práca o sviatostnej podstate manželstva vyšla knižne, napísal viacero príležitostných básní pri životných jubileách svojich biskupov a priateľov.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1040.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 110.

222.

GRAGGER, Róbert - 90. výročie úmrtia

5. november 1887 Zlaté Moravce - 10. november 1926 Berlín (Nemecko)

Literárny vedec, bibliograf. Študoval na univerzitách v Budapešti, Paríži a v Berlíne. Od 1909 profesor reálky v Budapešti, od 1912 ústavu pre prípravu učiteľov meštianskych škôl, od 1916 prednášal na univerzite, riaditeľ Maďarského ústavu v Berlíne. Vybudoval ústavnú knižnicu, do ktorej premiestnil časť uh. knižnice z Halle, čím sa decentralizovali aj fondy slovacík. Viedol časopis Ungarische Jahrbücher a knižnú sériu Ungarische Bibliothek, 1923-29 4-zv. Bibliographia Hungarica, registrujúcu zahraničnú a inorečovú domácu (aj slov.) literatúru z 1861 - 1921.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 213-214.

223.

MACUDZIŇSKA-HALMOŠOVÁ, Silvia - 110. výročie narodenia

11. november 1906 Mojmirovce - 30. júl 1997 Bratislava

Klaviristka. Študovala na Hudobnej škole pre Slovensko v Bratislave, 1924 - 1926 na Konzervatóriu v Brne, 1926 - 1929 na majstrovskej škole Konzervatória v Prahe u V. Kurza. Po skončení štúdií vystupovala ako sólistka, roku 1930 vytvorila klavírne duo s budúcim manželom Rudolfom Macudzinským, kt. koncertovali doma i v zahraničí. Ako klavírna partnerka sprevádzala viacerých známych spevákov.

Literatúra:

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Eudmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Táborecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 151-152.

224.

FRIČOVSKÝ, František - 250. výročie narodenia

12. november 1766 Krušovce - 25. marec 1840 Nitra

Cirkevný hodnostár, mecén, kultúrny pracovník. Študoval na gymnáziu v Nitre, filozofiu a teológiu v Pešti a v Bratislave. V rokoch 1790 - 93 tajomník biskupskej kancelárie, 1793 - 1800 profesor filozofie a teológie na seminári v Nitre, 1800 - 26 farár v Kovarciach a obvodný dekan, od 1826 nitriansky kanonik a archidiakon hradňanského, neskôr trenčianskeho dištriktu, synodálny examinátor, 1827 opát. Člen pobočného stánku Slovenského učeného tovaríšstva v Nitre, 1793 tajomník spolku. Roku 1835 založil štipendijnú základinu nitrianskeho piaristického gymnázia.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 362.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 125.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 43-44.

225.

HORVÁTH, Pavol - 105. výročie narodenia

12. november 1911 Topoľčianky - 5. jún 1968 Trenčianska Turná, poch. v Topoľčiankach

Kňaz, včelár. Študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach a v Nitre, teológiu v Nitre. R. 1933 pôsobil v Štiavniku, bol dočasným správcom fary v Turzovke, v rokoch 1940 - 1960 farár vo Vadičove, potom v Trenčianskej Turnej. Uznávaný včelár, v Turnej sa staral o viac ako 60 včelstiev. Článkami prispieval do Duchovného pastiera a do odborných časopisov.

Literatúra:

Mikuš, Milan - Strohnerová, Eudmila : Osobnosti vedy trenčianskeho regiónu. - V Trenčíne : Verejná knižnica Michala Rešetku, 2003. - S. 118.

226.

KABINA, František - 85. výročie úmrtia

13. október 1844 Bzenica - 12. november 1931 Budapešť-Csillaghegy (Maďarsko)

Redaktor, vydavateľ, právnik. Právo študoval v Budapešti a vo Viedni. Pôsobil ako advokát,

statkár v Békásmegyeri, 1919 - 21 riaditeľ gymnázia v Kláštore pod Znievom. V dvadsiatych rokoch žil v Šali a v Nitre. Roku 1926 sa pokúsil založiť v Nitre na Zobore "vodoliečebný ústav chladnej vody". Roku 1870 prvý predseda akademického spolku Tatran vo Viedni. Popredný publicista pomatičného obdobia, vydával časopis Perun, Uhorské noviny, Hlas ľudu.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3 : K - L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 11.

227.

SVÄTOKRÍŽNY, Peter - 30. výročie úmrtia

22. jún 1917 Cabaj (pri Nitre) - 15. november 1986 poch. v Cabaji (pri Nitre)

Matematik, pedagóg. Pôsobil na gymnáziu v Nitre, v roku 1949 riaditeľ gymnázia. Ako vysokoškolský pedagóg pôsobil v Bratislave, naposledy v rokoch 1961 - 1982 na Katedre matematiky Vysokej školy ekonomickej v Bratislave. Autor vysokoškolských skript a učebníc a odborných článkov vo vedeckých a odborných časopisoch.

Literatúra:

Výročná zpráva Gymnázia a Učiteľskej akadémie v Nitre za šk. r. 1948/49. - Nitra : Pravda, 1949. - S. 7, 10, 50.
Peter Svätokrížny. [30.9.2015]. Dostupný z : https://wikipedia.org/wiki/Peter_Svätokrížny

228.

GRESNÁRYK (Gresznárik), Ladislav - 135. výročie narodenia

21. november 1881 Bojnice - 29. apríl 1973 Šaľa

Poľovnícky kynológ. Po stredoškolských štúdiách pracoval ako úradník Živnostenského úverného ústavu v Šali. Ako poľovník sa už pred 1. svetovou vojnou na Žitnom ostrove venoval chovu a výcviku poľovných psov. V roku 1923 založil chovnú stanicu Šaľa, v ktorej postupne choval takmer všetky plemená poľovných psov a tak prispel k rozšíreniu čistokrvných plemien na Slovensku, najmä k vyšľachteniu maďarských drôtosrstých stavačov.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 227.

229.

DRUG, Štefan - 85. výročie narodenia
5. výročie úmrtia

29. november 1931 Chrenová (dnes miestna časť Nitry) - 16. júl 2011 Bratislava

Literárny historik a kritik, editor, publicista, prekladateľ. Základnú školu absolvoval v obci Kyneč, študoval na gymnáziu v Nitre a na Filozofickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave. V rokoch 1959 - 69 a od 1989 vedecký pracovník Ústavu slovenskej literatúry SAV, 1969 - 73 prednášal slovenský jazyk a literatúru na Jagelovskej univerzite v Krakove a na Pedagogickej fakulte v Nitre, 1974 - 89 redaktor vydavateľstva Tatran v Bratislave. Vo svojej tvorbe sa zamerával najmä na činnosť slovenskej umeleckej avantgardy, predovšetkým autorov generácie DAVu.

Literatúra:

Encyclopaedia Beliana. - Zv. 3.: Č-Eg. - Bratislava : Encyklopedický ústav Slovenskej akadémie vied, 2003. - S. 558.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maňovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 84.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 128.

230.

MASSÁNYI, Edmund - 50. výročie úmrtia

15. január 1907 Nitra - 29. november 1966 Nitra

Akademický maliar, ilustrátor, reštaurátor. Umelecké vzdelanie získal v Nitre (O. Kalandra, G. Schüle, L. Nógrády), v Prahe, vo Viedni (H. A. Brunner) a v Mníchove (J. Albrecht). Študijné cesty absolvoval po Balkáne a v Taliansku. Maľoval a reštauroval kostolné obrazy a fresky, venoval sa portrétovaniu, knižnej a časopiseckej ilustrácii. V rokoch 1930 - 32 bol scénickým výtvarníkom v SND v Bratislave. Viaceré jeho diela čerpajú námet z Nitry a jej okolia.

Literatúra:

Edmund Massányi : In memoriam (1907 - 1966) / Marta Hučková ; fotogr. Jozef Kubíček. - [Nitra] : Nitrianska galéria, 2004. - 42 s.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 101.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 90-91.

231.

MIKŠÍK, Imrich - 145. výročie úmrtia

5. október 1792 Pohranice - 29. november 1871 Bratislava

Náboženský spisovateľ, kazateľ. Študoval na gymnáziu a bohosloveckom seminári v Nitre. Od roku 1817 pôsobil ako kaplán na viacerých miestach, od 1828 farár v Križovanoch nad Dudváhom, roku 1844 dekan, 1863 titulárny kanonik, 1864 bratislavský kanonik. Príslušník druhej generácie bernolákovcov, autor homiletickej literatúry.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 927-928.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 178.

232.

NYULASSY, Ľudovít - 205. výročie narodenia

30. november 1811 Nitra - 8. júl 1892 Nitra

Maliar, advokát. Právo vyštudoval v Budapešti. Pôsobil v Nitre. Maliar - autodidakt. Maľoval oltárne obrazy pre kostoly v Nitre, Močenku, portréty a krajinky z okolia Nitry. Jeho diela sú zastúpené v Nitrianskej galérii, v SNG v Bratislave a v Nemzeti Múzeu v Budapešti.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 314.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 107-108.

233.

ZÁBREDSKÝ, Andrej - 110. výročie narodenia

30. november 1906 Široké - 29. november 1995 Nitra

Spisovateľ, prozaik, publicista, ochotnícky režisér, organizátor kultúrnych podujatí. Pracoval ako notár a úradník na viacerých miestach. Od roku 1964 žil na dôchodku v Nitre, kde sa aktívne venoval kultúrnej činnosti, najmä rozvíjaniu ochotníckeho divadla v obciach okresu ako autor, režisér, dramaturg i člen mnohých súťažných porôt. Bohatá bola jeho publicistická činnosť, ktorou zachytával kultúrne dianie v Nitre a okrese. V roku 1995 mu bola udelená

Cena mesta Nitry.

Literatúra:

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maťovčík ... [et al.]. - Bratislava: Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov; Martin: Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 509.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 165-166.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 260-261.

234.

SAUBEREROVÁ-NITRAYOVÁ, Alica - 20. výročie úmrtia

10. jún 1922 Svätoplukovo - 30. november 1996 Nitra

Klaviristka, hudobná pedagogička. Študovala na gymnáziu v Trnave, v rokoch 1937 - 1944 u A. Kafendovej na Hudobnej a dramatickej akadémii pre Slovensko, resp. na Št. konzervatóriu v Bratislave. V Nitre pôsobila od roku 1944 ako učiteľka hry na klavíri na hudobnej škole, potom na Pedagogickej fakulte a Ľudovej školy umenia v Nitre. Odohrala vyše 760 koncertov doma i v zahraničí, v ktorých okrem klasických a romantických skladieb propagovala najmä diela slovenských autorov. Nahrávala pre Československý rozhlas a účinkovala aj v Slovenskej televízii. Zaslúžila sa o rozvoj kultúrneho života v Nitre.

Literatúra:

Šíriteľka slovenskej hudobnej kultúry - Alica Saubererová-Nitrayová / Darina Zábredská. - Nitra : Regionálne kultúrne stredisko, 1992. - 69 s.

Lexikón slovenských žien / zodpovedný redaktor : Augustín Maťovčík ; hlavné autorky a odborná redakcia : Ľudmila Ďuranová, Anna Šourková, Alena Táborecká. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2003. - S. 215-216.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 127-128.

DECEMBER

235.

GRASALKOVIČ, Anton - 245. výročie úmrtia

6. marec 1694 Mojmírovce (Urmín) - 1. december 1771 Csömör (Maďarsko)

Veľkostatkár, krajinský hodnostár. Študoval na gymnáziu v Nitre a v Trnave, právo súkromne u Andreja Dubnického. Bol advokátom vácskeho biskupstva a kráľovským právnym zástupcom, komorným radcom, kráľovským personálom, od 1748 radcom Uhorskej komory, 1751 strážcom kráľovskej koruny, skutočným tajným radcom, kráľovským koniarnikom, aradským a novohradským županom. Získal rozsiahle majetky, najmä na území medzi Tisou a Dunajom. Dal postaviť barokový kaštieľ v Bratislave (Grasalkovičov palác), rokokový kaštieľ v Ivanke pri Dunaji, organizoval barokovú prestavbu Bratislavského hradu, finančne podporil stavbu kostola u Piaristov v Nitre, kostol a kaštieľ v Komjaticiach. V roku 1732 bol povýšený do barónskeho a v roku 1743 do grófskeho stavu. Za svoje zásluhy bol vyznamenaný veľkokrížom Radu sv. Štefana.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 215-216.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 171.

236.

BAJZA, Jozef Ignác - 180. výročie úmrtia

5. marec 1755 Predmier - 1. december 1836 Bratislava

Spisovateľ, osvietenec, cirkevný hodnostár. Ľudovú školu navštevoval pravdepodobne v Predmieri, vyššie školy asi v Žiline, 1777 - 80 študoval teológiu ako chovanec Pázmánea na univerzite vo Viedni. Od roku 1815 farár v Zbechoch, od 1828 kanonik bratislavskej kapituly. Autor prvého slovenského románu, ktorým sa zároveň prvýkrát pokúsil o vytvorenie spisovného a literárneho jazyka. Člen Slovenského učeného tovaríšstva.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska.- Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 162-163.

Encyclopaedia Beliana. - Zv. 1.: A-Belk. - Bratislava : Encyklopedický ústav SAV a Veda, 1999. - S. 546.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 43-44.

Slovenský biografický slovník.- Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 107-108.

237.

BOŠIANSKY, Jozef - 70. výročie úmrtia

4. marec 1855 Senica - 4. december 1946 Nitrianske Pravno

Pedagóg, prírodovedec, historik, organizátor turistiky. Strednú školu a seminár absolvoval v Nitre, univerzitu v Budapešti. V rokoch 1877 - 1882 pôsobil ako profesor latinčiny, gréčtiny, nemčiny a prírodovedy na piaristickom gymnáziu v Nitre. Bol členom výboru Lekársko-lekárnického a prírodovedného spolku Nitrianskej župy, podnikal faunistické a floristické exkurzie najmä na Vtáčnik. Prispieval do regionálnej tlače.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 136.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 304-305.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 168.

238.

RUMANOVSKÝ, Ivan - 15. výročie úmrtia

28. máj 1929 Veľká Dolina - 5. december 2001 Bratislava

Filmový historik a teoretik, fotograf, režisér, scenárista. Na Kolibe v roku 1958 založil Slovenský filmový archív, v rokoch 1958 - 61 bol pracovníkom Slovenského filmu, 1961 - 89 pôsobil ako režisér a scenárista ČST v Bratislave. Napísal viacero statí, štúdií a článkov z dejín slovenského filmu a autorsky pripravoval televízne filmy.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M - Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 283.

Encyklopédia Slovenska. - Zv. 5.: R-Š. - Bratislava : Veda, 1981. - S. 173.

239.

URMÍNSKY, Jozef - 275. výročie narodenia

6. december 1741 Mojmirovce - 8. jún 1825 Vál (Maďarsko)

Stoličný a krajinský hodnostár, právnik. Prívrženec tereziánskych i josefínskych, najmä školských a administratívnych reforiem, viedol práce na dokumente Ratio educationis, kt. prispel k vytvoreniu jednotného výchovno-vzdelávacieho systému v habsburskej monarchii. Mecén, autor odborných právnických spisov a príležitostných prejavov. Vyznamenaný malým, neskôr stredným a 1808 veľkým krížom Radu sv. Štefana s hviezdou.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 188-189.

240.

BUZALKA, Michal - 55. výročie úmrtia

18. september 1885 Svätý Antol - 7. december 1961 Tábor (Česká republika), poch. vo Svätom Antole

Cirkevný hodnostár, pedagóg. Teológiu absolvoval na univerzite vo Viedni. V rokoch 1912 - 20 administrátor fary v Skýcove. Od roku 1922 pôsobil v Trnave, od 1936 rektor seminára v Bratislave, 1938 bratislavský kanonik, titulárny biskup a vikár trnavskej apoštolskej administratúry. V rokoch 1941 - 45 generálny poľný vikár slovenskej armády. Stúpenec autonomistického hnutia, redaktor Slováka, vydavateľ Katolíckych novín, predseda Spolku sv. Cyrila a Metoda.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 633.
Encyclopaedia Beliana. - Zv. 2.: Bell - Czy. - Bratislava : Encyklopedický ústav Slovenskej akadémie vied, 2001. - S. 403.
Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 169-170.
Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 356.

241.

PETRÍK, František - 85. výročie narodenia

10. december 1931 Nitra - 15. apríl 1999 Bratislava

Geológ. Študoval na gymnáziu v Nitre a na Univerzite Komenského v Bratislave. V rokoch 1955-1960 pracoval v Uhoľnom prieskume, n. p. Ostrava a v ÚÚG v Prahe, so zameraním na výskum a prieskum uhoľných ložísk v Ostravsko-karvinskom revíri. Od roku 1961 pôsobil ako pedagóg na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave. V rokoch 1969-1985 tajomník Čs. petrografov uhlia.

Literatúra:

Významní slovenskí geológovia : biografia / Bohuslav Cambel, Miroslav Slavkay, Michal Kaličiak. - Bratislava : Veda, 2000. - S. 347-348.

242.

TÓTH, Peter - 80. výročie narodenia

14. december 1936 Tajná - 11. máj 2015 Tajná

Verejný činiteľ. Študoval a pracoval v podniku Tesla Vráble vo Vrábľoch. V rokoch 1995 - 2002 starosta obce Tajná. Spracoval dejiny obce Tajná.

Literatúra:

Kniha o Tajnej je napísaná, chýbajú už len peniaze / - ed -. In: Naše Vráble. - Roč. V, č. 2 (2008), s. 3.

243.

GLOCK-GALÁNTHAY, Teodor - 60. výročie úmrtia

30. október 1872 Šaľa-Veča - 15. december 1956 Budapešť (Maďarsko)

Maliar, dôstojník. Pôvodne vojak z povolania, od roku 1897 študoval maliarstvo v Budapešti u prof. L. Lovasa, K. Lotza a L. Hegedúsa. Maliarstvu sa venoval aj ako aktívny dôstojník. Ako aktívny dôstojník bol v roku 1914 ťažko zranený, napokon generálny profesor Akadémie Ludovica. Maľoval bojové a žánrové scény z vojenského života a historické kompozície. Jeho diela sú v galériách a múzeách vo Viedni, Székesfehérvári a v Múzeu umenia v Budapešti.

Venoval sa aj stenografii.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 2.: E-J. - Martin : Matica slovenská, 1987. - S. 193.

Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950 - 1998. - 2.: D-G. - Ostrava : Výtvarné centrum Chagall, 1998. - S. 353.

244.

KAPSZ, Viktor Karol - 90. výročie úmrtia

25. apríl 1863 Nitra - 15. december 1926 Nitra

Tlačiar. Vyučil sa v tlačiarni Anny Neugebauerovej v Nitre. V rokoch 1902 - 03 s Viliamom Kramárom spolujiteľ a 1903 - 09 spoluvodúci býv. Reichelesovej tlačiarne, do roku 1918 zamestnanec tlačiarne Corvin v Nitre, potom pracoval u statkára na Pustom Chotári. Tlačil knihy nitrianskych a iných autorov, drobné tlače a maďarské časopisy.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 35.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 173.

245.

AGOSTON, Emil - 140. výročie narodenia
95. výročie úmrtia

17. december 1876 Zlaté Moravce - 15. jún 1921 Berlín (Nemecko)

Architekt. Študoval na gymnáziu v Nitre, v rokoch 1895 - 1900 na Vysokéj škole technickej v Budapešti, architektúru a dejiny umenia v Berlíne a v Paríži. Pôsobil prevažne v Budapešti. Vypracoval sa na popredného architekta, projektoval najmä verejné budovy a paláce v secesnom alebo historizujúcom slohu, najmä v Budapešti a pravdepodobne aj secesné meštianske domy v gemerskom regióne.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 35-36.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 36.

Zlaté Moravce / Zost. Marián Bátora a Michal Zaťko. - Zlaté Moravce : Mestský úrad Zlaté Moravce, 1998. - S. 249.

246.

KONKOLY-THEGE, Július - 140. výročie narodenia

21. december 1876 Zlaté Moravce - 6. december 1942 Budapešť (Maďarsko)

Poľnohospodársky štatistik. Od roku 1898 pracovník ústredného štatistického úradu v Budapešti, v rokoch 1936 - 1939 jeho riaditeľ. Podpredseda maďarského výskumného ústavu ekonomického, člen MAV. Zaoberal sa problematikou konjunktúry.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 164.

247.

ROSINSKÝ, Ján Nepomuk - 195. výročie úmrtia

29. máj 1749 Bánovce nad Bebravou - 21. december 1821 Nitra

Cirkevný hodnostár, bernolákovec. Študoval v Nitre na piaristickom teologickom učilišti,

neskôr študijný dozorca a zástupca riaditeľa seminára v Nitre, nitriansky kanonik a riaditeľ seminára. Spoluzakladateľ Slovenského učeného tovarišstva, aktívny člen jeho pobočného stánku v Nitre.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1167-1168.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 5.: R-Š. - Martin : Matica slovenská, 1992. - S. 117.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 123.

248.

GREGUŠ, Michal - 90. výročie narodenia

22. december 1926 Zbehy - 30. január 2002 Bratislava

Univerzitný profesor, matematik. Do roku 1968 pôsobil na Univerzite Komenského v Bratislave, v rokoch 1968 - 1973 námestník ministra školstva, 1973 - 1978 vedúci československej delegácie pri UNESCO v Paríži s titulom veľvyslanca. Jeden zo zakladateľov matematického časopisu Acta Mathematica Universitatis Comenianae a člen jeho redakčnej rady. Bol členom i predsedom Jednoty slovenských matematikov a fyzikov. Autor publikácie Third Order Linear Differential Equations a 80 vedeckých prác. Člen SAV a ČSAV.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 1.: A-O. - Bratislava : Veda, 1984. - S. 284.

Professor RNDr. Michal Greguš, DrSc. In: Zbehy informujú. - Roč. 4, č. 2 (2006), s. 3.

249.

VÁMOŠ, Gejza - 115. výročie narodenia
60. výročie úmrtia

22. december 1901 Dévabánya (Maďarsko) - 18. marec 1956 Muriaé-Minas (Brazília)

Slovenský spisovateľ, prozaik, lekár, publicista. Príslušník medzivojnovnej generácie slovenských spisovateľov. Študoval na gymnáziu v Nitre, medicínu na Lekárskej fakulte Karlovej univerzity v Prahe. Pôsobil ako lekár v Bratislave, Košiciach, od 1929 až do svojho odchodu zo Slovenska v marci 1939 kúpeľný lekár v Piešťanoch. Po roku 1939 žil a pôsobil v Číne a na Tchajwane, koncom 40. rokov sa presťahoval do Brazílie. Písal najmä kratšie prózy a romány.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 221-222.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia / Augustín Maňovčík ... [et al.]. - Bratislava : Vydavateľstvo

Spolku slovenských spisovateľov ; Martin : Slovenská národná knižnica, 2001. - S. 492.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 253-254.

250.

ALMÁŠI (Almássy), Štefan - 210. výročie narodenia
140. výročie úmrtia

23. december 1806 Veprovac (Juhoslávia) - 20. február 1876 Šaľa

Cirkevný právnik, náboženský spisovateľ. Študoval na gymnáziu v Pécsi, filozofiu a právo na univerzite v Pešti, teológiu v Trnave. V Ostrihome pôsobil ako rímskokatolícky kaplán, od roku 1837 administrátor, od 1848 farár v Šali. Venoval sa problémom cirkevného práva. Mnohé jeho náboženské práce zostali v rukopise. Publikoval články, úvahy i anotácie, vydal modlitbové knižky a knižky duchovných cvičení.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 12-13.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 49.

Šaľa : kapitoly z histórie mesta / Karol Šmida. - [1. vyd.]. - Šaľa : Mestský úrad, 1993. - S. 145.

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.]; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 106,193.

251.

POZDIŠOVSKÝ, Štefan - 110. výročie narodenia

23. december 1906 Močenok - 1. september 2007 Trenčín

Stredoškolský profesor, historik. Študoval na Filozofickej fakulte UK v Bratislave dejepis a zemepis. Pôsobil ako profesor na gymnáziu v Leviciach, v Liptovskom Mikuláši a v Trenčíne. V rokoch 1951 - 1972 pracovník múzea v Trenčíne, 1951 - 1958 jeho riaditeľ. Napísal množstvo článkov, publikácií. Jeho meno je späté s rímskym nápisom na trenčianskej skale, ktorý preložil do slovenčiny.

Literatúra:

Pedagogická encyklopédia Slovenska. - Zv. 2.: P-Ž. - Bratislava : Veda, 1985. - S. 98.

História a súčasnosť obce Močenok / [Igor Hochel (konceptia, štylistika textu, editorstvo)]. - Močenok : Obecný úrad Močenok, 2003. - S. 54-55.

Prof. Štefan Pozdišovský : personálna bibliografia / Zost. Ľ. Strohnerová a E. Halusková. - Trenčín : Knižnica Michala Rešetku, 1996. - 45 s.

252.

JAMRICH, Ján - 105. výročie narodenia

23. december 1911 Rumanová - 21. február 1985 Viedeň (Rakúsko)

Misionár, kňaz. Študoval a pôsobil v Nitre ako prefekt študentov a profesor fyziky a matematiky na gymnáziu. V rokoch 1948 - 1983 pôsobil ako misionár v Indii. Po návrate do Európy žil v misijnom dome vo Svätom Gabrieli pri Viedni a pôsobil ako kaplán vo Viedni.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 578.

K nedežitej storočnici P. Jána Jamricha SVD : 35 rokov misionárom v Indii / Karol Bošmanský. - Fotogr. 3. In: Hlasy z domova a misií. - Roč. 55, č. 10 (2011), s. 18-19.

253.

DALLOŠ, Štefan - 115. výročie narodenia

26. december 1901 Nitra - 26. marec 1972 Horné Obdokovce

Spisovateľ, novinár. Ľudovú a strednú školu vychodil v Nitre. V rokoch 1921 - 45 redaktor denníka Népakarat v Nitre, 1924 Magyar Újság v Bratislave, 1930 - 39 v nitrianskej filiálke Prágai Magyar

Hírlap, od 1934 jej vedúci, 1938 redaktor a vydavateľ Magyar Hétfő v Nitre a vydavateľ Nemzeti Kultúra v Košiciach, 1941 - 45 Magyar Album v Nitre, po 1949 redaktor okresných novín Hlas nitrianskeho okresu. Autor viacerých historických prác o nitrianskom regióne.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 2.: C-F. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2004. - S. 192-193.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 1.: A-D. - Martin : Matica slovenská, 1986. - S. 440.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 169.

254.

BRAXÁTOR, František - 25. výročie úmrtia

18. november 1920 Nitra - 26. december 1991 Ženeva (Švajčiarsko), poch. v Nitre

Právnik, publicista, vydavateľ, organizátor exilových spolkov a časopisov. Študoval na gymnáziu v Nitre, právnickú fakultu UK absolvoval v Bratislave. V rokoch 1948 - 52 robotník v Zlatých Moravciach, od 1952 pomocný elektrikár na viacerých miestach, robotník, potom vedúci sekretár v pivovare v Nitre. R. 1968 emigroval do Švajčiarska a v Zürichu založil slovenské vydavateľstvo Poľana. Spoluzakladateľ a popredný funkcionár Svetového kongresu Slovákov, začas jeho podpredseda, osobný poradca jeho predsedu. Autor monografických diel, množstva článkov, štúdií a úvah.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 544-545.

Encyclopaedia Beliana. - Zv. 2.: Bell - Czy. - Bratislava : Encyklopedický ústav Slovenskej akadémie vied, 2001. - S. 284.

Pažitný, Anton : Reálie a personálie Nitry. - V Nitre : Dom Matice slovenskej, 2006. - S. 115.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 23-24.

255.

VOJDA, Ľudovít - 70. výročie úmrtia

11. apríl 1883 Bušince - 29. december 1946 Žilina

Kníhtlačiar. V rokoch 1920 - 21 majiteľ Prvej slovenskej tlačiarne v Nitre. Tlačil drobné regionálne tlače, úradné župné Nitrianske noviny a týždenník Katolíckej noviny.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 6.: T-Ž. - Martin : Matica slovenská, 1994. - S. 304.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 181.

256.

KLUCH, Jozef - 190. výročie úmrtia

30. marec 1748 Kláštor pod Znievom - 31. december 1826 Močenok, poch. v Nitre

Cirkevný hodnostár, trnavský a nitriansky biskup. Študoval na gymnáziu v Ostrihome a na univerzite v Trnave. Od roku 1808 nitriansky biskup, mecén chudobných. Podporoval bernolákovcov, venoval sa rozvoju školstva a obnove cirkevných stavieb. Inicioval vydanie slovenského prekladu Biblie.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 682.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 113.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 77-78.

História a súčasnosť obce Močenok / [Igor Hochel (konceptia, štylistika textu, editorstvo)]. - Močenok : Obecný úrad Močenok, 2003. - S. 49-50.

257.

MANDELÍK, Štefan - 125. výročie úmrtia

13. jún 1822 Popudinské Močidlany - 31. december 1891 Nové Sady

Kultúrnoosvetový pracovník, spisovateľ. Od roku 1848 pôsobil v Nových Sadoch ako evanjelický farár, od 1870 senior. V Levoči viedol kolá Jednoty mládeže slovenskej, zorganizoval a nacvičil divadelné predstavenia v ktorých vystupoval aj ako herec. Písal básne,

selanky, moralizátorské úvahy, prekladal z Homéra, z maďarčiny a angličtiny.

Literatúra:

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. - Zv. 2.: M- Ž. - Bratislava : Veda, 1990. - S. 29.

Encyklopédia Slovenska. - Zv. 3.: K-M. - Bratislava : Veda, 1979. - S. 486-487.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4.: M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 57.

258.

VÁJLOK, Sándor - 25. výročie úmrtia

7. november 1913 Diakovce - 31. december 1991 Budapešť (Maďarsko)

Literárny kritik, publicista. Študoval a pôsobil ako učiteľ v Košiciach, od roku 1938 žil a pôsobil v Budapešti. V roku 1940 pracoval na ministerstve kultúry, 1942 - 1948 na ministerstve zahraničných vecí, od 1949 úradník, potom podnikový inžinier v Országos Érc-és Ásványbányáknál (Štátne rudné a minerálne banícke závody). Už počas stredoškolských štúdií uverejňoval kritické články v rôznych periodikách.

Literatúra:

A cseh/szlovákiai magyar irodalom lexikona 1918-2004 / Főszerkesztő Fónod Zoltán. - 2. opr., rozš. vyd. - Bratislava : Madách-Posonium, 2004. - S. 447-448.

XX

259.

MOJMÍR I. - 1170. výročie úmrtia

? - okolo 846

Moravské knieža, zakladateľ a panovník Veľkej Moravy. Okolo 832 - 833 vyhnal z Nitry knieža Pribinu. Nitrianske kniežatstvo pripojil k Morave a vytvoril nový štátny útvar - Veľkú Moravu.

Literatúra:

Slovenský biografický slovník. - Zv. 4 : M-Q. - Martin : Matica slovenská, 1990. - S. 209-210.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 100.

260.

KOCEĽ - 1140. výročie úmrtia

okolo 820 - okolo 876

Panónske knieža. Bol synom Pribinu. Po ovládnutí nitrianskeho kniežatstva Mojmirom I. okolo roku 833 opustil so svojím otcom Nitru. Po smrti Pribinu okolo roku 860 sa stal jeho nástupcom v panónskom kniežatstve. Osobitnú pozornosť venoval prehĺbeniu kristianizácie. Jeho cirkevné a politické úsilie ovplyvnil pobyt Konštantína-Cyrila a Metoda v roku 867.

Literatúra:

Encyklopédia Slovenska. - Zv. 3.: K-M. - Bratislava : Veda, 1979. - S. 101.

Slovenský biografický slovník. - Zv. 3.: K-L. - Martin : Matica slovenská, 1989. - S. 126.

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 80-81.

Kučera, Matúš : Postavy veľkomoravskej histórie. - Martin : Osveta, 1986. - 274 s.

261.

BERZENECI, Juraj - 580. výročie úmrtia

? - 1436 Nitra

Cirkevný a stoličný hodnostár. Zastával funkcie v cirkevnej správe, 1429 - 36 nitriansky

biskup a župan.

Literatúra:

Biografický lexikón Slovenska. - Zv. 1.: A-B. - Martin : Slovenská národná knižnica, 2002. - S. 391.

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 104-105.

262.

RIBOTICKÝ, Leonard - 460. výročie narodenia

1556 ? - 1612 Trnava

Kňaz, kazateľ. Študoval v kolégiu Spoločnosti Ježišovej v Šali. Pôsobil ako farár v Hlohovci, v Trnave vypomáhal v duchovnej službe hlavne ako spovedník a slovenský kazateľ, roku 1605 katedrálny kanonik, súčasne od roku 1608 až do smrti pôsobil ako rektor a slovenský kazateľ Kostola sv. Michala archanjela v Trnave. Bol výborným kazateľom, zomrel v chýre svätosti.

Literatúra:

Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. - Bratislava : Lúč, 2000. - S. 1156.

263.

DODOKAY, Alexander - 395. výročie úmrtia

1565 stolica Dodoka (Rumunsko) - 1621 Záhreb (Chorvátsko)

Rečník, kazateľ, prekladateľ. Študoval v Bratislave a vo Viedni. Ako misionár navštívil Šaľu prvýkrát v roku 1593. V rokoch 1594 - 1595 vykonával misijnú činnosť v Ostrihome, potom pôsobil v Turci, 1597 sa dostal opäť do Šale. Bol gvardiánom domu jezuitov, v rokoch 1600 - 1608 rektor šalianskeho kolégia. Bol vynikajúcim rečníkom, mával kázne aj v obci Dlhá nad Váhom. Popri misijnej a kazateľskej činnosti sa venoval aj prekladateľskej činnosti.

Literatúra:

Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 197.

264.

LÓSY, Gejza - 175. výročie narodenia

1841 ? - 1932 Nitra

Maliar, geometer. Po štúdiách sa natrvalo usadil v Nitre. Pracoval ako vedúci pozemkovej knihy pri súdnej stolici. Vytvoril rad obrazov vtedajšej Nitry, jej malebných uličiek a zákutí i panoramatických pohľadov na mesto. Prispieval perokresbami a vtipnými figurálnymi motívmi do miestnych humoristických listov a uverejňoval historické články v miestnych tlačovinách. Zaslúžil sa o rozšírenie fototechniky v Nitre.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 89.

Valent, Štefan : Nitra na olejomalbách 19. storočia. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. 13, č. 5 (1989), s. 42-44.

265.

LYKA, Ján - 175. výročie narodenia

1841 Nitra - 1934 Nitra

Staviteľ, architekt. Do roku 1871 pôsobil v Budapešti, potom v Nitre. Postavil viaceré verejné budovy a paláce v Budapešti a vo Viedni.

Literatúra:

Mestský dom 100-ročný / Pavol Takáč. - Fotogr. 1. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. V, č. 2 (1981), s. 14-15, 23.

Šiator tábor na Martinskom vrchu : významný doklad vojenskej histórie Slovenska / Imrich Tóth. In: Nitra. - Roč. 35, č. 10 (2010), s. 8-10.

266.

DOMBAY, Hugo - 170. výročie narodenia
85. výročie úmrtia

1846 Ivanka pri Nitre - 1931 Nitra

Advokát, spisovateľ, redaktor. Od roku 1872 pôsobil ako advokát v Nitre. Venoval sa literatúre, písal po maďarsky a nemecky. Pracoval ako redaktor v Nyitramegyei Ellenőr v Nitre.

Literatúra:

Významné osobnosti Nitry / Zost. Anton Pažitný. - Nitra : Mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre, 1998. - S. 169.

267.

SZENTIVÁNYI, Zsigmond - 155. výročie narodenia

1861 ? - 1915 Šaľa

Zakladateľ, prvý riaditeľ a hlavný inžinier vodoregulačného družstva v Šali, kráľovský radca.

Literatúra:

Vitajte v mesta Šaľa / Text : Július Morávek. - Šaľa : Focesa, 2008. - S. 33.

268.

FESZTORÁCZY (Festoráci), Július - 110. výročie úmrtia

1850 Nitra - 1906 Nitra

Bohém, vtipkár - postava starej Nitry. Bol majiteľom väčšieho gazdovstva v Čápure a župným úradníkom. V Nitre vystrájal žarty za účasti početného obecnstva a bez ohľadu na finančné výdavky a dobrú povesť.

Literatúra:

Nepohodlný bohém: postavy (a postavičky) spod Zobora / Ladislav Martinček. - Fotogr. 1. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. 5, č. 12 (1981), s. 30-31.

Vtipkár spod Zobora - Július Festoráci : Festival žartu na počesť postavičky z 19. storočia / Anton Števko. - Fotogr. 1. In: Nitra. - Roč. XXXV, č. 5 (2010), s. 8-9.

269.

BALAZSOVICS, Gyula - 75. výročie úmrtia

1887 ? - 1941 Šaľa

Lekár. Po 1. svetovej vojne sa usadil v Šali, kde pôsobil ako praktický aj detský lekár a štátny okresný lekár, hygienik, zubár, veterinár. Venoval sa osvete, organizoval prednášky a premietal filmy o TBC, vzdelával ľudí o prevencii, kontroloval hygienu hospodárskych dvorov, zaviedol očkovanie detí proti TBC, kiahniam, osýpkam a čiernemu kašľu.

Literatúra:

Dr. Balazsovics, všestranný lekár s veľkým elánom / Gabriela Alföldiová. - Fotogr. 2. In: Slovo Šaľanov. - Roč. XIX, č. 2 (2014), s. 17.

II. UDALOSTI

270.

826 - prvá písomná zmienka o meste **Nitra** ; - 1190. výročie

Literatúra: Dejiny Nitry od najstarších čias po súčasnosť / Zost. Gabriel Fusek, Marián Z. Zemene. - Nitra : Mesto Nitra, 1998. - 396 s.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 2. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 295-303.

271.

1156 - prvá písomná zmienka o obci **Nové Sady** ; - 860. výročie

Literatúra: Nové Sady, časť Čab - Sila : história a súčasnosť obce. - [Nové Sady : Obecný úrad], 1998. - [18] s.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 2. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 48-49.

272.

1156 - prvá písomná zmienka o obci **Rumanová** (Tomanová : 1156-1369) ; - 860. výročie

Literatúra: Rumanová 1156 - 1996 / [spracovali : Ladislav Veliačik, Ján Hunka, Dušan Dolinský]. - Nitra : Regionálne

kultúrne stredisko, 1996. - 43 s. + [12] s. príl.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 2. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 507.

273.

1156 - prvá písomná zmienka o obci **Sľažany** ; - 860. výročie

Literatúra: Sľažany : história a súčasnosť / spracoval : kolektív pedagógov ZŠ Sľažany. - [Sľažany : Obecný úrad, 1998]. - 68 s.

Sľažany 850. výročie prvej písomnej zmienky (história a súčasnosť) : 1156-2006. - V Sľažanoch : Obecný úrad, 2006. - 135 s.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 48-49.

274.

1156 - prvá písomná zmienka o obci **Báb** ; - 860. výročie

Literatúra: 20 rokov samosprávy v nitrianskom regióne. - 1. vyd. - Nitra : [Agrokomplex], 2010. - S. 6-7.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 1. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 111.

275.

1156 - prvá písomná zmienka o obci **Branč** ; - 860. výročie

Literatúra: Branč-Berencs : 1156-2006 / redaktor-szerkesztette Beáta Pinterová ; [foto Lőrincz Sándor]. - [1. vyd.]. -

Branč-Berencs : Obecný úrad-Községi Hivatal, 2006. - 106 s.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 1. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 188.

276.

1156 - prvá písomná zmienka o obci **Cabaj-Čápor** ; - 860. výročie

Literatúra: Cabaj-Čápor 1156 - 1996 / [Spracovala : Viera Šafárová]. - 1. vyd. - Cabaj-Čápor : Obecný úrad, [1996]. -

127 s.

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 1. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 265, 279.

277.

1156 - prvá písomná zmienka o obci **Klasov** ; - 860. výročie

Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku. 2. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 28-29.
Klasov : pozoruhodnosti. - Komárno : Komárňanské tlačiarne, 1998. - 16 s.
Kalász : látnivalók. - Komárno : Komáromi Nyomda és Kiadó Kft., 1998. - 16 s.

278.

1156 - prvá písomná zmienka o **Zbehoch** ; - 860. výročie

Literatúra: 20 rokov samosprávy v nitrianskom regióne. - 1. vyd. - Nitra : [Agrokomplex], 2010. - S. 106-107.
Radošinka : Miestna akčná skupina. - [Radošinka : Miestna akčná skupina, 2011]. - S. 46-49.
Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 340-341.

279.

1156 - prvá písomná zmienka o obci **Alekšince** ; - 860. výročie

Literatúra: Alekšince 1156 - 1196 : k 840. výročiu prvej písomnej zmienky o obci / [redaktor : Ivona Vlkolinská]. -
1. vyd. - Alekšince : Obecný úrad, 1996. - 96 s.
Vlastivedný slovník obcí na Slovensku. - Zv. 1. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 108.

280.

1156 - prvá písomná zmienka o bývalom mestečku **Mojmírovce** ; - 860. výročie

Literatúra: Mojmirovce / [Pripravili : Štefan Dubček, Viola Haršániová, Imrich Kováč]. - Mojmirovce : Obecný úrad,
1994. - 36 s.
Najstaršie dejiny Mojmiroviec / Peter Keresteš. - Mojmirovce : Obecný úrad, 2008. - 159 s.
Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 2. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 266-267.

281.

1156 - prvá písomná zmienka o obci **Golianovo** ; - 860. výročie

Literatúra: Obec Golianovo. - [1. vyd.]. - Golianovo : Obecný úrad, 1998. - [5 s.].
Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 1. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 394.

282.

1156 - prvá písomná zmienka o obci **Beladice** ; - 860. výročie

Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 1. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 154-155.

283.

1251 - prvá písomná zmienka o obci **Žihárec** ; - 765. výročie

Literatúra: Žihárec : pozoruhodnosti / [Sándor Petrovay, Alajos Baranyay]. - Komárno : Vydavateľstvo KT, 2000. - 20 s.
Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 382-383.

284.

1251 - prvá písomná zmienka o obci **Čakajovce** ; - 765. výročie

Literatúra : Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 1. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 276.

285.

1261 - prvá písomná zmienka o obci **Veľké Zálužie** ; - 755. výročie

Literatúra: Dejiny obce Veľké Zálužie / Daniel Bédi. - Veľké Zálužie : Obecný úrad, 1993. - 214 s.
Veľké Zálužie : obec s históriou : monografia dejín obce / Peter Keresteš ; [Peter Vince ; fotografie
Ján Huňady, Peter Rafaj, Róbert Žilík]. - 1. vyd. - Nitra : Enars, [2012]. - 327 s.
Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 253- 254.

286.

1261 - prvá písomná zmienka o obci **Kapince** ; - 755. výročie

Literatúra: 20 rokov samosprávy v nitrianskom regióne. - 1. vyd. - Nitra : [Agrokomplex], 2010. - S. 44-45.
Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 2. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 16-17.

287.

1271 - prvá písomná zmienka o obci **Babindol** ; - 745. výročie

Literatúra: Babindol = Bábindal / [zostavila : Sarlota Drahošová]. - Babindol : Obecný úrad, 2002. - 126 s.
Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 1. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 112.

288.

1326 - prvá písomná zmienka o obci **Jelšovce** ; - 690. výročie

Literatúra: 20 rokov samosprávy v nitrianskom regióne. - 1. vyd. - Nitra : [Agrokomplex], 2010. - S. 42-43.
Radošinka : Miestna akčná skupina. - [Radošinka : Miestna akčná skupina, 2011]. - S. 22-25.
Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 1. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 520-521.

289.

1386 - prvá písomná zmienka o obci **Červený Hrádok** ; - 630. výročie

Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 1. - Bratislava : Veda, 1977. - S. 290.

290.

1386 - prvá písomná zmienka o obci **Svätoplukovo** ; - 630. výročie

Literatúra: História obce Svätoplukovo : historický Šalgov / Peter Keresteš. - Nitra : ENARS, 2010. - 255 s.
Šalgov-Svätoplukovo 1386 - 1986 / [Pavol Takáč]. - Mojmirovce : Miestny národný výbor, 1986. -
35 s.
Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 108.

291.

1406 - prvá písomná zmienka o obci **Vieska nad Žitavou** ; - 665. výročie

Literatúra: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 265.

292.

1536 - povýšil kráľ Ferdinand I. **Šaľu** výsadnou listinou na mestečko, dostala právo na uskutočňovanie týždenných trhov a dvoch výročných jarmokov ; - 480. výročie

Literatúra: Šaľa. - Šaľa : FOCESA, 2002. - S. [4].
Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 118.

293.

1701 - 20. januára bola biskupom Maťašovským zložená finančná základina na prvé gymnázium v **Nitre** ; - 315. výročie

Literatúra: Takáč, Pavol : 280 rokov gymnázia. - Fotogr. 1. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. V, č. 4, 5, 6 (1981), s. 25-26, 29-30, 33-34.

294.

1876 - 18. novembra sa konala slávnosť príchodu prvého vlaku do **Nitry**, otvorenie železničnej stanice a ulice ; - 140. výročie

Literatúra: Takáč, P. : Slávne víťanie prvej lokomotívy. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. 5, č. 11, 12 (1981), s. 27 - 28, 29-30.

Takáč, P. : Slávne víťanie prvej lokomotívy. In: Život a kultúra mesta Nitry. - Roč. 6, č. 2 (1982), s. 25-26.

295.

1911 - 19. septembra posvätili synagógu v **Nitre**, základný kameň bol položený 12. júla 1910. Jej staviteľom bol Leopold Baumhorn ; - 105. výročie

Literatúra: Synagóga v Nitre ; [M. Borský a kol. ; fotografie Dagmar Veliká, Karol Rujder, Peter Rafaj]. - [1. vyd.]. - Nitra : Mesto Nitra, 2012. - [22 s.].

Nitra - mesto múzeí a galérií ; [A. Lörincová a kol. ; foto P. Rafaj, F. Kolář]. - [1. vyd.]. - Nitra : Mesto Nitra, 2012. - [22 s.].

296.

1921 - 13. februára sa konala v **Nitre** slávnostná vysviacka prvých slovenských biskupov : Karola Kmeťka (Nitra), Mariána Blahu (Banská Bystrica) a Jána Vojtaššáka (Spišská diecéza) ; - 95. výročie

Literatúra: Belás, Ladislav : Vysviacka pred 70 rokmi. In: Nitra. - Roč. 15, č. 3 (1991), s. 41-43.

297.

1921 - 15. októbra bol zriadený Štátny žrebčín v **Topoľčiankach** ; - 95. výročie

Literatúra: Gressner, Juraj : Dostihy na Slovensku 1814-1994. - Bratislava : Závodisko, 1995. - S. 115.

298.

1951 - 29. augusta bol založený v **Nitre** národný podnik Pozemné stavby (dnes Pozemné staviteľstvo Nitra, a.s.) ; - 65. výročie

Literatúra: Čutrik, Ľudovít : Pozemné stavby národný podnik Nitra ; Pozemné staviteľstvo Nitra, akciová spoločnosť. - Nitra : Pozemné staviteľstvo, [2005]. - 215 s.

Encyklopédia Slovenska. - Zv. 4.: N-Q. - Bratislava : Veda, 1980. - S. 474.

299.

1951 - vznikol v **Nitre** profesionálny Bábkarsky súbor pri Nitrianskom krajevom divadle - dnes Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre; - 65. výročie

Literatúra: Mladé Staré divadlo / Vladimír Predmerský ; Ivan Gontko. - [1. vyd.]. - Nitra : Agentúra Paleta, 2007. - 70 s.

Snívajte s nami : monografia k 60. výročiu Starého divadla Karola Spišáka v Nitre / Ida Hledíková ; [autorka anglického prekladu Mária Švecová]. - [1. vyd.]. - Nitra ; Bratislava : Staré divadlo Karola Spišáka, Vysoká škola múzických umení, 2011. - 139 s.

Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre a regionálna kultúra / Matej Šiška. - 1. vyd. - Nitra : Univerzita Konštantína Filozofa, Filozofická fakulta, Ústav literárnej a umeleckej komunikácie, 2013. - 221. + 1 CD

300.

1956 - 1. januára vznikla obec **Veľká Dolina** osamostatnením sa od obce Mojmírovce ; - 60. výročie

Literatúra: Veľká Dolina 1956 - 1996 / [spracovala : Jana Studená]. - Nitra : Regionálne kultúrne stredisko, 1996. - 20 s.
Vlastivedný slovník obcí na Slovensku 3. - Bratislava : Veda, 1978. - S. 237.

301.

1976 - 1. septembra otvorili Strednú priemyselnú školu chemickú v **Šali** (v budove bývalého okresného národného výboru) ; - 40. výročie

Literatúra: Šaľa / Bukovszky [Ladislav] ... [et al.]. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 187.
Tridsiatka chemickej priemyslovky : jubileum oslávili slávnostnou akadémiou / Lea Tóthová. In: Slovo Šaľanov. - Roč. 11, č. 11 (2006), s. 35.

302.

1981 - 30. novembra položili v **Nitre** základný kameň pre výstavbu novej divadelnej budovy – Divadla Andreja Bagara v Nitre ; - 35. výročie

Literatúra: Nitra stavia divadlo / -ig-. In : Sloboda. - 23. 9. 1982.

303.

1991 - v máji bol zriadený Gymnázium sv. Cyrila a Metoda a Základná škola sv. Svorada a Benedikta v **Nitre**, dnes Spojená katolícka škola v Nitre ; - 25. výročie

Literatúra: 20 rokov Spojenej katolíckej školy v Nitre / Príhovor Karol Žák. - Nitra : Spojená katolícka škola, 2011. - 83 s.

304.

1996 - v **Šali** 1. februára vyšlo prvé číslo súkromného regionálneho mesačníka Slovo Šaľanov;- 20. výročie

Literatúra: Afakša, Ivan : Slovo Šaľanov. In: Slovo Šaľanov. - Roč. 11, č. 2 (2006), s. 3.
10 rokov Slova Šaľanov ... alebo čo ste zažili spolu s redakciou od roku 1996. In: Slovo Šaľanov. - Roč. 11, č. 2 (2006), s. 18-19.

305.

1996 - 24. júla sa **Šaľa** podľa územnosprávneho členenia Slovenskej republiky stala okresným sídlom ; - 20. výročie

Literatúra: Šaľa / Bukovszky [Ladislav] ... [et al.]. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. - S. 188.
Šaľa / Ladislav Bukovszky ... [et al.] ; zostavovateľka : Veronika Nováková. - Šaľa : Mesto Šaľa, 2004. – 283 s.

306.

1996 - bola založená v **Nitre** hudobná skupina Desmod ; - 20. výročie

Literatúra: Skupina Desmod spieva aj svojou svahilštinou / Svetozár Okrucký. In: Práca. - Roč. 56, č. 258 (9.11.2001), s. 9.

307.

1996 - bola založená v **Nitre** hudobná skupina U.K.N.D. ; - 20. výročie

Literatúra: Máme radi zvieratká a cirkus : nitrianska skupina U.K.N.D. čakala na svoj prvý album sedem rokov ... –

Fotogr. 1. In: Pravda. - Roč. 14, č. 74 (29.3.2004), s. 25.
U.K.N.D. má 15 rokov a chystá štvrté CD / [autor] (DD). In: Nitrianske noviny. - Roč. 20, č. 39 (2011), s. 8.

MDT: 015 (437.622):929
NÁZOV: Kalendár výročí osobností a udalostí okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce na rok 2016
PODNÁZOV: Súpis jubilujúcich osobností a udalostí okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce
ZOSTAVOVATEĽ: Viola Bieliková
ZODP. REDAKTOR: Mgr. Monika Lobodášová, riaditeľka Krajskej knižnice K. Kmeťka v Nitre
MIESTO VYDANIA: Nitra
ROK VYDANIA: 2015
VYDAVATEĽ: Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre
NÁKLAD: 30 kusov

ISBN 978-80-85143-65-2
EAN 9788085143652